

بر اساس... تربیه
آخلاقیه و بدین ترتیب نما و انکشافه ناصل
چالیده بیلرز .
تربیه بدنیه مسئله سنده از کله مکتبیرینه
صرف ابدین همت و غیرتیری هینله قیز
مکتبیرینه ده توجه ایتمه لیدر . حفظ الصحه
اصراض بمننده استعداد و وراثته و بردیکی
احمت نظر امتیایه آنیرسه نسکه بوکونکی
تردی منویسنده اولدوغنی قدر هزال
جسمانیسنده قادیترله نه قدر مشول و معاتب
اولدغنی کلاشیمش اولور . صیاض ، ضعیف
قانسز ، اباطل پرست بر قادیترک ، صبیح ،
سالم کور بوزمجرد ، عنکاز اولادیتشدیرمسی
احتمالی بو قدر . سوکرا قادیترک بر انسان
اولنی همده بشریتله قیمتدار بر عصری بولونقی
اعتبارله ، اولرله صحت و زندگی ملاقه دارانی
دهرین دهرین دوشوندیرمیدر . استانسیتلرک
مال بلافتنه صحاحمت ایتمک لازم کایرسه
ورم موزملری مدهش بر حقیقت اوکر دیور .
هینی طوبراقده باشایان خرسیتیانرده و مالک
نجیبده ورمه قادیتر آراسنده کی تخریبانی
ارککلریتکدن نسبتاً دون بر درجه ایکن
تورک قادیترلی ایچین مسئله نکه تمایله بر
عکس اولدوغنی کور بوزور . طرز حیاتی
اعتبارله تورک و اسلام قادیترلی ورمه
صولت دهشتکایسنه کی چوقه مروض اولاد
بر عصر بدیخت در .
مکتبیتناسندن چوقه تورک طرز تقدیسنه
واریجهیه قدر مکتبیرک بوتون تشکیلات
و تأسیساتنه حفظ الصحه نکه او اصربه اتقید
ایتمک ضروری در . بو میانه زعاستیک
قدر باغچه ده تربیوی او بونفر ، نفس ساهتیرینه
مکن اولدغنی قدر تزید و توسی ، بکارک
انتظام و مکملتی ، نفس زمانیرنده قوشوق ،
اکلامک ، اویناق ، شرقی چاغیرتی
خصوصیلرنده چوقه تورک تربیتی نایه
مالکیتی قیش موصملری ایچون مناسب
و کنیش نفسخانیله تدارک کی مسائل
اهمیت نظام صیبه مناسب بر درجه ده
دوشورالیدر .
قیزلرک تربیه فکر یلرنده مقصد اولرله
هندسه نکه دهرالری بللنمک ، طبییات
مستحالی اراشه ایتمک اولادینده بوکونی
هیچ کیمسه نکه ترددی اولماز . شبهه بوق . که
قادیتره ریضیه ده لازم ، طبییات ده . فقط
بولزوم و برین معلوماتک قادیترک و آنالقه
متناسب اولماسی درجه سنی نیجاز ایتمالی در .
بوراده . ایتمک دوشومک ایجاب ایدر . اک
بوکیمه بر سوبه عرفانه نکه عالی تحصیل
کوردنی قیزلر بوزده خلفتک ضرورتیه ،
حیات تحصیل اولرندن ، حیات عالمه اولرینه

تربیه
- آناه یوزوم قوشمه دوشورسک ا -
دستور قدیمه انحصار ایدر . عمل
و فاعله انسان اولادینده اسبابی یالکز
اصول تربیه و بوزده دکل اصول تدبیرده
آرالی بوز . یالکز کتاب و قولاندی اوکر نیلاق
معلومات فاعله اولامیور . بوراده بکی
بیکولوژی یسی ملکات عقلی نکه تشکیلات
و تکملاتی اوزرینه ، و س بکی اصول
تدریس بلا امهال مکتبیرله ادخال ایدیلر ایدر .
تدریساتک عمل اولماسی ایچون آلزده
واسطه وار :
میلا ایتمه ناله قیز مکتبیرلی ایچون کوزنی
بر تطبیقات و عملیات مکتبی اولاییلر .
حفظ الصحه نکه بوتون قواعدی ، بدافوتیک
بوتون دساتیری اوراده اوکر نیله بیلیر ،
بوتون باشقه اندر غده کی ولادخانه بومصدی
تأمینه خادم اولدوغنی کی موزملر ، اطفال
خسته خانه سی ، ارضاخانه کی و س سائز
مهم کوزرده نوزلر بوز کاشاده بولونریلاییلر .
قیزلرک تربیه بدنیه و فکری بلری قدر
تربیه اخلاقیه لری ایلمده ملاقه داروز .
تربیه اخلاقیه اسکیدن ظن اولوندی
کی مکتبیرده اخلاق نامی آتنده اوقوناق
کتابلرله اکتساب اولونمز . تربیه و اداب
معاشرت قواعدینی اولرله کنایده اوکر تکلمه
هیچ برمره ائمه ایدمیز . شوپله یایه ،
بوپله اول . - کی نصیحتلر ، تکدیر ،
جزا ، تظلیف و یا مکافات کی اوتدوبیری
استعمال ایلمکد بکمز سقم و عقیم اولرله ده
چوقه قیزلر بوز ایستکلر بوز اوکر ترمیوروز .
آناه می ایدنده در . بوکونکی سقوط آخلاقیه بوزده
مکتبیرلر بوزده مکرر اولرلرده بر ترشح
ایلمک انفساخلر داها آجی ، داها فجح بر
صورتده نظرلر بوزه چار قفده خالی قلاور .
تربیه دن مقصد ، چوقوغنی شخصی نامنه
مسمود و منسوب اولدوغنی جمیته مقید بر عصر
حاله کتیرمک اولدوغنی دوشوتولیرسه بوغایه
واصل اولاییلمک ایچون آلزده کی واسطه لرک
بوکون تمایله دیکشمش اولدوغنی قبول
ایتمک اقضا ایتمک ایدر . چوقوغنی تربیه
ایتمک صری دکل محیطی در . بوکو تربیه
ایتمک ذیلنجه چوقوغنه بر محیط حاضر لاق
آکلاشیلیر . او حالده صیبلرکده مدبرلرکده
دوغریدن دوغرییه چوقوق ایلم دکل
چوقوغنه محیطه محیطک نظام و ترتیبیه
مشغول اولماسی اقضا ایدر .
صیبتک وظیفه سی ، چوقوغنه روحه
محیطی واسطه صیبه اجرایی تأثیر و نفوذ
ایلمه در .

عرق

ياخود ايلك مکتب طلبه سنه كوچوك بر درس

بر مقامه بولو بوردسكز، سزه، بر عرضحال
تدم ايديبورلر، كاشك ايجنده مستدينك هوي
شويه تعريف ايديليمز: براده يوز باشيفندن
مفعاذ ماول غازي احمد، ملكتي قيصري، بابايي
سونورلول محمد، آناسي آباشلي زهرا، بوذاتي
كورماك ايديبورلر، كز، قارشيكزه قوي قوزغوني
برنجي چيغور! بو محترم عسكز نه فاني خانلي
عشيرتندز، نه ده قارا كچلي، آق قوبونلو...
يوزده يوز، محمد اوغلو احمدك دهده لري برمدت اول
(قوتو)، (كردفان)، (دنجوله) و ياخود
(كفره) واحه لرندن برنده باشيورلردي.

سن تورك دكانك! عرك يوزكمن،
ونككندن بالي، هابدي صحراي كرايه، ياخود
سودانه... ديبه تورك وطن ايجون كوزلري
فدا ايدن بو ذاتي قوغه جتي اولورسه كز نجيا او،
(ملو بوفلو) و ياخود (خرطوم) قصبه لرنيك
برنده يايانجي فالازي؟ اوسياهي توريكه ده بريلدر،
آقريشاده اجايدز، بيله يكي، كوردكي وطن
آنادولدر، كنديسنه مونس كان آناسيه قونو.
شديني اوز توريكه ده، قوم چولارتمه و حثيلرك
دوغولرندن البته تفر ايدم چكدر، اونك استه ديك
توركلك حيايدز، نايه سي توركلك ايدم آيدر،
اسكيشهر ايله كونايه، ازبيله مئيسا يونان
استيلارنده ايكن آغلا شدي.

بوشلرك استرادي ايجون كوزلري برديكي
وقت، او كوزلري برنده اولسه ايدى يته سهو نچندن
آغلايه جدي. حالوكه، چجاره، قونوك جغرافيا سي
بيلمز، (چاد) كركلك صباغنه دا نا مالز، (نيزهر)
تيريك تساحلري كورسه اوركز، (يام يام)
قبيله سنك آراسنه كيرسه كنديسني بيرلر، كيا بيلدر.
فرانسده بويوك محاربه ائنا سنده حربه
مستازاني ايش موسيو (دياني) نامنده بر مبعوث
وار، وطن پروتسي، فرانسز مليته عشق ايله
صربونيني ديلره داستانز: مثازاله زنجيدر،
ونكده زيفيريدز، بوذاتي فرانسز وطندا شغندن
چجاره (غولوا) عرقندن كله هيچ بر فردك خيانتدن
چمه مشدر.

اگر (مليت)، (عرق) اولسه ايدى شو
برنجي كله نك احداشه لزوم كورولوزدي، بوردسي
ويرمك يلك محبوب اولوروم: قضاا مئالي ديكر
برسانه ترجمه ايدورسه يايانجي قارلر، استانبولك
لك اسكي غزبه سندن بويله ابتدائي بر صده
كيريديكمدن دولاني حيرت ايدم چكار...

مع اناسف حاليه اسملري اوتوبوروز،
اوروپاده بؤ اسملر ياييدز، فرانسزلك بر چوغي
آلان، انگليز، ايتاليا اسملري طاشيرلر: اسبق
باش وكي (ولده قوصو)، مشهور ديپلومات
(وادينتون)، برنجي رومانجي (زولا)، بونلر
آلان، انگليز، ايتاليا ايديرلر: حاشا... بوذاتلر
فرانسك مدار مغرتيدز، انگليز اركانندن لورد
(بوشان) فرانسز ايدير؟
فرانسك لاحق ناظرلرندن (بوقا نووسي) لهلي ايدير،
لهستانك نجيل ايتديكي (شويهن) فرانسز ايدير؟
يونان عاللرندن (شليان) آلتا ايدير، روس ديپلو-
ماترندن (كريس) (موهره نيام) آلتا ايدير؟
الي آخره (سوقولو شيبه محمدباشا) خروا ايدير،
(خبره سي احمد باشا)، (ملاخسري) فرانسز ايديرلر،
(جغاله زاده محمدباشا) ايتاليا ايدير، صدرا سيق ادم
باشا، اوغلو موزه مدبري جدي بك، حكيم اسماعيل
باشا، تونسلي خيرالدين باشا روميدلر، توركيلكلك
بايلرندن احد وفق باشا بولماز ايدير؟
بوكا ماقبل تونسي، مستطامكي، مصر
قراي تورك عرقندن كله اولدقلى حالده توريكيدلر؟
قاجار خاندا نك سره بومغا توركلك ادا اولونه بيليري؟
عرب عرقندن كله، عربي اسم طاشيان بر چوق اسمانيول
وجنوي آرميقالي وار؟ بونلر عربي ايديرلر؟
يا آرميقالره نه ديبه لم ا بر آغلو - صاقسون
كتابه سته الحناق ايشن ميبونلرجه آلمان، اسلاوه
لائين، روم، ارمني و 13 مليون سياهي بوماني
تشكيل ايشلر، (صايي) اسمنده بر عرب اوغلو
عرب آرميقا اعبا شندز.

مليت بر حسدن، بر وجداندر، بر ديلدر،
برايسته كدر، نعمته وكفته اشتراكدر، بر عرفاندر.
عرب مئني تدقيق ايديكز: بونلك (عربه)
(و مستعربه) لري وار. پروتستانق اوغوزينه
فرانسدن آلتا يايه جرت ايدن بيلكرجه (هوغو)
معتب آلتا نازدر. عقلمه داهاي بيك مثال كايور.

مايت دنجيدر؟ اكر اوبله اولسه ايدى قاتوليك
آلتا نلر آلمان اولمايه چقلردى.
مليت ديليدير؟ اكر اوبله اولسه ايدى اوسوچره.
ليرك چوغي آلمان اولجهدى.
مليت دولت ديكميدز؟ اكر اوبله اولسه ايدى
اوستريالير كنديلري آلتا نله قارشى يايانجي عد
ايدم چكلردى.
مليت ديل دكلدر؛ عكسي تقديرده قره ماني،
توريكه قوشان اورنودوقس يونانليني، كريدن،
روجه سويلين مسلمان توركلكي اختيار ايتلردي.
مليت متحصراً بر حسي ونعمت وكفته
براشترا كدر. نوشهري روم قونوشدي توريكه دن،
قديهني تورك آليشديني يونانجه دن استكراه ايدز
ومليت دورنيك حائلندن صوكره بو ديلاردن واز
چمكه چاليشير...

بشر، محاربه و تجارت ايدز؛ بي ايترا اراسنده
مناسبت دانميدز. ايشته بونك ايجون بر اولكندن
ديكر يته هوي ويا فردي جهرت اولور. بعضي
مملكتلرك، مراكزلك جاذبه سي واردر. طوعاً
التعاقل اولور. بونلك محصله سي، موديرن ملتلردر.
(موديرن) قيدي احتزازي دكلدر، چونك ده اده
ملتلر بويله تشكك ايدردى: توراني وزنجي بروديلر
وار. هله قديم روملك تاريخني اوقويكز، روما
(شهرليكي)، فتح ايديلن بونلك ايترا ايسنه اودرجه
تشميل ايديليش كه شهرليك ايترا طوراني تايعينه
تحول ايشن وقتني لائين لسان و عرفاني بونلك
هيسي نيله موفق اولش.
مليت دنيلن تربي عمليه ني بوذاتي اولورساق
نه اولور؟ مليت فالاز، بر اولكده ساكن اولان
اهالي آراسنده هيچ بر رابطه بولماز. كندى
ملمتيزي بر طرفه براقوب مثلا فرانسزلي تدقيق
ايدم: اوراده كيم عرفاً (غالرومن) در، كيم
دكلدر؟ بالي اوله بور، نسلارده كيشمش، تصاليات
اولش. فرانسزانه كيرلرده حاللرندن نمون،
دهده لريك علاقه لرني كايا اوتوشلر (بولايون) ي
فرانسزلفدن چيغاريكز، اوني ايتاليا اعاده ايديكز،
فرانسك غزير عمنه لرندن عررم قايير. ايتاليا
ايسه او عمنه لري قبول ايتز.

ملتلر بر آزده ديلره بكر يور: انگليزجه دن
فرانسز كلرني آتيكز، نيمش سكسن كله
ايجنده قوجه انگليز عرفاني قهرلمه ميتلا اولور.
توريكه دن لزوملي عرقى فارسى كلرني چيغاريكز،
استاد ايسلر كيه جوع ايشن اولور. بونلكي، قطي
برقان تحليلى اصوله مالك اولسه ني و ملتلرني اوبله تدقيق
ايشمك عرقى صفوتى محافظه ايشن نك بر فرد فالاز.
فاني خانلي اولدني روايت اولونان عثمانلي خاندانك
تاريخي اولدقجه مضبوطدر. بوفانه نه قادات روم،
لائين، اسلاوه چركس فاني قاريشمشدر! ميخال
زاده لر، اورنوس زاده لر روميدلر؟ گورولو
زاده وئاد بك آرتاؤدق دعواسنده بولو بوروز؟
بولغارلرده بوزلرجه (شرفه قوف)، (ولاخوف)؛
روميدره (بولغارديس)، (ولاخوس) وار.
لهستان مالياه ناظري (چه ووج) لك اسمي (چه اوغلو)
ديكلدر.

بوكون دولتلرك، ملتلرك تمايلي جامعه لرني
كنديشنكلدر. صوك فرانسز وطندا شاق قاتوق
فرانسك قاييلري يايانچيلره بوسوتون اجدى.
يوغوسلاولرك لك بويوك آرزوسي بولغارلري تشيلدر.
جربان بو صركرده ايكن بزده مليتي صيق، قايالي
طوتق ايتدا، مليتمزك احملايه بادي اولور؛ ثانياً،
بوتلق علمه و مليتك تعريفته مفاردرز. بو كوروش
نقوس بولايقه سني آلت اوست ايدز.
صاليات و عمليانه كيريشكز: نفوس قلملرنيه
برقان تحليلى لا بورا توارى و برجهك اولورسه كز
باخامه استانبول شهرنيك سكر يوز بيك اهالي سي
چار اقطار جهانه بوسكورنك اقتضا ايدمك.
بوتلق تشكيلات اساسيه صرك، دولتلرك
عده لرنيه ده خائفدر.
نايه شودر: قطيماً توركلكه نيل ايدمه بيلرني
آرت زمانده تشيل ايتك؛ ولوشافا طرزنده اولسون
بوييس فكري اورته به سورنلر بايساماسي لازم كان
شديك نام مكموسني اختيار ايديبورلر. باجولرني
فافاسنه، شالواريني قولارنيه، شافاسني آياق لرنيه،
دوني باشنه، كوكمليكي بالديرلرنيه كچيريش،
آرقه آرقه به يوروز، قونوشور كن اذات خبري
باشه، مبتدائي صوكه كتير بر بر خلوق تصور
ايديكز: بونگونه البته فافاسيه دوشونه چيكلدر.

معارف نرك تاريخى

كېنارده دارالمعلمينك تېمىنجى سنه دوريه سى
ناسىتيله معارفزه و بو ميانده دارالمعلمينه خدمت
ايدن ذوات فاضله حقنده بر قونفرانس و برلمىدى .
بوئدن چوق مستفيد اولمشوق .
ذون استاد محترم عبدالرحمن شرف بك افندى

حضرتلى ايسه
معارف نرك تاريخيه
دار غلظه سرايليلر
بورده بر قو .
نورانس و برديلر .
معارف نرك تاريخى
بو بونك استاد
بالكه كندى حيا .
تندن دها اى بيلير ،
چونكه بونك نردار
مىرى شىر ملكتده
معارف نرك رقىسنه
حصر ايتشدر .

عبدالرحمن شرف بك افندى
افندى حضرتلر نيك
معارفزه خدمتلىرى تصوير ايچون دكل ، حق
لعداد ايچون بيله بر مقاله نك دكل بر بيوجك
وساله نك جمى كفايت اتمز . ملكتمزك منور
صنقرلى آره سنده هيچ بر فرد بو قدر كه بو نجيب
و محترم استاده فارشى لئنده بر حس تقدير و منت
يسلمش اولسون . مكتب سلطاني و مكتب ليكبه
مديرى نرك ، دارالمعلمين و دارالفنون و بونلرهمائل
بتون مكاتب عاليه سنده تاريخ معلمكلىرى بتون
معارف و تاريخ انجمنلر نده ك مأموريتلىرى وجوده
كندى كلرى كزیده آثار حسيبيله كندى لردن مستفيد
اوليان كم واردر ؟

عبدالرحمن شرف بك افندى حضرتلى
معارف نرك تاريخى ؟ اخيراً تشكىل ايدن مى تعليم
و تربيه جميتى نامنه ايراد بيورديلر . بو جميتك
اساس تشكافى ، پروگرامى ، ارگانى بيه بوستونلر ده
پاژمش و كوره چكى خدمت نرك نه قدر فائدهلى
فوله چقى ايضاح ايتمش ايدك . شمدى يه قدر بك
احمال ايدلش اولان معارف نرك بوندن صكره توسيع ،
تعيم و ترقيسى اوغورنده بتون موجود بيله چاليشه حق
اولان بو مى جميت نامنه استاد محترمك تاريخ
معارف حقنده و برمش اولدقلى تفصيلات نه قدر
قېمتدار و مينيدار ايدى . كوكلر بو تفصيلاتى عيأ
نقل ايتك آرزو ايدردى . فقط استاد محترمك
بو قونفرانسلى مى تعليم و تربيه جميتى نامنه همان
طبع و نشر ايديله چكى بيله يكمز ايچون آنجق
بونك خلاصه سنى درج و اقتباس ايله اكتفاه
ميجور اولوبوروز .

عبدالرحمن شرف بك افندى حضرتلى اول
معارف عموميه و فوائدى حقنده ايضاحات و برمشرف
صكره استقلالنى قنجله قازانمش اولان عثمانلى
دولتلك ايلك دوره تأسيسى متعاقب تورك پادشاهلىرى
ورجانلك اساس مدنيت اولان معارف نرك توسيع
و ترقيسى اوغورنده نه قدر چاليشمش اولدقلىرى

فائمه وزيرى محمود پاشا طرفندن اخذ بو يورولان
قرارلر عقلمره حيرت و بره چك همتلردن ايدى .
تا جنتيمكان قانونى سلطان سيليان حضرتلر نيك
دوره سلطنتلردن صكره يه قدر توركىا معارف آن
باآن ترقياته نائل اولمشده ايدى .

عبدالرحمن شرف بك افندى حضرتلى
مدرسه لردن صكره قوجى بك طرفدن تأسيس
اولنان صبيان مكنتلردن بحث ايتمش ، جنتيمكان
سلطان سليم حضرتلر نيك دور سلطنتلى او اسطنده
تأسيس اولنان مكاتب عسكريه ، بحره مكاتبك
سبب تأسيسى ، سلطان محمود خان حضرتلر نيك زمان
سلطنتلر نده تأسيس اولنان مهندسخانه مكنتى حقنده
تفصيلات و برمشرف . مكتب طبيه عسكريه ايچون
ويانه دن متخصصلر كتيرلديكى عبدالله نيك
اورايه درس ناظرى و موسيو (برنار) ك مدير تميمين
ايدلديكى و ايلك درسلك لاتين لسانيه تدريس
اولنديقى سولمشدر .

قبريسى محمد پاشا صرحومك ، ولايات تشكىلاتى
اداره ايچون الور ييشلى طشره مأمورلىرى ييشد بىرمك
امليله تأسيسنه موفق اولدنى ايلك مكتب ملكيه
ايلك سنه لرى بك اى عمر لره و برديكى حالده بالاخره
پوزولمش ايدى . بو مكتب خاقان مخلوع زماننده
تكرار توسيع ايدلش ، برلىق قونفرانسنده اصلاحات
ملكيه و عدليه مسئله لرى حقنده مذاكرات جريان
ايدلديكى جهته تشكىلات عدليه قسمنك اصلاحى
ايچون مكتب حقوق تأسيس اولومش و مداولسون
يتيشن طلبه اورايه قبول ايدلك صورتيله باشلانيله ورق
ترقيانى تأمين ايدلمشدى . مكتب نواب عوفى پاشانك
مقام صدارتده شيخ الاسلام صرحوم عارف افنديك
همتيله وجوده كتيرلمشدى .

عبدالرحمن شرف افندى حضرتلى ديكر
مكاتب عاليه نك تاريخ و اسباب تأسسلىرى حقنده
ايضاحات و بر دكدن صكره معارف نظارتك تاريخى
و مكاتب ابتدائيه ، رشديه و اعداديه حقنده
تفصيلات اعطاسنه باشلامشدر . (۱۲۶۱) ده
صرحوم كال افنديك همتيله وجوده كلن مكاتب
نظارتى معارف چوق بيوك خدمتلىر ايتمشدى .
مشارايه ، رشيد پاشانك يارديميله ابتدائى و رشدى
درجاتى حائز داود پاشا مكنتى آچمش ، اوراده
ايلك دفعه تدريسات ابتدائيه باشلانمش ،
دارالمعارف وجوده كتيرلره رك اوراسى اعدادى
درجه سنده بر مكتب حاله قونولمش ، بر آرز
صكره دارالفنون آچلمش ، دارالفنونده دارالمعارف
مأذونلر يله مدرسه طلبه سى بالامتجان قبول ايدلكه
باشلانمش ، نهايت دارالمعلمين تأسيس تلمش
(۱۲۶۷) تاريخنده مكاتب رشديه و ابتدائيه
مخصوص كتابلر ترجمه و تأليف ايله مك اوزره
انجمن دانش تشكىل ايدلمشدر .

انجمن دانشك اعضاى داخله سى قرق و اعضاى
خارجيه سى ۳۳ ذات ايدى . حتى اجنيلردن بعض
معروف ذوات دخى اعضاى خارجيه مياننده
بولمشده ايدى .

انجمن دانشده صدر اعظم ، شيخ الاسلام ،
سر عسكر اعضا دن بولندقلى كى رئيس اولى
صدوردن شريف منلا و رئيس ثانى مشهور
خيراه افندى ايدى . انجمنده عصر ك عالي ،
فاضل و محترم ذواتى اعضا صفتيله بر ليوردى .

انجمن دانش آقمر ايدى كى والده مكنتنده تأسيس
اولمش و رسم كشادنده ذات شاهانه صدر اعظم
و عموم وكلا حاضر بولمشدر .

تکثير کلمی کزیده آثار حسنیله کندیلرندن مستفید اولیان کم واردر؟

عبدالرحمن شرف بك افندی حضرتلری معارفک تاریخی، اخیراً تشکیک ایدن ملی تعلیم و تربیه جمعی نامنه ایراد بیوردیلر. بو جمعیته اساس تشکیک، پروگرامی، ارکانیینه برستونلرده یازمش و کوره جکی خدمتارک نه قدر فائدهلی اوله جفی ایضاح ایتمش ایدک. شمدی به قدر یک اهال ایدلمش اولان معارفک بوندن صکره توسیع، تعمیم و ترقیسی اوغورنده بتون موجودیتیه چالیشه جق اولان بو ملی جمعیت نامنه استاد محترمک تاریخ معارفک حقیقه و برمش اولدقلری تفصیلات نه قدر قیمتدار و منیدار ایدی. کوکاز بو تفصیلاتی عیباً نقل ایتمک آرزو ایدردی. فقط استاد محترمک بو قونفرانسلی ملی تعلیم و تربیه جمعیته نامنه همان طبع و نشر ایدیله جکی بیایدیکمز ایچون آنجق بونک خلاصه سی درج واقفاس ايله اکتفایه مجبور اولوبوروز.

عبدالرحمن شرف بك افندی حضرتلری اولا معارف عمومی و فوائدی حقیقه ایضاحات و برمشله، صکره استقلالی قنجه قازانمش اولان عثمانلی دولتنک ایلک دوره تأسسی متعاقب تورک پادشاهلری و رجانک اساس مدنیت اولان معارفک توسیع و ترقیسی اوغورنده نه قدر چالیشمش اولدقلری تصور بیورمشارد. تورک لری یالکنز مقاصد دینیله ايله دکل بالحامه مملکتلرنده عدالتک، عرفانک، مدنیتک تأسسی آرزوسیه ایلک وجوده کتیر دکاری مؤسسات معارف، مدرسه لردر. دولت علیه عثمانیه تأسس ایدر ایتمز اولا ازینق ودها صکره بروسه ده برر مدرسه آچلمش و بونلر مملکتی اداره ایچون مأمور، خصوصیه عدالتک تأسس و تویبی ایچون قاضی و مملکتده بر صنف منور وجوده کتیر مک اوزره علما و فضلا بنهدر مکه باشلامشدر. تورک لری ایلک دوره سلطنتلرنده معارفه و یر دکاری اهمیت - او زمان بتون دنیا تک حانه کوره - بک شایان حیرت درجه ده فوق العاده ایدی.

بو ایلک خطوه، تورک لری نه قدر مدنی ذکی و عرفانه مقنون بر قوم اولدیفنی بتون جهان نظرده اثبات ایتمشدر. بو خطوه تورک لری ایدی بر شرف قازاندرمشدی.

بو ایلک مدرسه لری متعاقب ممالک عثمانیه تک هر طرفنده بی دردی مدرسه لر آچلمشه باشلادی. بونلری وجوده کتیر لری یالکنز حکمدار لر و حکومتلر دکلدی. مملکتده زکین اولان هر کس وارینی هلم و عرفانک انتقارینه حصر ایدیبوردی.

هله جنتیمکان فاتح سلطان محمد حضرتلرینک استانبولی فتحی متعاقب تورک لردر معارف بردن بره هر کسک کوزلرینی قاشدیر اچق قدر پارلامشدی. حضرت فاتح، برجهانکیر اولدیفنی قدر علم و عرفانه خادم، حکیم، مدبر و مقتضیات سیاسی و اجتماعیله واقف بر حکمدار ایدی. اونک دور سلطنتده مدرسه لر تکثیر و اصلاح ایدلمش، طرز تدریسات دکیشدر برمشدر. جنتیمکانک جامع قرینی اطرافنده (محمّد بنان) دینلن ۸ مؤسسه عالیله و بونلرک تالیسی تشکیل ایدن موصله اعدادی الخ کبی مؤسسات، طرف طرف آجیلان مدرسه لر و بونلرده اجرا قلنان تهریسانک تنظیم و اصلاحی حقیقه حضرت

نظارتی معارفه جوق بیوک خدمتار ایتمشدی. مشارالیه، رشید پاشانک یاردیمیه ابتدائی و رشدی درجاتی حائز داود پاشا مکتبینه آچمش، اوراده ایلک دفعه تدریسات ابتداییه باشلانمش، دارالمعارف وجوده کتیر بیلرک اوراسی اعدادی درجه سننده بر مکتب حانه قونولمش، بر آرز صکره دارالفنون آچلمش، دارالفنون دارالمعارف مأذونلریله مدرسه طلبه سی بالامتحن قبول ایدلمکه باشلانمش، نهایت دارالمعلمین تأسس تنمش (۱۲۶۷) تاریخنده مکتب رشیدی و ابتداییه مخصوص کتابلر ترجمه و تالیف ایلهمک اوزره انجمن دانش تشکیل ایدلمشدر.

انجمن دانشک اعضای داخلیه سی قرق و اعضای خارجه سی ۳۳ ذات ایدی. حتی اجنیلردن بعض معروف ذوات دخی اعضای خارجه میاننده بولتمده ایدی.

انجمن دانشده صدر اعظم، شیخ الاسلام، سر عسکر اعضادن بولندقلری کبی رئیس اولی صدوردن شریف منلا و رئیس ثانی مشهور خیره افندی ایدی. انجمنده عسکرک عالی، فاضل و محترم ذواتی اعضا صفتیه بولیبوردی.

انجمن دانش آق سیر ایدر کیه والده مکتبینه تأسس اولتمش و رسم کشاننده ذات شاهانه صدر اعظم و عموم و کلا حاضر بولتمشدر.

مجلس معارف ۱۲۶۳ سنه سننده تشکیل اولتمشدر. مجلسک ناظرلی مجلس و الارئسی رفعت پاشا و دیگر ناظر (خارجه ناظرلی عالی پاشا) ایدی. (۱۲۷۰) ده خیره افندی مکتب عمومی ناظرلی اولمش، (۱۲۷۲) ده مرحوم شناسی معارف اعضا الفته تعیین ایدلمش، (۱۲۷۳) ده (مکتب عمومی نظارتی) تک عنوانی (معارف نظارتی) عنوانه تحویل ایدیلرک سنا پاشا ناظر تعیین اولتمشدر. (۱۲۸۷) سنه سننده جمعیت علمیه عثمانیه تشکیل و خزینه فنون مجموعه سی چقارلمشدر. (۱۲۷۹) سنه سننده معارف نظارتی نافعه نظارتیه الحاق ایدلمشدر. او تاریخنده موزه مدبری حمدی بک مرحومک پدری ادبم پاشا نافعه ناظرلی ایدی. (۱۲۸۰) سنه سننده دارالفنونده عمومه مخصوص حکمت و کیمیا در سربنه درویش پاشا تعیین ایدلمشدر. تاریخ معالی احمد و فیک پاشا تاریخ طبیعی معالی صالح افندی ایدی. (۱۲۸۲) ده کمال افندی (پاشا) معارف ناظرلی اولمش مرحوم شناسی و کمال بکر اصول تحریرده بر انقلاب وجوده کتیرمشدی. معارف نظامنامه سی (۱۲۸۶) ده تنظیم قلمشدی.

عبدالرحمن شرف بك حضرتلری مکتب سلطانی و ایلک اوکیه شمدیکی عدلیه دائره سننده تأسس ایدن دارالفنون حقیقه نه قیمتدار تفصیلات و برمشلردر. انسان بوقونفرانسی دیگله دکدن صکره معارفک تاریخی نه قدر ای اوکرمش اولوبور. بو خصوصده بزی ده تنور ایلر دکارندن طولای استاد محترمه بالحامه عرض شکران ایدر و ملی تعلیم و تربیه جمعیتده آبرجه تشکر ایلر. معارفک یکی تشکیلاتی یا یا بیلیمک ایچون اسکی حانی بیلیمک نه قدر فائدهلی اولدیفنی ایضاحه حاجت کورمه بز. اسکی حال اوکوره ندیکه بیکلرینی ای یا بیلیمک چالیشه حمزه و معارفک ترقیسی هر شیدن زیاده دوشونه جکمهز شبهه بوقدر.

صنایع ایدیلر

هگون صباحلری نشر اونور ، سیاسی ، علمی ، اقتصادی تورک غزته سیلر .

عمل لدرهسی : استانبول باب عالی جاده سنده « اقدام » بوردی - دائرة خصوص

تلفون نومروسو : استانبول ، ۱۷۹۷ - تلفراف آدرسی : استانبول ، اقد

نسخه سی ♦ ♦ ۱ باره در

نومرو ۸۸۶۷

ینه تاثرلر

ویانه دن : [۹]

(رؤف) امضاسیاه اقدامك ۸۸۶۶ نجی
نسخه سنده مندرج اولان فریادنامه یی اوقودم .
شکایتی اوتهدن بری ایدیلر بحق شکایتلردن در .
یعنی تورکلرک مأموریت آرقه سنده کزیمک طولا .
بیسيله اوغرادقلری محرومیت خجعه تصویر اولونیور .
صاحب مقاله یالکیز خانی تقید ایدیلور .
بومبدأ تماماً طوغری دکادر . برخانی اساسلرده
اجتماعاً سوق واداره حکومتک وظیفه سیدر .
تورک و مسلمان عنصری اوغرومیته سوق ایدن
عامل ، حکومتلر مزک مسلکی در . حکومتلرک
وقبله خدمت عسکریه دن آله ال ک کوچوک
تشکیلنه قدر مسلك ادریسی تورک عنصری بویه
مقروک براقفه منجر اولوبوردی . بونی حکومت
اوبله ایسته بور دکادی . او ، بومسلکی دوشونجه .
سزلاک سیئه سیله طومش ایدی .

مثلاً بن اولدم اوله سی به استانبوله نامنه مستحق
بر مکتب صنایع تأسیس ایدیلرک کوردم .
مکتب دکل ، او مکتبی ، صنایع بونندن اداره
ایده چک بر مدیر بیاه کوردم .

استانبوله

او یالکیز نامی اولان مکتب صنایع دن بیکارجه
کوچک صنایع اربابی اولسون چیقاردی . استانبوله
ده معرجه لک ، قوندوره جیلک ، مارانغوزلق ، طوغرا .
مه جیلک ، بربرلک ، ترزبلک ، مجلدلک ، تیکه جیلک ،
صوباجیلک کی حیات بومیه ض ایچون لازم اولان
کوچوک صنعتاره نیجه تورک کنجلی سسلوک
ایدی بیه بیلیردی . ترسانه ، طوغخانه ، ده معرخانه
فابریقه لرده ده بر طاقم نظریات ایله برابر عملیات
کورمش ایی ماکنه جیلر ، ایی دوکه جیلر ، ایی
تسویه جیلر وسائره بیدشیر ایدی .

بونلره باشلانادی ؛ دینه من . آتیق حکومتده
و حکومتک باشده که مأمورلرده علمی ، اقتصادی ،
تقراتیله برلکده ، ملی مفکوره اولمادیغندن
بو مؤسسهلر علاقه روحیه سی اولیان آلملرک
الرنده کیره دیلر . سلطان عز بزمانی ایدیلرک
مأموریتده یه برغیرت وار ایش . صوکرلری
ایسه نظارلر بر روحمن وجودلره دوتدی . روح
مل اولمادیغندن بو وجودلر تفسیح ایدوب کیدیور
ایدی . نظارلره ، والیک و متصرفلره کین
مأمورلرده بر آز کوره نک ، دوزکونجه بر ایکی
سطر بازی یازمی ، آراقده شعرده سوبله مکدن
باشقه بر معرفت کورمبورز . بو آدملر بر طاقم قلم
اقدیلرلرلر عبارت ایدیلر . اولسه اولسه مکتوبی
اوبه بیلیرلر ایدی . اداره هال اوره ضلر ایدی . چونکه
ملک تیرک اعماری ایچون شو عصرده نه یالقی لازم
کلدیکنک فریفته دکل ایدیلر . کیتکارلی ولایتلرده
بعض آقار صولر اوزونیه برساده کوربری بیله

او علم ثروتده کی عرض و طلب فاعده سنک عشره ده
نصل جریان ایدیلرکی کورمیلی ایدیلر . مکتب
درسخانه لرده غیر غیر تقریر ایدیلرک لرومسن تاریخ
صوفیه لرینه بدل ولایتلرک ، سنجاقلرک منک نفوسی ،
احوال صحیه سی ، حیاتی ، فزاینی ، ویرکولری ،
مأمورین ضابطه سی ، اقتصاداتی ، اداره ملکیه سی
تاریخی آکلدنلی ایدی . او اوقونیلان قانونلردن
قاجده برینک تطبیق ایدیلرک بیلیمش اولدنی و تطبیق
تده کی نقصانک اسبابی بیان ایدیلر ایدی . طشره نک
مکتبلری ، معلملری رأی العین کورمیلی ایدیلر .
بونلر کویلیلر ایله باش باشه ویروب قونوشمیلی
ایدیلر . بونلرک دردلری دکلمیلی ایدیلر .

ایسته اوزمان مکتب ملکیه دن ظهور ایدن
کینچ شاعرلرده ، بوغاز ایچنک ، اطهرلرک لطافتندن
عشق موهومدن زیاده وطنک منظره حقیقه سی
کوبلینک حیاتی بر تاثر درونی ایله اولدنی کی
تصویر ایدیلر ایدی .
ملکته نک ذهنیتجه اوغرا دینی فلاکت پک
عظیمدر . کین کون غزته لرده بوغاز ایچنده فابریقه لر
پاپیلوب باله سی مسئله اشغال ایدیلرکی
کوردم . بزم حکومت مأمورلری حالا صفا کوربه
حرکت ایدیلرلر . بونلرک ایچنده بر آدم چیقوبده
استانبولی موقع اقتصادی ، حییات مستقابه سی
نظرندن دوشونه یور . استانبول وحوالیسی اصل
برحیبات ایدینه بیله چکنی ، استانبول آتیا نصل
باشایه بیله چکنی ، استانبول و بوغاز ایچنک ،
طبیعه دنوی معاملات نقطه سنندن نصل بروطیه
اقتصادیه ایضا ایده چکنی حساب ایدن واری ؟
ملیونی کین خلقک نهوجه ایله اسباب معیشت ندادنک
ایده بیله چکنی خاطره کتیرن واری ؟ حالا بوغاز
ایچنده بالی انشاسی دوشونبورز ، چونکه بزم
قیصه عقلمز بوندن ایلروسی کوره منک . . .
دنیا نیک ایوبک شمندو فرمهندسی اولان اسونچره لی
(پره سل) که نوادردن بر مهندس مقصد ایدی ،
آناطولی شمندو فرلری ایچون بزم صرام آکلده
بیله یی ایدی ؟ اونک علم و عرفاتی ، حساباتی ،
تجربه سی بزم عناد جاهلان من قارشیده ایدی
کیتدی . جهانک زنگین معادلرلرلر بری اولان
ازکلی کور معدنندن استفاده ایتکی بودوت
بیله یی ؟ او معدنک نه رول اوشایه چکنی کشف
ایدی ؛ استانبول حالا ، آناطولی دن یاره کلوبده
بیه چکم ظنده سی بولونیور ؟ استانبول ، بوندن
بویه کندی یاشاننی بیلمزه بوغاز ایچنی یالیرلرده
اوطورمق دکل ، هکبه منری صرترزه اوروب
چیقارز . بونلری آکلما مق هپ اقتصادیات ایله
مشغول اولماقندن ایلری کایور .
شوراده بوراده بر طاقم ، یازم اولسون ،
ازباب اختصاصمن واردز . فقط مبارکارک هب

کوچوک صنعتاره بیجه تورک کینجلی سسلوک
اندیریله بیلردی . ترسانه ، طوختانه ، دهه یوخانه
فایزیه نولهده بر طاقم نظریات ایله برابر عملیات
کوروش ای ماکنه جیلر ، ای دوکجه جیلر ، ای
تسویه جیلر وسائره بدشیر ایدی .
بونلره باشلانادی ؛ دینه من . آتیق حکومتده
وحکومتک باشده که مأمورلنده علمی ، اقتصادی ،
تفریحی ایله برلکده ، ملی مفکوره اولادیندن
بو مؤسسله علاقه روحیه سی اولیان آدمارک
الانده کیربله دیلر . سلطان عزیز زمانی ابتدایه کی
مأموریتده بی بریغیت وار ایش . صوکره لری
ایسه نظارتلر بر روحمن وجودلره دوندی . روح
مل اولادیندن بو وجودلر قسح ایضوب کیدیور
ایدی . نظارتلره ، والیک و منصرفلره کین
مأمورلده بر آز کورنه ، دوز کورنه بر ایکی
سطل یازی یازمق ، آرافنده شرعه سوبله مکدن
شقه بر معرفت کورموروز . بو آدملر بر طاقم قلم
اندیریلندن عبارت ایدیلر . اوله اوله مکتوبی
اوبه بیلر لری ایدی . اداره مال اوره من لری ایدی . چونکه
ملکتلرک اعلی ایچون شو صرعه نه یایلی لازم
کادیکلرک فرنده دکا ایدیلر . کیندیکاری ولایتلره
بعض آقار صولر اوزرینه بر ساده کورری بیله
یادیرمه یورلردی . کره میدلی شو کورمه من
آناطولی نیک بعض شهرلری یانه بر کره مید خرمن
بیله احداث ایدنه ک قدر قوه تشبیه لری بوددی .
برولایتده سنه لرحه طورلره ، یه اوله بیله بر اقوب
کایرلردی . ذاتا هیستکده کوزی استابوله ایدی .
ولایات بونلر ایچون کویا برجه تم ایدی . هان استابوله
قایوب گلکجه باقارلردی . بر ای والی کیندیک
ولایه کورندوسنی کوزدن دوشدیکنه بر علامت
نه ایدر ایدی . مایه نظارتک تحصیل اصری
یله باجه اقتاد ایدلره تقدیر نامه کورنلری بیله
فقط بر مؤسسه وجوده کیندیک اسمنی بیله
ایشیلدردی . دوشونلی که صرحوم فرید باشا
کیندیکه قدر قویه کین بر یاخت قدنه صو
کیندیکه نقل ایدن والی کورلدی . ملکک بر
زراعت ملکک اولدنی حالده چننجیلر اولرنی
اوکوک ایچون بدی سکر ساعت ودها زیاده
مسافله قدر بندیلری آراهلر ایله کتوروب
و دکرمن باشنده بر قراج کورنه نوبت بکلر
کورلری نه عودت ایدر لری ایدی . ولایتده ک مأمورین
قنده غیرت و فایزیه و فدای استراحته آیشمش
انسانلر اولادیندن اولونلده قوه روحانی
و معنوی بیله یازی مأمورلندن بر فرقی اولادیندن
صحر کورلده برشی کورمندن ، برشی دوشونلندن
طاطانه اولور و بر طورلردی . بناء علیه ملکک
قوه تشبیه سی ، استمدادی ، املی ، امید بو
قایوسز آدمارک قوشینده سونوب کیدیوردی .
صوکره لری برده ژورنالیک پایه سی عارض اوله ق
سرای ، ولایت ژورنالریه بیله راحتمن اید
یلردی . بویله بر ملککده مسالک اقتصادی
اوله بیلری ؟
بزم ملکک ملکیه من مصیبت بر ملاحظه ایله
تأسیس ایش ایدی . بروغراملری ده اوزمانه
نسبت ایچه ایدی . فقط بو مکتبده بیولک بر
اکتیکلک بو ایدی . طلبه یالکن نظریات ایله
مشغولدی . طلبه هر سنه تعطیل زمانلری فوج
فوج ولایته بر قراج مقننر ذات ایله سوق اچلی
ایدی . بونلره کیندیکلری برلری ایچه کورستلی ،
ملکک اسباب تدبیری خراب کویلر ، باریق ترلار ،
یچادش اوزمانلر ، کیندن یانه قیلر ، طاشدن طاشه
آلایان اعلی صولر یانلنده اصحاب اچلی ایدی .

طبیعه دنوی معاملات نطه سندن نصل بروطیه
اقتصادیه ایسا ایدنه کین حساب ایدن واری ؟
ملیونی کین خلق نهوجه ایله اسباب معیشت تدارک
ایدیله کین خاطره کین واری ؟ حالا بوغاز
ایچنده یالی انشاسنی دوشونوروز ، چونکه بزم
قصه عقلمز بوندن ایلر و سنی کورمه که . . .
دنیاک کیولک شمندور فرمهنده اولان اسونجورلی
(برهسل) که نوادردن بره مندس مقصد ایدی ،
آناطولی شندور فرلری ایچون بزم صرام آکلده
بیله یی ایدی ؟ اونک علم و عرفانی ، حساباتی ،
تجربیه سی بزم عناد جاهلان من قوشینده ایدی
کیندی . جهانک زکین معدنلرندن بری اولان
ازکی کور معدنندن استفاده اچکی بودوت
بیله یی ؟ اومعدنک نولر اویضا یچنی کشف
ایتدی ؟ استابول حالا ، آناطولی دن یازمه کلوب ده
بیجه کمن ظنده یی بولونور ؟ استابول ، بوندن
بویله کیندی یاشاننی بیلمزسه بوغاز ایچو یالینده
اوطورمق دکل ، هکیمه منی صرتمزه اوروب
چیقاروز . بونلری آکلماق هپ اقتصادیات ایله
مشغول اولماقندن ایلری کایور .
شوراده بوراده بر طاقم ، یازم اولسون ،
ارباب اختصاصمن واردر . فقط مبارکک هپ
صرافی علم و صنعتلرندن لاستقلال استفاده ده دکل
انتساب سایه منده مأموریت فایزده در . فقط بونک
درین اسبابی یوق دکل . چونکه کیندیلر نه وقیه
مندج اولان قوای معنوی و روحیه ، عاطل استابول
حیاتک نتیجه سی اولان اشتغالات سینه ایله میدن
ضعف اولشدر . روحلری اولنری یوکسده میور ،
اونلره قوت اضافه ایدنه میور . چسارتمز ، بدین ،
اراده من قششار . قار ایله ، عشرت ایله ، استیاذ
ایله قاج دانه سی خراب اولوب کیدیور . قاج دانه سی
دها اختیارلار من خیره مانه کومدیلر . بیجا
بو نندن ایلری کایور ؟ نندن ایلری کلچک ،
تربیه ده کی اساسلر قندن . . .
هیچ اونوده هام ، فیاغور غره سنده بر مقاله
اوقومش ایدم . روسیه نیک اسباب زوالندن بری
اولی اوزره سطحی ، مقصد من ، یالنجی بر تربیه
دینیه یی ذکر ایدیلوردی و بوندن طولانی روس
کلیسائی و اوکلیسائی باشدن آشاغی قدر مأمورین
روحانیه منی انعام ایدیلوردی . حقیقه شایان
دقتدر . روسیه یه سیاحتده کورمش ایدم که
برتراموی آراهی بر کلیسا اوکندن کین ایکن
ایچنده کین شایقه لر یی و قالیقارنی چیقار لردی .
نه تدین خاق دینش ایدم . فقط صوکره لری کورمش
ایدم که اوصرام ظاهره نیک حیانه ، معنویانه بر
تأثیر حکیمسی روحانیسی بوددی . اوکلیسا چارنی
استیادینک خادم غیوری ایدی ، تربیه ملیه
خاطرلندن بیله کچمیوردی . کلیسا خلفه اخلاق
ایچیلیه مستند برناری روحی بخش ایش دکلدی .
بعضا کلیساره کین ایدم . یاپاسارک (غوسبودی
پامیلی ، غوسبودی پامیلی ؛ یارب بزم صرحت
ایت ، یارب بزم صرحت ایت) مناجاتک برماکنه
کی حسمن ، دو فوسز تکرار ایدلر کین دیکر
ایدم . فقط خلق اوصرحته ایسانور ایدی .
چونکه بیکلرجه خلق چار زندانلره دفر حق
ایکدیکنی کورنار ، بو صرامک صمیمندن شیه
ایدیلور ایدی . کلیسائک حای رسمیسی اولان
چارده بر یالنجیقندن شقه برشی کورموردی .
بناء علیه تربیه شو اولوروردی . اورنودوش
کلیسائی ، فوکل کلیسائندن بک کوی ایدی .
یوزک مأمورلری عالم ، فاضل ، فداکار ایدلر .
آنک ایچون املی حسین اداره اچکی بیلدی
و بیلوروز ، آه باب صرحت نه قدر منات ایدلر .

دنیاک بوکی حرکتی هیچ تعقیب ایتدیور .
غریب بر وقعه نقل ایدم : انکلیزجه غره لره
اوقومش ایدک که هیات روحانی دن بعضلری دقت
اچملر که اهالیه دانس صرافیک عمومی شیور
و اعدا تا حیات روزمره یی کوریلور . هیچ اولازسه
رهنی فنا شکارلندن تخلیص ایله اخلاقی بر شکله
جریان ایدر برمک ایچون بعض کلیسارک جوارنده
و اعدا تا نظارت اخلاقیه آکلنده بر (سال : دیوانخانه)
تأسیس ایشلر . بونده بر حکمت اجتماعی واردر .
کورمشارک خاق جریان عمومی دن منع ایتک قابل
دکل . هیچ اولازسه دانسک بر شکل اخلاقیه
و قوع بولسته چاره تحری ایش .
بزم ارباب عاممزدن فائده کورمکلکمن آتیق
و آتیق منات معنویه سایه منده حصوله کلیلر .
بو قیه نه اوریلدک ، نه ده بزده کی تحصیلدن متین
بر نتیجه پیدا اولاز .
استابول زحمت چکیور . بر قراج کره یازمش
ایدم : استابوله باجه سزه آزدور . هله شرک
کنارلری هپ بوشدر . بیجا بو باجه لره صاحبلی
طرفندن نه بقدر بیلور . بیجا قاج کشی بهالیانی
دوشونورک بو باجه لره کونده بر قراج ساعت
چالیشیور . بزده زراعت نظارتک خاطرینه
کلشیدر که جاهل لره ، مکتبلره اهالی بی طویلاهرق
خلفه عملی باچوانانی تعلیم ایشون . دیکر ملککلر
بزه بکزیورلری ؟ زکین اولان اسونجورده
باجه سنده چالیشوب سزه بئشدرمه یی وارمیدر ؟
فونسوروه باقی ایچون هر سنه هر شهرده متعدد
قوتقارنلر و بریلور .
مطبه به بر تورک ماکنه کی بئشدرمه دم
آوریله کتیروب تحصیل ایدر برمک بر کیمه سی
بو یله جکییم ؟ بورایه کلنجه دها فنا بر بوله
سایار ایسه ؟ هاندی تحصیل ایتدی ؟ استابوله
اوطورلری ایله جکییم ؟ استابوله اوطورلری .

یا مطبه مده منتظماً چالیشار ایسه ؟ بن بونلرک
هر دولسی کوردم . امانه ل کوردم و آکلدم که
نه دی ، نه اجنای ، نه عالموی بر تربیه متینه من
یوقدر . نندن ، بیجا نندن متین انسانلره نادر
تصادف ایدیلوروز . نندن عالمه لر یی ، مکتبلر یی ،
عیلمن ، بکی بدشه چکرک و وحنده بر کفایت
وجوده کتیرمه یورلر . دینک فضائلندن ، مزایندن
بیت ایدیلوروز . بک اعلا او فضائل نندن دهتلر ده
بر اساس تثبیت ایدمه یور . باقکر بیچارستانده کفتولک
طلبه بیچارستانده برلشک ایتنه یی (شارل) ک
اوکنه کیمک ایچون هر کسندن اول صلاحه صارلدیور .
و ایچیه سی ترک حیات ایتدی . دنیک که بونلره
بر منات روحیه بر تربیه اخلاقیه وار ایدی .
بر مفکوره اونلری الکتریک کی یوروتدی .
بن کوریلورم که بزده اسامک آکلسته نه محیط ،
نه عالمه ، نه ملکک نندن صرف همت ایتدیور .
صریستان بزم و قتمزدن بری روم تجاریتک
انده ایدی . فقط صرب حکومت مستفاه سی
بئشیدکن صوکره اوراده آتیق بر ایکی روم
تاجری قالمیلدی . صربلر ملی ایده آلک تحریکله
غان تجارته صارلدیلر ، صرب خانی ده هپ صربلره
کیدیورلر ایدی . روملر یی برنی طویلا یوب
ملککندن کینکه مجبور اولدیلر . بن بزم ملککتنرک
ارباب قلمنده بیله بر ایده آل کوردمدم . نرده
قاندی جاهل امان ، باب عالی جاده سنده وقیه درت
بش مسلحان کتابچی پیدا اولمش ایدی . محرورلر
مؤلفلر بر همت صاوروب و بر یازجه فدا کارنی
ایدوب بوردت بش دکانی یاشاده مدیلر . دیکر
کتابچیلر دها زیاده یازده و بریلورلر دیه اونلری
ترقی ایدر دیلر . ملککتنر هریشی یا قوری
لاقدن ، یا الهندن بکلر یور . کدناک بلغارستانده
قاج داله روم تاجری قانش اولدنی صورارم .
بزم زمانلره بلغارستانده صریستان کی ایدی .

قونیه‌ده برتاشا موسمی

منظره

صوکره «عرب ...» افندی قومپاناسی خلیجانله
کچدیکی زخسته قاوشا بیلدی وهمان اوکونک
آقشامی چارشیده ، بازارده ولایت مطبعمسک
زنکی اوچورتمه کاغذینه باصدیفی اعلانلر داغتیلدی .
بو اعلانلرده بدی بردهک درای ، بش بردهک
داووللی ، زورنالی قوه‌دیس ورسوروقنطوسی ،
دوشوسی ایله اوکیجه تک بوتون اوپونلری یک
طنطنهلی بر صورتده تیشیر اولونوبوردی .

نهایت کیچه اولدی . علاءالدین تیه‌سندهکی
بلدییه سالاشی بر ساعت ظرقنده خینجا خینج
دولدی . مراقیلر آره‌سنده بنده واردم .
قونیه‌ده بویه بر حادثه تک نادر اله کچه‌جک
اجتماعی بر تدقیق فرصتی دکلیدی ؟ ..

بو ایلك تمیشه بتم کیك علاقه‌دار کوروش قونیه

سلطان‌تیسنده کی معلم آرقاداشرمدن ایکسی ایله برمدت

«صالون»ک قاپسینده دورازق خلقک نشته وصبر

سزلفنی سیرايندک . برکونک ایچنده یاریم یامالاق برتعیر

کورمش قیریق اسکمه‌لر ، کنارلردن ایچنده کی

اوتلری دوکونلن موشامیا قاپلی فانه‌لر اوستنده

کنیش شالوارلرله باغداش قوران ویا باشی

آرقه‌به اوزاتارق عادتا صیرت اوستی دیکله‌ن

تاشا کرلر بورام بورام بوتون ایچورلر ، بربرلی

دورته‌رک شاقالاشیورلر ، کولوشیورلری .

کیم بیلیر نه زماندن بری متروک دوران سالاشک

ایچنده عادتا بر محشر اوغولتوسی واردی .

منظره تک الک بیوک تضادنی ایسه آلکتريک

آمپوللرینک نظرلری اوقشایان طاتلی وبارلاق

ضیاسی تشکیل ایدیوردی . آتیق یک محدود

بناره جریانی اساله ایدن وکیچه تک معین بر

ساعتنده ایکی اشارتدن صوکره اکثر محلرده

اوزتاللی قرانلغه بوغان بلدییه الکتریق مرکزی

کیم بیلیر ناصل براس اوسته هر اقشام ایچون

تیا ترونک جریانی اوپون بیتجه‌یه قادر کسه‌مه‌ک

راضی اولمشدی . بو خبری ایشیدن یک چوق

کیسه‌لر تاوک صیره‌دن آرقه صیره‌به اللری

بربوروی آغزلرینه کونوره‌رک الک یوکسک

سلسلیله مؤده‌له مکدن کندیلرینی آله‌ما یورلدی .

اوپوتک الان باشلامامی نهایت صبر سزلقله

بکلین خلقی پوسبوتون جوش بردی . اسکمه‌لر ،

صوبارلر تکمه‌لر تحته‌لری ایکنه‌تکه باشلادی

ویومدهش صاغناق ایچنده بردن قالقان توزلر

توتون دومالرینه قارشاراق اورنده عادتا برسیس

طبقه‌سی پیدا ایتدی . فقط بو کوروتلو آز

صوکره صوک برجه‌ایله بردن بره کسلیدی . چونکه

یامالی بریکن بزدن برده‌نک آرقه‌سنندن قنطولرک

باشلا ییغنی بیلدرن چیغراغک سسی خسته بر ایکنی

حالنده ایشیدیشدی .

آرتق هر کس کندیسنه بر چکی ، دوزن

ورسیوردی . آرقاداشرلم «بومزه کیدلم»

دیدیلر و تاطاوانه بیتیشیک کی دوران لوجه‌رک

اولدیفی محله وارمق ایچون بوزوق ، غیجیریلی

برمه‌ردیوندن چیقوب کومه‌سی بر بجرمه‌ده داخل

اولدق .

اوکون حکومت قوناغک اوکنده کی میدان ،
کوبلردن شهره تره یانی وطاوق صاعقه کلن
کوبلو قاینلردن طوتکده برلی ویا استانبوللی
مامورلره وازنجیه قدر هر طبقه‌دن ، جشید
چشید مراقلی انسانلرله دولمشدی . بومیانده
قاپلی چارشینک ، دکانلرینی بوش بر اقره‌رق
قوشوشان باشی عبانلی اصناف طاقی ایله
آلنده کی کباب شیشی بر اقره‌بیله وقت بولامادن
دیشاری اوغرایان کوفته‌جیلرده واردی .
لوچه‌ی تماملایان برایکی مولوی سکسی ، میدانک
اورته‌سنده کی حاووضک کنارنده طویلاناترق
قارشیده کی قهوه‌خانه‌لردن برخی تیسس ایدن
واوغولتولو بر کوروتلو چیقاران بو آلاجلی
قالاناق ایچنده دیم‌دیک ، متحیر بر اخروی
نقطه کی دورویوردی .

مسئله‌ی بر لحظه صوکره آکلاییلیم : مکر

اوکون قونیه‌یه اوپونجیلر کلش ، علاءالدین

تیه‌سنده کی سالاشنده هر اقشام اوپونلور بره بکمش .

تام درتدانه قنطوچی قیز وارمش . هله اییشک

صورتی اوقدر تحف ایشک که ...

بک بوتون بویضاحاق ورن رماناو چراغی

آک‌صوکنده یارماغنی عموم خلقک باقدیفی قهوه

خانه‌یه اوزاتدی و بر خارقه کوستریورمش کی :

— ناه ، ایشته‌هیسی اوراده ..» دیدی .

اوزمان بنده دفته‌باقیم : قاپسی و پنجره‌لری

آتیق اولان قهوه‌خانه خینجا خینج دولو ایدی .

مشتریلر آرمسینده اوستلری ، باشلری طوز ،

طوبراق ایچنده ، بورغون وجودلرینی بیکلرده

دیکلنلرین «صنعتکارلر»ک سفالتدن صارارمش

چهره‌لری بلیر یوردی . قومپاناک الک کوربه تکلیکاری

اولدیفی آکلایشیلان بری صاریشین دیکری اسمرا یکی

قیزا موزلرنده لا اقل اللی سته‌نک یوکنی طاشیان

دیکر ایکی قاینک عادتا دیزلری ایچنده اوصلو

اوصلو او طوزوربورل و آره صیره اطرافه قورفاق

بر نظر فیلائیورلردی . باشلرنده شایقه برینه

زنکی اوچمش ، بنه‌می بر تول پارچه‌سی ،

پریشان صاچلر اوستنده بوروشوبور و قهوه‌خانه تک

باصیق طاوانته یوکسلن چیغاره و ناریکله‌دومالری

ایچنده بوسبوتون سونویور ، صارا یوردی .

خلقک الک زیاده‌اهمیتله تدقیق ایتدیکی بوفادین

اوپونجیلر یاننده آژکک صنعتکارلر حرارتلی بر

مباحته‌یه دالمشردی ! ایچلرنده آک چوق سوز

سویله‌ن و دیکر بری طرفدن عادتا حرمتله دیکلرینی

حبش چهره‌لی واوب اوزون بوکلی بر آدم آره

صیره بوسروغنی یاننده گنک اوموزینه وورویور ،

صوکره قولانغک آرقه‌سنندن چیقاردیفی قورشون

قلعی ایله اوکنده کی سرمرماصه‌یه بر شیر یازیوردی .

بللی که حلی ایجاب ایدن تک مهم بر حساب

واردی ! نهایت حبشی ، غالباً صوک و قطعی

برسوز سویله‌مش اولمالی که بوتون رنقلری بر آنده ،

ایلیری چکیان قوللار کی باشلری صالادیلر و درحال

کوزلرینی سوقاغه چوریدیلر . فقط دقت ایتدم .

اهالی‌یه باقبور دکلردی . هینسنگ نظری ، او

دقیقه‌ده قونه‌ده کی طالملری تصین ایدم‌جک اولان

قارشیده کی حکومت قوناغنه صاپلانوب قالمشدی .

برمدت ، اویله دالغین و سس‌سز دوردیلر .

صوکره حبشی آدم قالقدی ، طوس طوبارلاق

برقیچی‌یه بکره‌بن قیرمزی یوزلو بر آرقداشی ایله

را قهوه‌خانه‌دن حقدی

ینه
لامک
مکه
فک
ایی
نک
انه
یه
قی
له
ک
ک
بر
پیر
قی
فی

اولدینی آکلاشیلان بری صاریشین دیکری اسمرا یکی
 قیزاوموزلرنده لاقلا الی سینه تک بوکنی طاشیان
 دیکر ایکی قادیق عادتاً دزلی ایچنده اوصاو
 اوصاو او طور و بورل و آره صیره اطرافه قورقاق
 بر نظر فیلاتیوزلردی . باشلرنده شایقه برینه
 زنگی اوچمش ، بنه مسی بر تول پارچه سی ،
 بریشان صاچلر اوستنده بوروشویور و قهو خانه تک
 باصیق طاوانه بوکلن چیغازه و نازکیه دو مانلری
 ایچنده بوسوتون سوتویور ، صارا سوردی .
 خالق تک زیاده اهمیتنه تدقیق ایتدیکی بو قادیق
 او بو نیچیلر یاننده آرتک صنعتکارلر حرارتلی بر
 مباحثه دالمشلردی ! ایچلرنده آک چوق سوز
 سوله یق و دیکر بری طرفندن عادتاً حرمتله دیکر تی
 جنب چهره لی و اوب اوزون بوکی بر آدم آره
 صیره یومروغنی یاننده آرتک اوموزنه و ورو بوره
 صوراً قولانغک آرقه سنندن چیقاردی قورشون
 قلمی ایله اوکنده کی سر مرصاهه بر شیلریازیوردی .
 بللی که حلی ایجاب ایدن تک مهم بر حساب
 واردی ! نهایت حبشی ، غالباً صوک و قطعی
 برسوز سوله مش اولمالی که بوتون رفیقلری بر آنده ،
 ایلری پکیان قولالری باشلری صالادیلر و درحال
 کوزلری سوغاهه چور دیلر . فقط دقت ایتدم .
 اهالی به باقیور دکلردی . هیسنگ نظری ، او
 دقیقه ده قونیه کی طالمیلری تعین انده جک اولان
 قازشیده کی حکومت قوناغنه صاپلانوب قالمشدی .
 بر مدت ، اوله دالغین و شس سز دور دیلر .
 صوکره حبشی آدم قالقدی ، طوس طوبارلاق
 بر فیه به بکزه بن قیرسری یوزلو بر آرقداشی ایله
 برابر قهو خانه دن چیقدی .
 بو آنده میدانده کی قلاباق هیجانله دالغانلادی
 و مختلف برده دن سسلر بوکلدی :
 — ایشته .. ایشته .. او بو نیچیلرک باشی ..
 — اولان ، اماده اوزون حریف ها ..
 — باشو صرته باق ! .. اوجاق قوروی ..
 — یانده کی کیم ؟ ..
 — ها ، شو قوللی تجره می ؟ .. کیم اولاجی ؟ ..
 ایش به ! ایش ..
 محاکمه ، آلایلر حالا دوام ایدیوردی .
 فقط نه اوجاق قوروی ، نه ده قوللی تجره
 قولانغنه چاریان بو ، تک خوشلاناجلری ظن
 ایتدیکم لایقیدیلر دن متأثر کوروندیلر . حتی
 قوللی تجره ، یوزورکن بر آره لوق آرقه به دونه رک
 خلقه کورمه سدی . بوتسم بر طوب کچی کورلین
 قهقه لره قارشیلاندی .
 بر لحظه صوکره هر ایکی او بو نیچي ، حکومت
 قوناغنتک مره یونلری چیقوردی . شهرده
 و بره جکری او بونلر ایچون یولیس مدرتسندن
 اذن آلتی ، آکلاشیلان تک مشکل اوزون
 استنطاقلری ، شرطلری حاوی بر کیتیدی که
 هر ایکی سننگ ده بوی دوشونه رک تک خلیجان ایچنده
 اولدینی حس ایدیلیددی .
 شیمدی آرتق کوزدن غائب اولمشلردی .
 میدانده کی مراقیلر داغیلرکن حالنده کی عظمت
 و وقار دن اخذ عسکر دائر می کاتبلرندن اولدینی
 آکلاشیلان استانبولی بر نفر کیمه خطاب ایتدیکی
 بللی اولمان هوا به شو غله فی فرلاندی :
 — بوحر بفرک ایچنده عسکر قاجاغی وارسه
 اوزمان آکلارلر قونیه ! ..
 بو سوزه کیمسه جواب و بره مدهی . یالکنز
 بر مندر اکنجه لی بر خیاله قایلان چهره لره
 آتی بر اندیشه تک کولکلری اوچوشدی . چونکه
 هر کس حربی خاطر لامشدی : او کونلر ده چاناق
 قلمه حربی اک حاد ، اک بحرانی مسفحه لری
 یاشایوردی .

نام اون کون سورن مذاکره لردن

ناره جریانی اساله ایدن و کیمه تک معین بر
 ساختنده ایکی اشارتدن صوکره اکثر محارده
 اورتالنی قرانغه بوغان بلده الکتریق مرکزی
 کیم بیلر ناصل براسر اوسته هر اقسام ایچون
 ثباتونک جریانی او یون بیتیجه به قادر کسمه مک
 راخی اولمشدی . بو خبری ایشیدن تک چوق
 کیمسه لر تاواک صیره دن آرقه صیره به آلتی
 بروروی آغز لرنه کونورده رک اک بوکلن
 سسلر به مزده له مکدن کندیلرینی آله ما یورلردی .
 او یونک آلتی باشلاماسی نهایت صبر سز قله
 بکلین خلقی بوسوتون جوشیدردی . اسکمه لر ،
 صوپلر ، تکمه لر تحتلری ایکنه مک باشلادی
 و بومدهش صاغناق ایچنده بر دن قالقان توزلر
 توتون دو مانلرنه قازیشاق اورناده عادتاً برسین
 طبقه سی پیدا ایتدی . فقط بو کورولتو آرز
 صوکره صوک بر حله ایله بر دن بره کسیدلی . چونکه
 یامالی بر یکن بزدن برده تک آرقه سنندن قنطولرک
 باشلاچغنی یلدرن چیغراغک سسی خسته بر ایلکتی
 حالنده ایشیدمشدی .
 آرتق هر کس کندیسنه بر چکی ، دوزن
 و بریوردی . آرقا داسلم « برمه کیده لم »
 دیدیلر و تا طاوانه بیتیضیک کی دوران لوجه لرک
 اولدینی محله وارمق ایچون بوزوق ، غیجیرتیلی
 برمه ردیوندن چیقوب کومه سسی بر حیره به داخل
 اولق .
 موزیقه چاناق - فالصولی بر آهنگ طوندور -
 مشدی . برده جان چکیش بر انسان اختلاجی
 ایله بر لحظه صار صیلدی . بر درلو آجیلاما یوردی .
 نهایت ، یادن و اورتادن ایلری صارقاری ،
 قیورناراق ، سوکولوب قویار کی بیک مشکلات
 ایله آجیلا بیلدی : درحال ، چالیشان هوا به
 آتاقلری تک زوراک اویدور ایین قنطوجی قیر ،
 صحنه تک چوروک تحتلری اوسته آیلدی و دیده
 آصیلی و باغچه می ، قیری ، تپه می ، نه کورستدیکی
 بلیرسزه ، بر یویا یغندن عبارت ده قورک اوکنده
 هایقیره باغیره اوینادی ، طیلادی ، تیندی .
 نهایت قنطونی بیتیروب چکیلرکن صالاشک ایچنی
 مددهش بر آلتیش طوفانی انیم انیم ایتکیدی .
 بو ایلیک قنطودن صوکره بینه عینی قیر آتی ،
 یدی کره ده عینی فریادلر وظیلامالره صینه بی
 بو یلادی و اونی دیکر لری تمیق ایتدی . هله
 ایلیک چیقانتک آناسی اولدینی سوله بن آک قارت
 و اک تقیل مغنه تک آنده کی قاشیق لری شیقره داتاراق
 اوینادینی قونیه لی تورکوسی خلقی اوقادار
 جوشدوردی که صالونده بر قاج قانا به و متعدد اسکمه لر
 قالقوب قالقوب او طوران وجودلرک نقلته تحمل
 ایدمه دی ، چایتیر لره قیریلدی .
 قنطولردن صوکره بوتون قومیا یا افرادی
 ملو صا بدن بر مناقیان افندی درامی اوینادیلر .
 تک اوزون سورن بو درامدن صوکره قومه دی
 باشلادی و بالاسره اسکیدن استانبولده حسن
 افندی قومیا نیاسنده چالیشدیغنی او کوندی کمن
 ایشیش ، صوغوق یاوملر بوموز طالیان بلنک دیلی
 و تک تحف صالانان چیقیتیلی قازینه سیرجیلری
 کولدوردی ، کولدوردی ..

قومیا نیانک او بونلری نام بر آتی مدته هر کیجه
 دوام ایتدکن صوکره بر کون بر دن بره کسیدلی .
 ایلیک اوچه نه اولدینی آکلایمادی . فقط
 ایرتسی کون قنطوجی قیرلردن الکنیج و کوزلنک
 بر عاشق آفه طرفندن آرقداش لره « مرام » باغ لرنه
 — مایه دی درونجی صحیفه ده —

حال آینده آن :

حربدن صورکه معارف

صوک زمانلرک شایان دنت صادرلرندن بریده یوس مشغله لرین آره سنده معارف و مکتبلر و تربیه و تدویسات مسئله لرینه حائز اهمیت بر موع و بر مکتبه یولماسورده مجلس بمونانلر کین معارف قانولری مناسبیه مملکت چوجولرینک عرفان و کماله عالم اندیشه لری تیلدیق ایدن امللرله ده چوقه هیجان وده احساسی بر آدا واره غزله لرینک بولدن بر ، ایکی سنه اول معارف و تربیه مسئله لرینه فرضا بر آئی طرفنده تخصص ایشکاری ستورققداری ایله صوک بر آخ طرفندنکی معارف تهریق مقاله ایله ایدایریمه ، آره دهکی تزلک و سمنق منونیت و حظ ایله مشاهده ایدایریم . مملکتک صلاح و فلاحی دوشورمکله موظف اولانلر خسته دیزان آدکم مرضی اولورینه که اسماصلی تدریسی قوریم کیدیلر .

حربدن صورکه معارفک طالی نه اولاجقدن ؟ دنیاک حان بوتون نسلری ، برلرندن مهاجم ملله قارشلی حیدرلرین بر جیهلرکن ، دیکرلرندن کندیلرین حربدن صورکه کی حیاتی صافلام واساسلی بر صورته اختاره چالیبیلورور . یومالیدن ، کندری سسه سنه داخنده ، بزه کور قالیبورور . مملکتک دینی ، عدلی ، زراعی ، صهی ... الخ بوتون تاسیساتی ، حربی معارف ناسل چالیسه جقلری شیبیدن تعین ایله مشغوللر ؛ یومعومی ایشمالن مهم بر حصه نیک معارفه تعلق ایجاب ایدمککنه شبه بوندن ؛ جهان حربی شو بر قاج سنه نیک و قلم و جادو قالیله ، بصرشک و افکار عمومی سی اولورنده اوله انظارات ک براندی که ، بونلرک و شیبیدی قور حکم سرورمن اولان عمومی عقیده لر ، عمومی فکر چریلری اولورنده مهم تأثیرلر اجرا ایدمکی شبه کونورم . مکتب و نهایت خارین حالک کوجرانولش بر غومه سی ، منبئاتور حائده بر جیت دیه اولورنده کوره و شعیرلر یو نظیاعه کوره تعین ایلمکک حنا جدره حربدن صورکه مکتبلرک ناسل اولامی لازم کلمککنی تدریق ایدن هرورلر ایکی صنفه تفریق اولونایبیلور . بولورلر اکثریسی روس اولان برنجی قسم مللر جواته عالم اسکوللرک آرتق قالیله ییالیلری ادا ایدورک قدیم دورلرک بر اولورلر اولان اسکوللرک اسسوللری قالیله برلرته بر ایلماسی و یوس بوتون یکی عضرک بشری تهریقینه تمایله توافقی ایدمک اصوللر وضعی ایلر سورورورور . باشلرند منوق لولمتوی بولونان یوز صوملک ایداری قبول ایدمک لازم کالمه . مکتبلرک تدریس و نظیاط ایدورلرته ، شمدیکندن چوق باشقه شکل و برملک و دین ، اخلاق و تاریخ وسائر تدریساته معنی اساسلری ک کیدیلرک کلمکدن برک لازم کلمکک .

روس اخلاقلارینه اعتدال اولونان بشری نظره لک اصابت ویا عدم اسالی یک چوق زمان صورکه تعین ایدمک برمه اولدی و شمدیک حالد بولرک تجریمه و تطبیقه کورشمک نیکلی برمنالی بالذات روسلارلرندن کورشمکده بولورلرین جیهانه ، بزه معارفک حربدن صورکه کی حیاتی دوشورورکن ، کندیری برنجی زمره به ادخال ایتمکک عورت ایدر و مللرک معارف حائده اختلال دکلر ، فقط انقلاب و تکامل و قوی لزومه قائل اولورلر انضاق ایدور . بیک ملوز بوز اول بئ سنه مازنک یکری ملوزنجی کوی ، فانتس مجلس بمونانی رئیس موسی (بولده شال) ک ریاستی آلتنده تربیت ایدیلش (فرانس و مکتب) عنوانی قونفرالسنده ، تدویسات ابتدایی مقبری موسی (فریشتال بولسون) ، یوشورهدن بحث ایدرکن هیوزکه : دیزه فیک برفرالسنده ن بحث ایدن کاهلره قونلاق و برمه یلم . وطنین یته یولک قدیم اولان فرانسه و دانما قدیمی محافظه ایدمککن . حربی بلکه فرانسه یی فرانسه لره طایفه لریدی ؛ فقط اولنک روحی ده کیش برمه دی . واساساً ده کیش برمه سنه لزوم یوتدی . قونفرالسنلرک ملی حربی محافظه دوشورمک سیله سولوریدی بر سوزلری کندیلن ایچوندده اولورده بر محذور بوندور . حربدن صورکه اولورک مکتبی ، مدنییتی اصلاح و اعلا ایدن ، فقط ملی حربی هر زمان محافظه و مدافعه ایدمک اولان بر مؤسسه حالده قالیلدر . مادی و اداری تفسیکلات خصوصتدهده پایبلاق یک چوق شیلرین اولدینه شبه ایدیلر ، بولرک برنجی تحصیل چیلورلرک ، بوندن صورکه مشر و فال بر چیلوریت حاله قونولاسیلر . بزه تحصیل ابتدایی چیلورلرین ، سنه لرجه اولوشم اولورلرین و بر مومالیدن صورکه تنظیم اولونان تدویسات ابتدایی قازیله قالیلر تهریقینه ایدیلش اولوله برابر ، هنوز عمومی عقیده بر شکاهه تطبیق دیمس اولامامقدور . یومونقنیزلرکی خالفنک معارفه قارشلی کورسورده یی رفته لریلرک عطف ایتمک حقیقتران و انصافتران اولور . بولون علمک ذوقی آلمش اولورلر دکل ، هرقدنک نصیب آلاماش الی جاامل بائور و آنتلر بیله : « امان ، برنجی جاامل قالیلر ؛ دیزه چوجولرین ، بیکلرندن ملوزک مکتب قالیلرندده نظریورلر ؛ هیرات که بولملری صفده بر قالدی ؛ جوابیه سولوه ایشراق تهریک سنه هرآن هرورشدور .

فالحقیقه و تدویسات ابتدایی قانولرک چیلوریت تحصیل قیدی هنوز فعال و شامل بر سورنده تطبیق اولامامکن بیله ، ایدموجود مکتبلر آرزولرله مان چوجولری ایدمعه انکشاف ایدمه کده دو و عمالی مکتبلرینک کتمه ، برامعاب قالیق تأمین اولماقدی تحصیل چیلوری قیدی فعل و اجرا ساهمه سنه کیمک سمدانته مظهریتدن هرده قاله بقدور .

تدویسات ابتدایی قانولرک یونان ایدیلورلر اتوز تاریخنده تعدیل ایدیلن ؛ یونانی مادمی بودور بزه دوا اولاجق قانولری بر وجهه ماهیتی حائزدر . مکتب عربی سی ، معلم ماشاق ، معلملرک خانه کراسی وسائر کچی « اهالی عالم مصارف عبوره » نیک ترویسی ایچون یوماده ، ولایتلره خصصی و برکیلر طریقی صلاحاتی بخش ایدمکدهدر . حرب ایدمک کیمک کولورلرک ، کرکه تجارته مشغول شولرلرندن یک چوقی خلی باره قزاش اولدیلری ایچون ، ۱۰۰ یونانی مادمه تطبیق قالیلری و طریقی زمان اعتبارله تماماً قواس کلش بر ماده نظریه باقیله ییلیر . بولک ایچون ولایت معارف مدرلرینک کندی منظرلرندمک مکتب احتیاجه دائر و بره بکلری زاپوده ولزوم کورسورده چیلرکی خصصه کوره ، ولایات مجالس عمومی سی بودجه لرینه ایسته تیلان یازدیق قورعی و اوانی لازم ککن طرز و اصول دائره سنده جان استیفاء باشلامالیدورلر .

مکتبلرک احتیاجه کوره تربیتدن دوشورورکن اولری اداره ایدمکک علملرک کیت و کیتلری نظر دفته آلاماق ممکن دکادر . بیک معلوم برحقیتدکره ، بولورک ابتدایی معاملری ، نه کیت ، نه ده کیت احتیاجله ، مکتبک حربدن صورکه کی احتیاجلرینه کانی کلیمککنلرک اولورلر . احتیاج نسبتده معلم بقیهدریمک ، تصدیقه بیله اولونینچین مادمه سن استفاده ایدورک ، ایسته دیکرلرین دارالعلمینه آجاییلریم . آخچق ، معلم بقیهدریمک ایچون ، دارالعلملر کفادی معنی تأمین ایدمکک بیکانه تصدیق دکادر . بونلرک برابر ، بو مؤسسسلره مملکت چوجولرینک رغبتی جاب ایدمک بیله نیک برر شکل کال و بریمک و خصوصیه مسلک ، منبئاتورلرینک حیاتی واسطه لاری اساسلی صورته دوشورمک لازم کالم . کورچه ، تدویسات ابتدایی قانولرک معلوم ایچون اوج یوزغوشدن باشلایورق بیک غرضده قدر بیقان برمه اش درجه سی تعین اولدیلر ؛ فقط شبه کونورمه چیک درجه ده معلوم برحقیتدکره ، صوک سنه لرجه بو قدر فلاکت ایدن عیانت بو مکتبلرک مواجهه سنده اوج بئ یوز غرضله معیشت تأمین ایدمکک معلوم دکل ، حق انسان بولن بیله بریشال عمل اولدی . وانما ، معلومک ، ده یازده حسی بر مسلکدر ؛ بر فلاسفه لارینک دیدیککی : « معلومک ، سولورلرک مکالماتی آخچق آخچق کورمه ییلریم . و اوندیک کومه کومه چوجولرک کورمسنده سنه لرجه نفس تو کتمک ، عضویتلری خراب ایدمکک بئ بو یوروی و آخچق منبئاتورلرک حقی مادی مکالماتله اولمه ییلرک سنه لر . آخچق ، مملکک یالکن کیدیلن ایچون دکل ، مسلکی و مشغله سی ایچونده صافلام وجود و صافلام قالیه مالکین دوشورولورلرک ، مادی بر مدیست امکاتلرک تأمین انضاق ایدر .

حور ایدمکده حربی عقیب ایدمکک سنه لرده عالم معارف حاضرلرکی میانده بلخصه مکتبلرک معنی مسئله سی اولورون اولورون دوشورولورچک موددن برنجی تشکیل ایدر .

بولورک مکتبلرینک کرک بنالریک قابلیت صهی سی ، کرکه مالمه و معلملرینک حال صهی بر احتیاجی الی آخی بر صورته حسن ایدیلرک صایمیز مثال عرض ایدیلور . مکتبلرک چوقی ایچونده صهی تقدیر ایدن انسانلرک یازمقدن بیله احتراز ایدمکچیلری قدر غرضلرله ، کورسورده صایمیز و هر امن و دار ، نفسی و سولوریلدر . فضا ، ناهیه ، کوی مکتبلرین قسماً کوره ییلدن اولانلر ، بنامز نیک نه بولورک بر قاجمه اولدیلری بالتردد نسیم ایدیلر . اسولوریمک ذوروخ شوره ده محیطه عظمت و برهن بولورک بر ایدیلر مکتبلرین زیارت ایدرکن بنانک حسن واحده سایی حقدنکی حیرت و تقدیری مدبران کتم ایدمه مدم . بوی ایه دیدی که : « اسولوریمک بولورک مکتبلری بولورده ؛ ترده کوزل و مکتبلر ؛ بنا کورورسه کن صومایه لزوم حسن ایچونده ایچمه کیریکر ، کورده چکسورک اولامی برکتیلر . »

مدرس بوایشاقی و بررکن بئ و تحصیلی مملکتده تطبیق حالنده انکشاف ایدمکک شکل دوشورولورور . قانولرک صیرش حسن استعمال ایش اولان ایچون ، موضهرمک دیکر چهلرینک باشقه بر مقاله ترک ایدیلورور .

حسین راشد

۱۳۳۴ ۲۹ شعبان
۱۳۳۲ ۱۷ حیران
۱۹۱۶ ۳۰ حیران افرنجی

بیلگی یوردی وسیله سببه :

معارف ناز

مملکتزده تأسیس ایدلکده اولان بیلگی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.662

۱۳۳۴ ۳۰ رمضان
۱۳۳۲ ۱۷ جوز
۱۹۱۶ ۳۰ جوز افرنجی

معلملر تشکیلاتی

حربك فوق العاده غوائلنه رغماً مملکتزده یایلان غایت فائدهلی، لزوملی تشکیلات صره سنده برده (معلملر اردوسی) وجوده کتیرمک اوزره واقع اولان تشبثی پک صمیمی بر تقدیر و ممنونیتله آلفیشلارز .

بو تشکیلاتک بتون متشبتلری هنوز طایبق شرفندن محروص . چونکه بونلر اسم صایعیه رق یالکیز بر هیئت تأسیسیسه وجوده کتیرمشلر و کندیلرینک افکار و مطالباتی نشر ایتک اوزره (معلم) نامی آلتننده بر مجموعه چیقارمشلردر . معلم مجموعه سنک ایلك نسخه سنده بو محترم و فعال هیئتک ایفا ایتک ایسته دیکی خدمتله داتر بر قاچ سوز یازیلیدر . ایسته بونک بر قاچ سطرلی نقل ایدیبورز .

« معلم پک بیک بر مقصدله چیقور . بلکه بو آد اوکا هیچ موافق دکل ، چونکه ضمیرنده ، کندیلرینی آلوب اوقویانلره برشی اوکره تک ادعاسنی طاشیایور . او ، بوکا بکزه هر نوع بالاپروازلقلردن داتما بختنب قالدق و آتیق تربیه و تدریس عالنده یاشایانلرک فکریلرینه ، آرزو و نیتلرینه بر معکس اولق خدمتی کورمک شرفیه اکتفا ایلیه چکدر . اوروباده آتیق قابلیتی یایانلردن طو توکوزده قفا و روح یایانلره قدر هر صنف و هر نوع صنعت و مسالک اربابنک بر غنیه سی بر (ناشر افکار) ی وارددر . بزده یاری ، بیوک یاری حاضر لاق و طیفه سیله مکلف تلق ایدیلن و بتون نظرلری تجسس و انتظار ایله کندی اوزرلرینه چکن بوزلرجه گنجدن متشکل بر معلمین اردوسی وار . بونلر اولککک دوت کوشه سنه یایلش ، بعضلری ابتدائیله ، بعضلری اعدادی و ساطانیلرده آیری آیری و طیفه لرله ، فقط مشترک بر مقصد ایچسون چالیشوب چابالایورلر ، کیمی مکتب اداره ایدیبور ، کیمی درس اوقوتوبور . . . بونلرک هپسی بر بونلر بی خبر ! هر بری کندینه کوره بر اصولک معنی ، بشفه بر بونلر یولجیسی الخ . »

بو بر قاچ سوز ایچنده بزده معلملر حیاتنک نصل یکدی بکرندن آیری غیری بونلرینی تصور اولندقدن صکره شو مطالعه در میان ایدیبور :

« ملترک بو حیات عالنده کی موفقیتلرینک برنجی اساسی طویلوقنده ، تجماسده آرانیرکن واک اینی ملتر بتون فردلری عینی فکر و حسن تربیه سی آلمش ملتر اولدینی بسط بر حقیقت حاننده معلوم ایکن بو وحدت و تجمانس غلبه سنک اصل عامللری اولان معلملرک ، بشفه عالمرده یشار کبی ، بر بونلرین خبر سز قائلری نصل جائز اولور ؟ (معلم) ک طیفه سی معلملری بر بونلرین خبردار ایتکدر . اولنر مادی مسافه لرورسی سنفلر ماوراسندن یکدی بکریله : ردلشمک ، مناقشه لر ایتک و نهایت آکلاشحق چاره سنی (معلم) ده بوله چقلردر . »

بو بر قاچ سوزک قارشوسنده توقف ایدرک درین درین دوشونمک ایسترز . غزته صرک صاحب امتیازی احمد جودت بک ترقیات تدریسیه و علمیه سی بتون جهانیه بر مثال تشکیل ایدن اسویچره ده مکتبلر و معلملر حیاتی تدقیقه موفق اولدینی کوندن بری همان بتون مقاله لرنده معلم اردوسی تشکیلاتندن بحث ایتش ، بو اردونک بر مملکتسه کوره بیله چکی خدمتلری تصویر و تعداد ایلشدر . احمد جودت بک بونی اثبات ایچون یالکیز اسویچره یی و اوروپانک بیوک مملکتلرینی مثال کوستریمور ، فرضا

نجس و انتظار ایله گندی اوزرلرینه چکن بوزلرجه کنجدن متشکل بر معلین اردوسی وار . بونلر اولکنک درت کوشه سنه یالیش ، بعضلری ابتدایلرله ، بعضلری اعدادی و ساطائلرله آیری آیری وظیفه لرله ، فقط مشترک بر مقصد ایچون چالیشوب چابالایورلر ، کیمی مکتب اداره ای دییور ، کیمی درس اوقوتویور . . . بونلرک هپسی بر برندن بی خبر ! هریری کندینه کوره بر اصولک معنی ، بقیه بر بولک بولجسی الخ . »

بو بر قاج سوز ایچنده بزده معاملر حیاتنک نصل یکدیگرندن آیری غیری بولندی تصویر اولندقدن صکره شو مطالعه در میان ای دییور :

« ملترک بو حیات عالنده کی موفقیتلرینک برنجی اسامی طولولفده ، تجانسده آرانیرکن واک اینی ملتر بتون فردلری عینی فکر وحس تربیه سی آلمش ملتر اولدینی بسط بر حقیقت حالنده معلوم ایکن بو وحدت و تجانس غلبه سنک اصل عامللری اولان معلملرک ، بشقه عاللرده یشار کچی ، بر برلندن خبر سز قالملری نصل جائ اولور ؟ (معلم) ک چیفیه سی معلملری بر برندن خبردار ایتمکدر . اولر مادی مسافه لور رسمی صنفلر ماوراسندن یکدیگریله بر دلکمهک ، مناقشه لر ایتمک و نهایت آکلاشحق چاره سنی (معلم) ده بوله جقلردر . »

بو بر قاج سوزک قاروشوسنده توقف ایدرک درین درین دوشونک ایسترز . غزته سنک صاحب امتیازی احمد جودت بک ترقیات تدریسه و علمیه سی بتون جهانه بر مشال تشکیل ایکن اسویچره ده مکتبلر و معلملر حیاتی تدقیقه موفق اولدینی کوندن بری مان بتون مقاله لرنده معلم اردوسی تشکیلاتندن بحث ایتمش ، بواردونک بر مملکت کوره بیله چکی خدمتلری تصویر ته داد ایلمشدر . احمد جودت بک بونی اثبات ایچون یالکز اسویچره بی واوروپانک بیوک مملکتلری مشال کوستریور ، فرضا قومشورمزی . . بلغارستانی ، رومانیایی ، یونانستانی آتیق معلم اردولرینک قورتاروب مدنی بر مملکت حالته قویدینی بتون بو کوچک حکومتلرک آتیق و آتیق معلم اردولری سایه سنده تشکل ، تأسس و کسب حیات ایتمکینی بک قطعی دلیللر ایله کوستریوردی .

طن ایدرز که شمندی بو حقیقتلری تسلیم ایتمه چک هیچ بر منور فردمن یوقدر . هر کس آرتق آکلادی و تقدیر ایتمک باشلادی . بونک اک بو بونک واک شایان ممنونیت شاهدلرندن بری ده ایتمه معاملرک بک مقتدر لرندن مرکب بر هیئت تأسس ایتمی و بو قدر فائده لی بر مجموعه نک وجوده گلش اوله سیدر . بزده بو مقصد ، بو تشب ، بو خطاوه ، بو هیئت ، بو مجموعه و نهایت بونلردن بکله نیلن خبرلی نتیجه - دییه بیلیرز که - هر شیدن الزم ایدی . مملکتن اک چوق ، اک چوق بر معلم اردوسنه محتاجدر . بواردونک منتظم ، طولیو ، متجانس ، عادتا بر ماکنه کچی متحرک و فعال اولایی شرطدر . اساساً اردو اکسیک دکادی ، واردی . فقط انتظام و جانست یوقدی . هر شیده اولدینی کچی ، اک زیاده محتاج بولندیغیز معلم اردو - سنده ده تشکیلاته مالک دکلدک .

بوگون بک حقیق بر سونج ایله اوکر ندیکمز بو تشکیلات تشبئی ، ترک و اماله اوغراضده نمره ویرمهک باشلارسه اوزمان مملکتنک معنویاتی ده قورتولش اولدیغنه و بو بونک یاریسه جدا قاروشه جفته جدی بر امنیت و اطمنان ایله حکم ایده بیلیرز .

مملکتنک استقبالی سعادتی ، تعالیبی نامنه بوندن بشقه امکان چاره سی یوقدر . مطلقا بک منتظم ، بک متجانس بر معلم اردوسی اولاک !
(معلم) مجموعه سنک ایلمک نسخه سنده اثرلری کوریلن ذواتک ایملرندن آکلایورز که تشب جدی بر شکله در . شاء عایه بو مجموعه ، بویه کاغد دارلغنده و بو قدر غائله لر آره سنده نشر ایملین دیگر مجموعه لر و اثرلرک هبستدن فائده لی الزم

و خبر لیدر . بونی بتون موجود نزله ادامه به ، یاشانغه و نمره دار ایتمک چالیشمی و بوکا تشب ایملرله تشکرله برابر هیمز ال برلکیله بو مقصده خدمت ایتملیز . تاکه بو اردو ایستدیکمن شکله وجوده گلش بولسون .
(معلم) مجموعه سی یالکز معاملر ایچون دکلی ، هر کس ایچوندر ، چونکه بونک معناسیله ملی ، عمومی و هر شیدن الزم . مملکت ناشر افکار یدره .

۱۳۳۴ شعبان ۲۹ }
 ۱۳۳۲ حزران ۱۷ } جمعه
 ۱۹۱۶ حزران افرنجی ۳۰ }

بیلگی یوردی وسیله سیله :

معارف

مملکت مزده تأسیس ایدلکده اولان بیلگی یوردندن اولجه بحث ایتدک . بو وسیله ایله قادیلر مترك معارفه اولان احتیاجاتی - بر کره ده - اثباته چالیشدق . دیگر رفیقلمزده بو خصوصده مطالعه لرخی یازدیلر . مبعوثلر مترك ، آلمان یاده قادیلرک ترقیاتی حفته کی تدقیقاتی ایضاح و تصویر ایدرک بزدهده قادیلرک تعالیسی ایچون نه بیوک همتل صرفنه لزوم حس ایدلرکیکی و بو میانده (بیلگی یوردی) نك ممکن مرتبه بو احتیاجی تخفیف ایله جکیکی علاوه ایتدیلر .

معارف حفته بك واسع تدقیقاتده بولنه رق (تورك یوردی) مجموعه سنه واقفانه مقاله لر یازمه قده اولان نافع عطوف بكده اخیراً بولندن بحث ایدرک بو یکی مؤسسه فی تقدیر ایدیور و مملکت مترك بو کی مؤسسه نه قدر احتیاجی بولندیقی اثبات ایچون ایستانتیقئر نشر ایلیور .

فی الحقیقه معارف نظارتك اخیراً نشر ایله دیکی احصائیات مجموعه سنه کورولن بو ایستانتیقئر بك شایان دقتدر . ایچی یالکز حکومتیه براقیه رق هر کسک ال برلکییه چالیشمق لزومنی حس ایده بیلمی ایچون ایستانتیقئرک دقتله مطالعه سی الزمدر . احصائیات مجموعه سنه کوره مکاتب ابتدائیه عمومیه مزده (۲۰۰۷۷۶) ارکک و (۴۱۲۹۳) قیز مکاتب ابتدائیه خصوصیه مزده ده (۱۲۶،۲۸۴) ارکک (۶۱،۵۷۱) قیز که جمأ (۴۲۹،۹۲۴) شا کرد وارد و بولرک انجق (۱۰۲،۸۶۴) ی قیزدر . غیر مسلم ابتدائی مکتبلر نده (۱۵۲،۷۴۴) طلبه وارد . دیگر مکتبلر نده طلبه نك مقداری شوبله در دارالمعلمینلر ده (۱۵۱۸) مکاتب تالییه ده (۱۰،۰۱۰) مکاتب عالییه ده ۶،۶۸۸ .

بیله جک ، امیر ، ادرنه ، چتالجه ، حوالیسنده بهر بیك ذ کور نفوسده (۵۰) و یا ده فضلله طلبه مکتبه دوام ایتکده در . طلبه سی نفوسنك مجموعه نسبتله ک آز اولان برلر موصل ، اورفه ، دیاربکر ، قواد حوالیسیدر . بورالرده بیك ذ کور نفوسده انجق (۱ - ۱۰) طلبه وارددر .

طالباتک مقدارینه کلنجه : بیك قادین نفوسه نسبتله طالباتی ک چوق اولان محالر قرق کلیسای چتالجه حوالیسیدر که بورادهده بیك قادین نفوسده انجق (۳۱) الی (۵۰) طلبه بولنمده در . اورفه ، کرکوک ، قواد و قسطنطونی حوالیسنده بیك قادینه انجق بر طلبه مکتبه مداومدر . سلیمانیه ، حکاری ، حوران ، کنفری لوارنده ایسه طالبات هان بوق کییدر . نافع عطوف بك معارف حفته کی مقالاتسنده بو ایستانتیقئر دن بحث ایله دکن صکره شوجه لر ی علاوه ایدیور : « صوک سنه نك ایستانتیقئر نشر اولندی زمان بولنده دارالعلمائیزک قیز سلطانیلر مترك و دارالغنونیزک طالباتی مقدارینکده بر طو تدیقی کورمکله افتخار ایده جکیز . توفیق فکرت بر قیز مکتبی ایچون یازدینی شعرینک باشنه شو ایکی سطر ی قوعشدر .

« قیزلری اوقوتیمان ملت ، اوغللری معنوی اوکسوزلکه محکوم ایش دیکدر . حسرانه آغلاسون ! »

ملی انبیا مترك ک بیوک نشانه لرندن بری ، شبهه سز صوک سنه لرده قیزلر مترك تحصیل و تربیه سنه و بر دیکمز اهمیتندر . بو کون کرک (بیلگی یوردی) و یکی مکتبه ک (دارالریبات) ی کی خصوصی ،

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.662

طالبات مقدار سه كنجبه - بيك قادين نفوسه
 نسبتبه طالباتی الك چوق اولان محال قرق كلیسا،
 چتالجه حوالیسیدرکه بوراده ده بیك قادين نفوسه
 انجیق (۳۱) الی (۵۰) طالبه بولتمده در. اورفه،
 کرکوک، توفاد و قسطمونی حوالیسندده بیك قادینده
 انجیق برطالبه مکتبه مداومدر. سلیمانیه، حکاری،
 حوران، کنفری لورننده ایسه طالبات همان بوق کیدر.
 نافع عطوف بك معارف حقنده کی مقالاتنده
 بو ایستاتستیق لر دن بحث ایله دکن صکره شو جمله لری
 علاوه ایدیور: « صوك سنه نك ایستاتستیق شعر
 اولدنی زمان بونده دارالمعلمت ترك قیزسلطانلر مترك
 و دارالمعروف ترك طالباتی مقدارینك ده بر طو تدینی
 كورمكله افتنخار ایده چكز. توفیق فكرت بر قیز
 مکتبی ایچون یازدینی شعرینك باشنه شو ایکی
 صفاری قویمدر .

« قیزلری اوقوتیمان ملت ، اوغللری معنوی
 اوکسوزلکه محکوم ایش دیکدر . حسرانه
 آغلاسون ! »

ملی انباهلرک الك بیوک نشانه لر دن بری ،
 شبهه سز صوك سنه لرده قیزلر مترك تحصیل و تربیه سنه
 و بر دیکمز اهمیتدر . بوکون کرک (بیلگی یوردی)
 و یکی مکتبک (دارالمریبات) ی کی خصوصی ،
 کرک رسمی تفهیلرله قیزلر مری بنشدیره چک
 مؤسسله وجوده کلیور . بونی اوکسوزلکدن
 قور تولقی ایستدیکمز بر علامت اولدوق دوشونمکه
 حقی دکللی بز ؟ »

اوت بك طوغری ، مملکت مزده اوکسوزلکدن
 قور تولقی ایچون ، شایان معنویت بر فعالیت باشلامش ،
 یکی بر دوره انباهک مقدماتی ظاهر اولمدر .
 بوکا صوك درجه متشکرز . آنجیق رسمی
 ایستاتستیق لر ده ، بك کوکل صیقیچی حقیقتلرله
 اثبات ایلیور که احتیاجانک درجانه کوره وجوده
 کنیریلن آثار هنوز کافی درجه ده اولوق شویله
 طور سنون یوزده یگرمی نسبتنده بیله دکدر .
 بناء علیه دها یوز مسکان نسبتنده سی و هجته
 محتاجز . بتون غیرت و مساعی بر حکومتن بکله به میز .
 دیسانک هیچ بر طرفنده یالکز حکومتلرک همت
 و فعالیتی منلرک احتیاجاتی تطمین ایده من . بر طرفدن
 حکومت چالیدیور کن دیگر طرفندن ده اهالی تعینات
 لازمه ده بولنی . زکیئلر ، مقتدر لر فدا کارلق
 ایچنی . هرکسک بلا استثنا ، هر فردک ، معارفه
 قارشنی بر بورچی ، برو طیفه سی واردر . هر کس
 الدن کانی یا علی که خصوصی تشهیلرله ، رسمی
 اجرات بر لسه رک مملکتک احتیاجاتی اورته دن
 قانسون خصوصیه قیزلر مری ایچون !

معارفک رسمی احصائیات مجموعه سی بعض
 مملکتلر مزده بیك قادين نفوسک بری بیله مکتبه
 مداوم اولدینی کوستر بیور . بوفلا کتی بر کره

دوشونلی . بوکون حرب ایله مشغولز . فقط یارین
 بو حربدن قازانه جغمز نتایجدن استفاده ایده بیادک
 ایچون هر شیدن ، هر شیدن اول معارفه محتاج
 اوله جغز . معارف یالکز ارککاره منحصر قالیرسه
 بکله دیکمز ثمره نصل حاصل اولور . ایلمک یا بیله جق
 شی تورک قادیلانی جهانندن قورنار مقدر . بو
 بزم ، یعنی ارککارک قباحیتدر . شمدی به قدر
 اهمال و تمسیده قادیلر مری بو حالده بر اندق .
 هم قباحتمزی نلافی ایتمک هم مملکتی بک قوی

اساسلره استناد ایتمیره رک بوکسولمک ایچون اوله
 هیچ بر قیرک جاهل قالماسنی تأمیننه موفق اولمالی بز .
 بیلگی یوردی و سیله سیله تورک مصلو عاتنک
 بو بدن ال بر لیکله بحث ایچنی مسئله ک بک اهمیتله
 تلق ایلدیکنه بر دلیلدر . بو خصوصده غائب
 ایده چک بر دقیقه من بو قدر . ممکن اولدینی قدر
 حتی دها فضله چالیشمق زمانیتدر . نافع عطوف
 بکک دیدیکی کی آرتق اوکسوزلکدن قور تولقی
 ایسته دیکمزی مطلقا اثباته باشلاملی بز .

دارالمعلمین

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No Z.5.1662

کتابی معلم رفعت انزلی

۲۸ مایس تاریخی اقدام غنیمت سنده [دارالمعلمین] مقاله کزى ارقودم. دارالمعلمین ایچون ده عین سؤالک وارد اولدیغی تصادفاً سزگله مشرف اولدیغیم زمان سوبله دیکیز، بنده کزده تصدیق ایندم. ذاقاً مقاله کزک صوکنده بوتون علاقه دارلردن جواب بکله دیکیزجه یکنه یکنه جسامت آلهرق فیکری عاناً یازمق ایسته یورم.

دوغروسی سوبله بک لازم کایر سه بنده کز استانبول دارالمعلمینی ایله دارالمعلمینک آنادولو خاقنی ممنون ایده جک اصول و تشکیلاتدن محروم قالدیغی کوزو یور و عجزون اولیورم.

اون اوج سنده در دارالمعلمین بک کچ اولارق چیقان خانلرک آناتولیده ناصل بر نظره تاقی ایده بکنی بیله یین واری؟ بزم دارالمعلمین مأذونلریسه کلنجیه: اولرده آتیق استانبول محیطی ایچون الویریشلی درلر. فقط آناتولی به لازم اولان اویله شیلر وارکه بوتلر اولزنده اتحاد کاز بیه بو قدره قیشله یه، حبسخانه یه، اصناف لونجه لرینه، جلاله نور طایفه تاجق تشکیلاتدن محروم وهاله صار نظره قاسمی غایت ضعیف، جاهلرله علاقه سی صفر، زراعتله مناسبتی غیره موجود، عائله لرله آکلاشتمق و کوزوشمه کده اهانکار، اولان دارالمعلمینلر بحر محیط اورتیه سنده بجزد آله لر درکه محیط اعظم ایچنده کوزه بیله کوزوشمزلر.

بنده کز آناتولی ده یالکیز صار بقلی منورلرک ایش کوره چکنسه قائم. زیرا یالکیز اولردرکه (خاق) ک اعتدایی - پشیندن - حائزدرلر. اکثریت اولری دیندار بیلیر و چو چوقلرخی کمال امنیه له اولره تودیع ایدر. فس، بزه بر جوق لایبالکاره مساعده برکسوده در (مکتبلی) لر بوتون فضیلتلریسه و غمماً اوزون بر بجزیه زمانی یکمه دیکجه جاهه یقین تاقی ایده دکاری ایچون بنده کز آناتولی مسئله سنی (صاریق) و کسوه عنصردن بردرلو تجرید ایده مدم. بوتون تربیه و تهذیب ایشلری ایسه اولا وبالذات اکثریتک امنیت و اعتماددن قوت آلیر. بزم اهانلیز ایمان و عنانسه اشتراکده جوق تقصیراتی کوردیجی مکتبیلیری و از جاهه سیویل دارالمعلمینلیری افلاطون ده اولسه لر سووض. بنده کز اعتقاد سز یورویه چک بر بداعوژی بیامه یورم.

انقلابدن بری دارالمعلمین ابتدا شیلردن و دارالمعلم. مدن عربیه و فارسی قالب برلدی. بوده مکتبیلیری کنتولره خلفجه کوسترین توجه سز لک سبیلرندن بری اولدی. هم بو حرکت رسمیه، فسلیلیری یالکیز عربی و فارسی دکبل عین زمانده عنعنات اسلامیه دشمنلی ایله اتهامه وسیله تشکیل ایتمدی. بند کز عصر لرجه آلیشیرلان شیلرک، دخی ایجاب ایدنجیه قدریجاً قالب برلما سینه طرفدارم و بناء علیه سریع تجدیدلره، افکار عمومی قاله آلتانان یابیلان انقلاب بره ذمه قدر اهمیت عطف اقم.

بو کون دارالمعلمینلر و دارالمعلمینلر ده یازدیقیز درجه ده، یعنی هفتده ایکی ساعتدن عبارت اولسون عربی تک احیاصنه چالیشما زسه دین رسمیه سی اسلافیت اولان قوجه دولت عثمانیه تک دارالمعلمین و دارالمعلمینلردن قرآن کرم اوقوعق شوبله دورسون حقی اوفق سه ره لرلی اوقوعقون اکتلاه حقی دلقانای

مردی را که در این مکتب تدریس می کرد و در این مکتب تدریس می کرد و در این مکتب تدریس می کرد
 مجدولره ، افکار عمومی قله آلمان یازبان انقلا
 بلرم قدر اهمیت عطف اتم .
 بوکون دارالمعلمین و دارالمعلمین یازدیقکن
 درجه ده ، یعنی هفده ایکی ساعتین عبارت
 اولسون عربی نك احیاصنه چالشلمازسه دین رسمیه
 اسلامیت اولان قوجه دولت عثمانیه نك دارالمعلمین
 و دارالمعلمین نك قرآن کریم اوقونقی شویله دورسون
 حتی اوفق سوره لری اوقونقی کلاهیجق دلقانلی
 و خام چیمایاچفته سندوردم . بوکا سبب اولانلر
 بو مکتبک تریبه سنده مضر برتفرقه احدات ایتمه
 کارینی بیلمم ، آکلامه لری در ؟

هر حالده فسلی مجدولر ، بو تفرقه دن ممنون
 اولانلر که خط حرکت لری حالا دکیشدیرم بولورلر .
 صدایقارلر آتشی بر ایمان طاشاپور اولانلر که
 طوبدن حرکت ایدوبده محاسن معنوی بو ایسه
 قازیشمه عبور اتمه بولورلر . قازیشمه طوبلو
 تشکیلات بولمایان حکومت آداملری فناجر کتارنده
 بو قدر سربست و بیقچی قلابا بولورلر و اونی مخالف
 کورمه بولورسه بومات ناصل صلاح بولور ؟

فارسی به کتبیجه : دها اون ییل بویه کیدورسه
 (فضولی ، ندم) اشعارینی اختوا ایتمک لری تعبیرات
 و تشبیهات فارسیه سببیه ، مکتبایلر جان همان
 آکلامه ایچق لدره بیلمم (راسین) ی (بووالو) ی ،
 (غونه) و (شیللمه) ی ، (شکسیر) ی آرتق
 آکلامایان فرانسه ، آلمان ، انگلیز کتبخک - اگر
 وارسه - نه شایان افتخار در که بزدم شاعر لردن
 هیچ بر ذوق آلامه ایچق صریبلر به تشدیلمه کده
 مضر بولور بولور . بنده کز تریبه ایشارنده افراط
 و تفریط کوز بولورم ؛ اسکیلرده بویه ابدی .
 یکیلرده بویه یاپور ؛ اسکیلر ؛ هب اهمیت عربی
 و فارسی به بوردیلر . خالص تورکجه نی اهل ایتمیلر .
 یکیلر یالکیز شمدیکی تورکجه به باقیورلر . کرچه
 یکیلر ، قونوشولان تورکجه به اهمیت ویرکله
 یک ای یاپورلر ، فقط اسکلی تورک فلاسفیکارینی
 هیچه صایق ، تورک مدنیتی اورناستیفن کسمک دره
 بو ناصل حرث در ؟

دارالمعلمینده بو قدر ذکی طلبه وار . قونو .
 مشولان تورکجه ایله یازیلان شیلری طیبی ای
 اکلورلر . فقط فارسی بر تشبیه ، ادبی بر نکتیه ،
 بر تلخیص شاعرانه ؛ حرکه سز بر ترکیب عربی و یا
 فارسی موضوع بحث اولونجه بیایدیسکنز ، نه قدر
 ضعفیت کوسترلر ؟ کندی تجریمه لردن باشقه ،
 فاضل احمد بک تدقیقاتی ده بونی مؤیددر . چشمه لرک
 جامع لرک ، تر به لرک کتایه لردن اک مشهور لری
 اولسون آکلامایان بو کتبخلر ، یازین پروغراچیلر
 رحمت اوقرما لرسه حقی درلر فقط بو (لسان و تاریخ)
 ساحه سنه عادت لریکله ، یا (قرآن کریم) و (اخلاقیات)
 تدریس ایدیه چک دارالمعلمینلی کتبخلره و دارالمعلمین
 مأذونه لریسه نه دیبیم ؟ بولور حساب ، تورکجه ،
 جنر افیاء ال ایشلری الح اوکره نیورلر اوکره نه .
 چکار ... قرآن کریمه کتبیجه : هیچ بر سوره سنی
 آکلامادن اوقوناقیلر . بو ناصل معلمک ، ناصل
 مسامانلی ، ناصل تورکاک ؟

برازده اصون تدریسه کچلم : اسکیلرک عربی
 و فارسی ی ایکی سنه ده اوکره نه چکار سه پک امین ده کیلم .
 فقط توصیه و تریبه ایله دیککن اصول که آورو یا
 لسانویه ، بیروت یاپورلر نه دها اول باشلامین
 و غیره ویرمیش اصول درلر . اوسایه ده هفتده

ایکی ساعت عربی و بر معامت فارسی کوستریا برسه
 ایکی سنه ده پک اعلا اولور . ذاتاً ابتدائی دارالمعلمین
 و دارالمعلمینده ده فاضله عربی و فارسی کوستریمک
 پیدا ایدمدر . مگر که تالی معلم و معلمه لر تشدیلمه چک
 دها بو کسک مؤسس لر مقصود اولسون .

ایندم ؟ دارالمعلمین و دارالمعلمینده ، بوندن بش
 آتی سنه اوله قدر ایجه یتشمش طلبه و طالبات
 آکیردی . . . دولک ایستابولده اون ییل ساطانیسته
 مقابل بر چک دارالمعلمین و دارالمعلمین وار . بولره
 آرتق چو چوقه نندن چیمیش و آرتق چوق یتشمش
 کتبخلر آلمی امکاستری در ؟ .

دوت سنه اول دارالمعلمین ساطانیلرک صنفدن
 دوغش اکتبل طلبه سنی جبراً سوق اتمک سیاست
 دولت اولش دی . بونی دکیشدیر نتیجه قدر نه لر
 چکایلی ؟ . . . بو « اولدایچه یتشمش اولق » قیدیتمک
 چایرچق عربی ، فارسی تحصیل یازدی اولدی قدر
 طشره مکتبلر یله معلم و معلمه لری ذاتاً انظار نقدیر
 و مؤاخذه اوکنده طوتان مکتبلرک ، عامای تشبیه نك
 اصناف بابالرک ، خطیب لرک ، واعظ لرک ، مؤذن لرک
 چیفتبخلرک حسن توجهنی قازانمده ده مدار اولانچقنی
 ظن ایدم .

هله بو چو چوقلچ چاغنی کچیرمک دارالمعلمین
 و دارالمعلمین « اولفون » یتشمش لر بر از عربی و فارسی
 بیایر لرسه ، اوچ بش سوره ؛ سکن اون حدیث
 بیایر لرسه تأثیر لری ناقدار فضله اولور . رسمی
 تریبه حصره بو بویوک قوتی نصل اولدی ده بوزرجه
 اهل ایتمدی ؟

حکومت ، مکتب لری یانکر ختک چیز دیک
 دأتره ده آچماز و آچمازی ؛ چونکه خانی ، یا پاشای
 لازم یکی شیلری یله منر . فقط ختک معلم و معلمه لرده
 « لوغای الزم صایدینی اوصافی اهل اتمک نه بویوک
 ضقات و زیانا . . . مساکداشکنز

ص . م . جبروت

معلملرک مسلك حياتی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 25 652

ایتمک قرار ویرمشلر و بو مقصدلرله بر نظامنامه مسوده سی حاضرلامشلردر . نظامنامه یی نمونیت وافتخارله او قودق . بو نظامنامه یه کوره دارالمعلمین مأذونلری مسلك ووظیفه لرینی بک واسع وجدی بر نظرله کورمکده درلر . تأسیس ایتمک ایستدکلری جمعیت یکی نسلک مکمل بر صورتده یشدیرلر سینه عائد مسئله لرله اوغراشه جنی کبی عمومیتله خلقی ارشاد وتنویر ایشنه ده اهمیت ویره جک و اعضا ناک مسلک لرنده ترقی سی و ییلکی و کور کولرینی کیتدی کچه توسیع ایتملری ایچون درلو درلو آتیشلرله بولونه جقدر . جمعیت ملی اوبونلر ، اکلنجه لر سیاحتلر ، موسیقی مسامره لری ، صنایع نقیسه سرکیلری تربیی ، کتبخانه لر ، موزلر ، معلم پانسیونلری ، ادمان بوردرلری و چو جورق باغچه لری تأسیسی و نشریات اجرایی کبی واسطه لرله غایه لرینک حصوله جالده جقدر .

عابهلرک نظامنامه ده بک واسع طوتولماسنه اعتراض ایتمک ایستمه یز . آنجیق اوزاق بر استقبالده ممکن اوله بیله جک شیلرک شمیدین نظامنامه ده بولونماسنده بر محذور یوقدر . آنجیق جمعیتک مؤسسعلری هان حصولی ممکن اولان کوچوک شیلرله اوغراشه جق برده کوزلری اوکینده واسع بر فعالیت آفتی بولوندوریر ، یاقین و ممکن اولان شیلری کورمیه رک بالکیز اوزاق و بیوک شیلرله نظری صورتده مشغول اولورلر سه بک محتاج اولدیغیز بو طرزده بر جمعیت هنوز دوغمان سوز و بو ایدیه جالیشمق ایسته ینلرک جسارتی قیره رق مملکتک دها بر مدت معلم جمعیتلرندن محروم قالماسنه سبب اولور .

برده نشبتک شکلنی تامامیه موافق کورمه . یوزز . نظامنامه ده کوستریلن مقصدلر بک کوزل اولمقله برابر بر دارالمعلمین مأذونلری جمعیتک دکل ، عمومیتله بر معلم جمعیتک مشغول اولاجنی شیلردر . باشقه هر برده بوکبی شیلرله معلم جمعیتلری مشغول اولور . دارالمعلمین مأذونلری دیگر مملکتلرده کی معلم جمعیتلرینی تدقیق ایدیه رک بونلره مماثل عمومی بر مسلك جمعیتی وجوده کتیره جک یرده استانبول دارالمعلمینی مأذونلرینی آیره جق اولورلر سه معلمک عالنده بک ضررلی بر تفرقه وجوده کتیرمش و مسلك منفعتی عینی مؤسسسه نک مأذونی اولمق کبی خصوصی بر رابطه یه فدا ایتمش اولورلر .

بزم دارالمعلمین مأذونلرندن بکلدی کمز شی معلمک علمی تفرقه یه اوغراشه جق و ایلریده عمومی بر معلم جمعیتک تشکله انکل اولاجق بر خصوصی جمعیت رینه عمومی بر مسلك جمعیتی تأسیسه تشبته بولونمقدر .

احمد امین

مملکت مزده مکتبلرک و معلملرک عددی کوندن کونه چو غالدینی حالده معلمک بر درلو تام بر مسلك شکلنه کیره مدی و معلملره مخصوص بر مسلك محبتی ، مسلك ذوقی ، مسلك حیثیت و اخلاق تأسیس ایدیه مدی . بونلر سببیلرک معلملرک فرد اعتباریه قیمتسز لکنده آراهق بک یا کلاش اولور . اصل سبب ، معلملرک کندی باشلرینه یاشاملری ، آرملرنده مسلك رابطه لری بولونماسی و بر مسلك حیاتی کچیرمه لریدر . اورویا آمریکا مملکتلرنده معلملرک کسب ایستدیگی شکلنی کوزدن کچیره جک اولور سه مسلك جمعیتلری و رابطه لری اولمق زین معلمکی تصور ایتمک بیه ممکن اولدیغنی کورورز . معلم و تدریس شوقی ، مسلکداشلرله اولان مسلکی مناسبتلردن دوغار . بو شوق یاردیمیه معلم کرک کندی نظرینده و کرک دیگرلری نظرینده بوکسه لیر . شوقدر چو قلدردن مرکب بر صنفه مثلاً هندسه نک اسرارینی تفهیم ایله مشغول بر آدم رینه بر نسلک تجربهلرینی دیگر نسله دور و نقل و یکی نسلی زمانک و محیطک هر درلو احتیاجلرینه تألیف ایتمک کبی بوکسک اجتماعی وظیفه لرله مکلف بر مسلك زمره سنک بر عضوی قائم اولور . معلم اردونسک مساعیمی درت دیوار آره سنده قالماز . بواردو ، مسئولیتی آلتنه ویرلمش اولان چو جورقلری مکتب خارچنده ده هر درلو فنا و ضرری تأثیرلره قارشى مدافعه و حمایه ایدر . مثلاً چو جورقلره ضرری اولاجق کتابلرک او قونماسنه مانع اولاراق بونلرک رینه نزه و فائده لی اکلنجه کتابلری وجوده کتیره لسه جالده شیر . بوندن باشقه یشمش سنلرده بولونان آدملرک ده فکری آجق ، بونلری دها بوکسک غایه لره دوغرو سوق ایتمک ایچون الدن کانی یایار . بوتون بو اجتماعی فعالیتلرک ایفامی خصوصنده کلمقدر و حسن نیت صاحبی بر ایکی معلمک غیرتندن بللی باشلی بر نتیجه چیقما یه جنی و مطلقاً مسلك تشکیلاتنه لزوم اولدیغنی کی معلملرک مسلک لرنده ترقی ایتملری و منسوب اولدقلری شعبه ده کی تکمیلره ییالنجی قالماملری ده مسلکداشلرله دواملی مناسبتلرده بولونمالریله قائمدر .

ساطع بک ریاستی آلتنده تشکل ایدن تربیه انجمنی ، اجتماعلرینه باشلار باشلاماز بو احتیاجلری تقدیر ایتمش و دارالفنون قونفرانس سالوننده آیدیه بر معلم اجتماعلری ترتیب ایتمک و بو اجتماعلرده تربیه مسئله لری حقیقده سرایست مناقشه لر آچمه قرار ویرمسه دی . بو تشک بالطبع مقصدک حصوله کافی دکلدی . فقط بوساحده ایلک بر آدیم اولماسی اعتباریه هر حالده نمونیتله تلقی ایدلمک لایقدی . دون عینی و ایدیه دها مهم بر آدیم آتیلیق اوزره اولدیغنی خیر آلدق . دارالمعلمین مأذونلری بر مسلك جمعیتی تشکل

حال اچمه آتی

جهان حربنده مکتبلر

مقاله ك سرلر حسی قویارکن ، کوزلم ماسه مک اوستنده ایک سنه اول ، ۱۸ شباط تاریخیه چناق قلمه دن یازلوب کوندرمیس بر مکتوبه یاقون . سدر بر لیک اعلانی متعاقب حریبه مکتبلر مک مکتبلرک تحصیل دورسی اجمال ایدرک چناق قلمه به سوق اولمش کتبخ بر مملک اختیار آتسه بولادیکی مکتوبه ... د عاریه ، شدنی توصیف ایدله به چک قدر آزدی . شورناج کوندرمیس ایدلری سیرلرله یوزلوردم . انکایز لیک طوبی نغنیکی بول ؛ قطع ناولورسه اولسون یو بولان ، نیم وآر-اشلرک شو قالی طوبراغه قارشنی ایجری دوله بران کیش عینی ایله زفات ایدم بیله کوندرمیس اولوردم . بر مکتوبه دهنده حیرتکده ، ناکده بری بری . یوزلی دوشونه یوزم یله . مع مایه آتسه چکم ، شاید یوسبر اچمه ایدم قلمه ، کری به دورم سنه م ، سکا چوق یالواریم ، بر ایچون آعلامه . بالکوز فردتم فکری به سوله که ، آغاکبسی چناق قلمه چیه سنده اونک وآر فداشلرک آتسی ایچون فدای جان ایتدی . اگر بی ممنون ایشک ایدمه یوزسه ، معنوی آغاکبسی حسین رفیک سوزنی دهنده سین .

مارت عاریه سندن برناج کون سوکرا ، کون فداشلرک اختیار آتدی . ایشک ایدمک نهدون خبری بو مکتوبه برابر کتیردی . اچمه دن قویان بکا مازفاتی ، یوق صاجلی نهن آتسه ک ، آغلامان مایوس چهره سی - ضرورنده کوج ضبط ایدم . قطع بر مکتوبه یوزلورمک ایدمه انتقالی تبلیغ ایتدیکم صفت طایفه سی حافظه ایدم دیلر یوزلورمک مکتوبه اوسانه یاتیرلری دین دین آغلامان . او کوندر اعتباراً یوزمک ضابطه شرقی آدی ده ، دیکر لری کبی ، کتبلر ده شهید عضول ایچون آچلان آلوق کتبلر قید اولدی .

شوهان حریف اچمه مکتبلرجه یاپیلان محبت وفدا کارلرک بکونی حقدنه بر فکری ایدمک ایچون سچل دترلرکده طلبه کتبلری حقدانه دوشولون قیسلرینه بر کوز کوز بر مک کتبلر . مع مایه ، بجه . اصل بو کتبلر و سائر اجمیت اولان ، رقلردن لایه ، کتبلر مکتبلر طرزدن حرب سینه زنده کومر بران اسامی فداکاران نغنه لرینه یاه سیدره نظر کون ماقو لرینه قدره سی اولرک ، محبت و آتقی خوجا کوندر آتدی لری یوزلورمک حاکم ایچون ، قارشیلرکده کی جهنمه ناسل آتدی لرلی کور دیلر . و هر کس ضابط ، اولماندن ، نفر ، هوس ، بر و ندر استانیول سواقلرکده شرف و نجیب دولاشان او کتبلرک زمانه کانه ، اولرکده سیرلرکده خولیانی حیاتی نه سرت برسیا ایله استعداد ایتدی لرینه شاهد اولدیلر . دوشونولورسه ، تسام ایدلرک ، کتبلر ضابطه کوندر تاریخیه ایشک ایدمک ساهیلر یاشانان و هر کتبلرک قلمه حریبه ک جوق حریف لر افعال ایدمک بو کتبلرکده حاکم مکتوبه کندیسی و ملتی قدر ، اولوردی . کتبلرک ، شیبانی دوله و ران نغنی و تربیه کتبلرکده حقی بر حصه یوزری وارد .

۱۳۳۰ سنه سنده عهله لری دوله و ران داوول سسلری ، بوتون شهر لری سلاح باشنه چاقیرکن مکتبلرکده سدر بر لیک اعلانی ایتدیلر . اوزماندن بری دوام ایدم کتبلر ، مکتبلرکده سنه لر دیری کتبلرینه حصر ایتدیکی ایشک بوش اولدیکی بو کتبلرکده ایشک ایتدیلر . بو دایملرله اولرک و بر دیک قیمت اولور بو بو کتبلرکده ، حکومت بو کتبلر ضابطه مکتبلرکده حرب اچمه ده عقیم قلمه یوق ، اسکی ایشلرکده دومی چاره لرینه کتامنی لازم هد ایتدی . اگر ، حرب اولورسه مکتبلر قایمانه ، تدبیرات تعطیل ایدمکده یی ، احتیاط ضابطی ایتدی برن تعام کاهل اولور مدت طلبه سنه قالدیلدی . حال بو که حریبه نظارتک برقم عملی وظیفه لرکده آتقی مکتبلرکده ، تدبیرات دوام ایشک ایتدی ، احتیاط ضابطی کتبلرکده ، صافلام مکتبلرکده ربط ایش اولدی .

حریبه کون ضابطلرک فداکارلرکده محبت ایدرکن کیده قالانلرکده معایسی اولور قلمه لازم کتبلر . چیه لرکده باطلان طوبرلر کورولورسی ، سنه لر اچمه کتبلرکده ایشک ، کرسیمی اوستندن وطن مدافعه سنکده مایه یوق اوکره من خوجا لر ، وقور بر سکون اچمه ده ، شاکر دلرینه بو کتبلرکده معنای تبرع ایتدیلر . بر طرفدن دهر آتدی ایشلرکده مایه طوبولدی ، بر طرفدن اوشمادمن چیه ایشلرکده سدر تعام ایدم . یوزدسارلرکده فیضی آلان کتبلرکده ، وقدری کانه ، کتبلرکده ایشک ایتدی بر ایشک ، دوداقلرکده بابا لرکده مروت متواضع و صبر تپسی اچمه ده ، تعام کاهلک پولی طوبولر . دنه بیلرک ، ایدمکده مهابت فایز لری ، چیه ده کتبلر ایچون طوب و کوله اعمال ایدرکن ، مکارکده مکتبلرکده اولور و کوله لری قلاله یوق قیلری و دماقلری احضار ایتدیلر . بوقارشیلرکده حاضرا ناه ایلرکده سولکده قانور حریف . سوکرده دودا ایدم کتبلرکده یوزلورمک یازارکن ، ایشک سنه اول چناق قلمه دن کان مجروحله خسته خانه اولمش بر مکتبه عاقه زیاری خاطر لایورم . موقدرلی یاری غایز لره ترک ایدم چوقا لر ، حاده یوق بر تعطیل فرستی حد ایشکده ، حان هیمی مکنده قلمه لرکده . نجیب بدنلرکده متواتر هیج حساب قانتسیرن ، کتبلرکده خسته یاشنده اولور سیز کتبلرکده ، صفا کتبلرکده اوزون مدت درس آلمش بر خسته یانچی اعتنا سینه مجروح لری مکتبلرکده صمیمی هوسی اچمه اعزازه چاقیردی . کتبلرکده بر ماساقی ، ایشکده بر یاکت مینارا ایلرکده سطرلی سوزلورمک ، بر باشقا قلمه ، قانور لارکده یاشنده ، محاکم ، آنا و یا مکتبلرکده یازیلورمک .

حسین راغب

اختصاص مکتبلی

آمریقا ده بر اصول اتخاذ ایدلش : چراقلق مهما امکان اورتدن قاندریلور .

برصنعت انتساب ایدن کیسه آتی اوکرتمک ایچون مکتبه کیدور ، یوقسه طوغریدن طوغری به بر فابریقه ، بر دؤسه ، بر تجارخانه به چراق صفتیه انتساب ایتور .

مثلا غزته چی اوله جق بر کنج ، صنعتی بر غزته اداره خانه سننده دکل ، مثلا ، (قولومیا) دار - الفنونک غزته جیلق شعبه سننده تحصیل ایدر و دیلوم سنی آلدقن صکره آرتق چراق صفتیه دکل ، غزته چی حیثیه عالم مطبوعانه داخل اولور . بواصول ، تجربه و ایجابات حیاتیته نک بر اثری اولدیفندن ، مطالعه صرحه ، - آمریقا ایچون - پک طوغریدر . بالطبع محیط و عرق و سوبه عرفان دکهدیکندن اوراده تطبیق ایدیلن بواصول ، عیبا ، بوراده بر محل تطبیق بوله بیلیرمی ؟ هر نقطه نظر دن بر استحاله دوری کپیردیکمزدن بوبابده قطنی بر فکر در میان اتمک شیمدیک بعض مرتبه جسارته توقف ایدر .

بخرده هنوز اوقور یازار لک عددی زیاده لشمه دی . آنک ایچوندر که ارکک و قیز چراق مکتبلیته بو کوندره بیوک بر اهمیت و بریلور .

بومکاتب چراق بتهد بر مک ایچون دکل ، موجود چراقلری مهما امکان آدم اتمک ، آنلره آرزوق معلومات ابتداییه تأمین اتمک مقصدیه آچیلمشدر . بوهمتی تقدیر ایدرز . نه قدر اولورسه اولسون بومکتبلره داخل اولان آشای سوبه ده کی خلق ، کنجیلر ، هر حالده بر بولکه ایکی قدمه صوبه لرچی بوکسنش اوله چقلدر .

بر آرز اوقومق ، بر آرزاق یازمق ، خصوصیه اعمال ارببه ، بلکه فائز واسقونطو حساباتی اوکرتمک آناطولیدن کلش عیالی ، کبلی بر چوجنی احیا ایدر . آنک اگر قابلیتی وارسه بو ایب اوچی سایه سننده ایلرله بیلیر . بو ایب اوچی ذکابی منکشف ایده جک اک برنجی چاره در . اگر کومپندن ، ولایتندن کلن محمد ، نفس الاصره فرضا ارباب دهادن بر فوق العاده مخلوق ایسه ، او ، هر حالده ، بو ابتدائی سرمایه سننده هدف تعیین ایدر . میدانه احتمالدر که بیوک بر موجد ، بر شاعر مبیوح کلیر .

فقط هر کس دهاندن دکلدر . محمد ، احمد ، مصطفی ، اکثریشه ، اورتنه ذکالیدر . آنک اکتساب ایده چی ابتدائی عرفان صنعتنده ، دائره سننده پک چوق ترقیسی موجبدر . بر آسیالی حمله ایله بر اورویالی ، آمریقالینک فرقی بارزدور و بوده بر نتیجه تحصیلدر .

شو مقدماتدن صکره اوفق بر فکرک ایلری سورولسنه مساعده ایدیکز :

چراق مکتبلی بر درجه دها توسیع ایدیلرک طلبلرله بالکوز اوقومق ، یازمق ، صایق دکل ، بر آرزده کندی صنعتلی اوکر تیلسه . . . نام آمریقانوارای بر خطوه آتیلش اولوردی .

اصنافک شعباتی ، معلوم اولدینی اوزره ، چوقدر . بالطبع هر شعبه نک لوازم عرفانی چراق مکتبینه تدریس ایدیلر . لکن ، تجارتک مبادی عمومیسی واردور : بانقه ده کی تعداد مأموری ، دکانده کی صایقی ، غزته اداره خانه سننده کی آونه مقیدی ،

شمند و فرده ، واپورده کی زیبای ، فابریقه ده فاطوره لری تنظیم ایدن و آشاغیدن بوقاری به چیقاران چوجق ، مالیه نظارتنده قوپون کسن ، دفتر خانه ده قوچان تولدیران ، الی آخره ،

جملة ، بعض معلومات عمومیه و عملیه به محتاجدر لک ند ، بو کون اکثریتیه بو که معلوماتی اکتسابده

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 25.662

فقط هر کس دهان دن دکلدن - محمد ، احمد ، مصطفی ، اکثریتله ، اورته ذکالیدر . آنک اکتساب ایده چکی ابتدائی عرفان صنعتده ، دائره سنده پک چوق ترقیسی موجبدر . بر آسیالی عمله ایله بر اوروبالی ، آمریقاییک فرقی بارزدر و بوده بر نتیجه تحصیلدر .

شو مقدماتدن صکره اوفق بر فکرک ایلری سورولسنه مساعده ایدیکز :

چراق مکتبلی بر درجه دها توسیع ایدیلهرک طالبلره یالکز اوقومق ، یازمق ، صایق ذکل ، بر آزرده کندی صنعتلری اوکرتیلسه . . . نام آمریقا نواری بر خطوه آتیلش اولوردی . اصنافلک شعباتی ، معلوم اولدینی اوزره ، چوقدره بالطبع هر شعبه نکل لوازم عرفانی چراق مکتبده تدریس ایدیلهر . لکن ، تجارتک مبادی عمومیسی وارددر : بانقده کی تعداد مأموری ، دکانده کی صایقی ، غزته اداره خانه سنده کی آبرونه مقیدی ، شمشند و فرده ، و اوردده کی زیماجی ، فابریقه ده فاطوره لری تنظیم ایدن و آشاغیدن یوقاری به چیقاران چوق ، مالیه نظارتنده قویون کسن ، دفتر خانه ده قوچان طولدیران ، الی آخره ، جمله ، بعض معلومات عمومیه و عملیه به محتاجدر لکه یونلر ، بوگون اکثریتله بو کی معلوماتی اکتسابده کوجلک چکیورلر . آنک ایچوندر که یاشلی ، باشلی آدملر اک عادی ایشلرده ، بر ضرب و تقسیمه تعلق ایدن مسئله حسابیه ده آپشوب قالیورلر . دفتر لرنی طوته یورلر . بر بانقده یاره ویرمکده ، یاخود اورادن بر میلی آلفده مشکلات چکیورلر . بر جوعی مماله لرنده آلدانه کلیور . اصناف جراحی اولانک تجارت ، بر مؤسسه صناعیه به کیره نکل صنعت حقنده هیچ بر فکری یوق . . .

مع التمشکر کورنیورز که چراق مکتبلی بو غانه بی - قسماً - استهداف ایتددر . بزم آرزومن بو مکتب لک بر آزر دها تنظیمی (آمانور) خریجی اولمندن چیمسی ، و ، همما ممکن ، عوام موضوع بحث اولدینی وقت ، قانون اساسی موجنبه مجبوریت تدریسیه قاعده سنک بو مکتبلر واسطه سیله تطبیقیدر . برسوزله فکر منری توضیح ایدلم : شمدیک چراق مکاتبی قیورلی آجیق برر سر بست درس خانه لر شکنده در .

بو ماهینه ینه خلل کله مک اوزره ، یونلر ، عجباً ، پک ابتدائی و متواضع اختصاص مکاتبی (حالنده) افراغ ایدیلهر منری ؟

مثلاً اوچ آی مکتبده چالشمق ، صکره اوچ آی تجارتخانه ده ایش کورمک اوزره ایکی ، بلکه اوچ دورده برای اوقور بازار حاله کلیر و حتی بر صنعته قابلیتکار بر شخص شکانه مثل ایدیلیر . بر نقطه دها وارد خاطر اولیور : تحصیل دوره سنده بر طالبک احتیاجاتی نصل تطمین ایتلی ؟ بر چوق برلرده تجربه ایدیلکی اوزره طالب معرفت ، یاسی و عمل دوره سنده همما ممکن تصرفانده و مدخرانده بولونور ؟ یاخود ، تحصیل دوره سنده بورجلانیر ، و ، آتی تعقیب ایده جک دوره مساعیده دیوانخی اوددر . آمریقاییلر

غایت عمل ، نفسلرینه استناد ایتدی بیلیر کیمسلر اولدیلرندن بو مسئله اوراده تشبثات شخصیه ایله حل ایدلشددر ؛ بو نکل برابری ، مؤسساتک مکتبلرک هله اغنیانک معرفت و تنور طالبلرینه بیوک لطف و کرملری طوقونور .

شو اصوللر - بر تجربه و نمونه قیلندن - هر برده ذکل ، شیمدیلک استانبولده تطبیق ایدیلهرک اولورسه اک آشاغی طبقه من افرادینک ، ینه طبقه لری داخلنده پک چوقی ترفع ایده جکاری جای اشتباه دکلدن .

بز ، هر طبقه به منسوب افراد و اشخاصی کندی طبقه لرندن آیرلیق ، حقیق صورته لک ، او طبقه ده تعالی ایتک اوزره یتشدیرمه لی بز . اصل ترقی ده بویه اولور . بقال دها مقتدر بقال ، تاجر دها قابلیتلی تاجر ، مهندس دها مقتدر مهندس اولمیلدر .

ممکنتمزده اختصاصه متعلق مکتبلره اهمیت ویرمک - هله چوق شکر - مودا اولدی . حاشیه مقامنده دیلم که مقتدر و کار آشنا ملکیه مأموری یتشدیرمک لزومی پک بارز بر صورتده تحقق ایتدیکنندن قدیم مکتب ملکیه نوین بر شکله احیا ایدیلیر . دیلمک که بو مکتب هر حالده لازمیش و الفاسی ده طوغری دکلیش . بو حرکت شایان تقدیردر . مقدمه بندده کی فکر منره رجوع ایدلم : بزده ده ، یکی دنیاده اولدینی کی ، حکومت دواتری بر تجربه . خانه اولاملی ، حکومه انتساب ایدن بر ذات ، ذاتاً تجربه و ملکه ابتدائی حائز اولورق اورایه انتساب ایتلدر .

معلملرك امتحانی

ابتدائی معلملرینک امتحانلرینده نوده لزوم کورلمسه؟
معارف نظارنی مکاتب ابتدائیه قادر و سنک مشغول
بولوغنی حسیه دارالمعلمین، اؤونلرینک سلك تعالیم
وتربیه به ادخال ایدیللمسکینی و ممالک مشغوله دن کلن
اسی اؤونلرک الیوم آیقده قالدقلمی نظر اتمه
آلارق وقتیلر بر احتیاج اوزرینده بدلیرنه اهلیتنامه
وبرلک صورتیلر ممالک مسلكته قبول ایدیللرک
امتحانه تابع طریقلرینده قرار و برمشدر. اولی، یازدیغمن
وجهه بو امتحان نتیجه سنده اثبات اهلیت ایدمه بن
معلملرک برنه مسلكدن قیشمه دارالمعلمین اؤونلرک
برلشدیرلش اولاجقدر. (۸ - ۱۰) سنه نوبری تعالیم
وتربیه ساحه سنده اختصاص قازانان اهلیتنامه لی معلملرک
الیوم دارالمعلمین ابتدائیک صولک سنه نده تدریس اولنان
درسلردن امتحان ایدلری ایچون نظارنجه احضار
اولنان تعالیم استانیول معارف مدیرینی واسطه سیله
مکاتب ابتدائیه مدیرانته تبلیغ ایدلشددر. مذکور
تمیمک بر صورتینی بوجه آتی درج ایدیورز :

« تدریسات ابتدائیه قانون موقتینک تاریخ نشریدن
مقدم مکاتبه مستخدم اولان دارالمعلمین رشیدی
اؤونلرینک قیری معلملرک معلم ماونق عنوانیه استخدام
اولونارق بو نظردن بش سنه ظرفنده دارالمعلمین
درسلردن امتحان و برلرک معلم صنفه قلمری و امتحانده
موفق اولامیانلرک معاضد تکده ابقاری و دارالمعلمین
اؤونلرینک کفایت اتمکلی برلده هر سنه ایلم
تمطلیه ده بر امتحان کشاد ایدیلرک ظهور ایدمک
طالبلردن احراز لیاقت ایدلرک معلم ماوندی اهلیتنامه سی
برلمی واشبو اهلیتنامه لرک حکمی اوج سنه مدته
جاری اولارق ختامنده دارالمعلمین درسلردن امتحان
وبره ییللرک معلم صنفه قلمری و موفق اولامیانلردن
اهلیتنامه لرک استداد اولونارق خده تلیرنه نهایت
براسی قانون مذکورک جهه احکامندن بولوغش
واهلیتنامه لی ماونلرک حال حرب دولایسیله تأخیر ایدلش
اولار مملکت امتحانلرینک بو سنه درسیه نهایتنده
اجراسته بر مانع قالمش اولدیغدن ۳۳۵ سنه سنده
ویا سنه مذکوره ابله قانونک نصری تاریخی آراسته
اهلیتنامه آلمش اولان معلم معاون و مساونه لرینک
امتحانه حاضر بولونایلملری حقیقده شیمیدین کنتیلرینده
نیلیقات اجرا سی و اهلیتنامه تاریخ و نومرولرینک عاجلا
اداره یه بیلدیلمی تمیم اولومشدر »

بر جمله نهایت ایزدیرلش اولان بالاده کی تمیمک
احتوا ایدیلی امتحانیه مسئله سنک تطبیقندن بر چوق
محاذیر تولد ایدمه کی و تدریسات ابتدائیه مزده بووزدن
بعضی بحر انلر حصوله کلبیله کی تدریسات ابتدائیه
مجلسنجه تأمل ایدلشده هنوز بو خصوصیه برقرار
انخاؤ اولونامشدر .

جمعیت معلمیندن

ایستمدکاریمز

TDV İSAM

Kütüphanesi Arşivi

No ZE.662

دوامند: [؟]

بو سفر هیئت معلمین ایله مصاحبه ایله چکوز.
معلملر مژدن، یا خود جمعیت معلمیندن عن اصل
ایکی درلو خدمت بکلیورز: برنجیسی مکتب
شاگره لینی، مکتبه تعلیم، دیگری ده مکتبه
کیده. بیلری مکتب خارجنده تعلیمدن.
مکتبه ده معلملر مژدن هیئت اجتماعیه مژک
صلاحت آتیه سی ایچون ایکی درلو خدمته انتظار
ایدیورز: برنجیسی - تربیه قواعدینه استناداً
سجیه لرك اصلاحی؛ ایکنجیسی - تدویساتک
تھسن اجراسی ...

اول اصرده شونی سویلیه چکوز که غرب تورکلرینک
یعنی عثمانلی تورکلرینک عهده سنده کی وظیفه معنویه بی
بز بو آنه قدر نظر اعتباره آلمش دکلز. عثمانلی
تورکلری بتون اقوام اسلامیة نك بحق بکله دکاری
مدنی، حرقی، اخلاقی بر وظیفه نك ایفاسیله
مکلفدرلر. مادامکه بر طرفندن ده خلافت اسلامیة نك
حارس و خادمی بز، بتون اهل اسلام بزی بر
عمونه اتخا زایدجه کلری طبیعیدر. بز کرک اخلاق،
کرک علماً مسلمان ملتره نمونه و مقتدا اولمی بز.
بونک ایچون اول اصرده سجیه لرك اصلاحنه
تأستدائی مکتبلردن اعتباراً وقف وجود اتملی بز
و بو خصوصده بیمه حال موفق اوله نك چاره لرینی
الده اتملی بز. بوجهت تدویساتدن بیک فات زیاده
مفکلدن. درس و یرمک، بروجودک معنوی نشو
و نمانسی تأمین مساعیسی یاننده هیچ قالیر. سجیه
و اخلاق بزه منفعت و یا مضرتی، دیگر مملکتلرک کینه
اصلا بکزه من. بز کی در حال دیگر اسلام مملکتلرینه
انعکاس ایدر. بر مثال کویسترلم: مشروطیتدن
بر آرز سوکره بزده دیانت اسلامیة بی جاهلان
تنقیداً بر و یا ایکی اثر چیقدی. کیم یازدی خاطر مه
کله بور و بونلری کیم یازدی برندی اون ده بیلمه یوروم.
بیله بیکم اوکه شریف حسین بونلری بروثیق قرسمیه ده
اینان ایتدی. فوق الحد متضرر اولدی. بز مایچون
مکروس بر پرویاغاندا اولدی. بزده غزته چیلر
اولسون، غرور و ادیبیلر، مؤلف اولسون یازیلرنده
بر کی مسالته دقت ایلیدرلر. ایله چکلری ضرر،
ملتمزک حیات و عمرینه عائددر. اونوتیه لم که بز
خلافت اسلامیة بی محافظه یه مأمور اولان بر ملتزه
هالم اسلامک نظری هب بزده معطوفدر.

بزده ایستهرز که بر کون مملکتتمزده مؤسسات
علمیه چو غالسون و وقتیه مسلمانلر بخارایه، بغداده،
مصره، قرطبه یه تخصیله کیتدکلری کبی بوندن
سوکره ده مقام خلافت کلوب فیض آلسونلر.
بوایسه هالم اسلامک بزه توجهیله ممکن اوله بیلیر.
هالم اسلام بزه توجه ایلیدر. بز ماک بونک تو عن خلافت
اسلامیه قوتیدر. دیک که بز هم کندیز، هم ده
باشق لرینی دوشونمکله مکلفنر. بناء علیه مکتبلر مژک
ایلیک وظیفه سی کنجلیکک سجیه سنی ای جهتلره طوغری
سوق اتمکدر. معلملر ایتدائی مکتبلردن اعتباراً ایلیک
اوکیه بومسثله ایله مشغول اولمالیدرلر. چو چوقلرک
بالان سویله مه ملرینه، ریاکار اولمالرینه، خوف ورجا
ایله تبصص و تلقی یولنه کیتمکه نزل اتمه ملرینه،
هرسی قوییه اتمک کبی ساخته کارلرک بر نوعی دیمک
اولان افعاله تصدی اتمه ملرینه، اودونج یاره

بر آرز صوكره بزده ديات اسلاميه بي جاهلانه
تتقدأ بر ويا ايكي اثر چيقدى . كيم يازدى خاطر مه
كله بور و بونلرى كيم يازدى برتدى اوني ده بيلمه بورم .
بيلد بكم او كه شريف حسين بونلرى برونيقه رسميه ده
ايتان ايندى . فوق الحد متضرر اولدى . بزم انجون
مكوس بر پروباغندا اولدى . بزده غزته جيلار
اولسون ، محور واديلار ، مؤلف اولسون يازيلرنده
بو كي مسائله دنت اينليدر لر . ايده چكلى ضرر
ملتزمك حياتنه و عمرينه عائددر . اونوتيه لم كه بز
خلافت اسلاميه بي محافظه به مأمور اولان بر ملتزم
عالم اسلامك نظرى هب بزده معطوفدر .

بزده ايستوزكه بركون مملكتتمزده مؤسسات
علميه جوغاسون ووقتيه مسلمانلر بخارايه ، بغداده ،
مصره ، قرطبه به تخصيله كيتكلى كيمي بوندر
صوكره ده مقام خلافته كلوب فيض آسونلر .
پوايه عالم اسلامك بزده توجهيله ممكن اوله بيلير .
عالم اسلام بزده توجه اينليدر . بزم الك بيوك توغز خلافت
اسلاميه قونيدر . ديك كه بز هم كنديزي ، هم ده
باشق لرني دوشونمك مكلفر . بناء عليه مکتبلر حرك
ايك وظيفه سي كنجلكك سجي به سني ابي جهتلره طوغري
سوق ايتكدر . معلملر ايتدائى مکتبلردن اعتبار اياك
اوكجه بومشله ايله مشغول اولاليدر لر . چو چوقلرك
پالان سويله مه ملرينه ، رياكار اولاملرينه ، خوف ورجا
ايله تبصص و تعلق يولنه كيتمكه نزل ايتمه ملرينه ،
هرسي قوپيه ايتك كيمي ساخته كارانك برنوعى ديمك
اولان افضاله تصدى ايتمه ملرينه ، اودونج ياره
آناملرينه ، نهايت فرقه جيلفك طرز معيوبنه منجر
اوله جق آرقداشه افترا ، آرقداشه سب و شتم ،
حيات اجتماعيه ده قصاصچاننى واهانتى جلب ايده جاك
آرقداشه كم كوزله باقى كيمي ، سيثانك ، مکتبلر ده
تخمى آتلامسونه معلملر بغايت اعتنا ايتليدر لر .

بوكون حيات بويه ده ، معلملر مزده ، مطبوعاتمزده ،
صاحبان مزده كوريله رك ملتزمى داغدار ايدن
احوال ، هب نه اولريزله مکتبلر برك سجي به
تربيه سنده تجويز ايتكلى اهالك نتيجه سيدير .
اكر چو چوق ايكن آنالريز باپالريز ، خواجه لر بزم
بزده سجي به تربيه سي و بره بيلمش اولسه لر ايدى
كورمكده اولديغمز فردى و اجتماعى سيثانه كنديزي
قاپد برمازدق . بايانسك قمار اويناديفي ، مسكرات
قوللانديغنى كورن چو چوقلر البته بالاخره قارباز
و سرخوش اولور . آناسى باياسى مسرف اولان
چو چوق صوكره كنديسى ده مسرف اولور .

بزده كنجلكك مأموريت پيشنه دوشمسي ،
زحمتله اكتساب اولونور مسلكردن قاچمسي ،
تحليل علومدن زياده خيالات ايله اوغراشمسي هب
مكتيبك تربيه سندنه كى تقاضدن ايلرى كلور .
سجي برك عدم تكونى بيوك ملي فلاكتلره سبب
اولور . بيوك بر محاربه ضرده ، قوماندانلر بزدن اهليتلى
واين بر ذات ، بزم اردونك بيمه حال حربى غائب
ايده چكلى وقتيله صورت قطعيه ده آكلتدى .
فقط قوماندانلنى بيه قبول ايتدى . اوزات برانكاز
اولسه ايدى بيمه حال فلاكتله نتيجه له چكلى بيادى
بروظيفه بي قبول ايتزدى ، ظن ايدرم . بزده بيه
سجي به تربيه سنده عائددر كه هر هانكيمزه هر هانكى
وظيفه توديع ايدسه درحال تشكرله قبول ايدرز .
معلوماتم بوقهر ، تجويزم بوقدر ، اختصاصم بوقدر
دينه بيكجه برتد ايفار . ايسته معلملر برك
دنت ايده چكلى بر تصور ملي ده بودر . ده ها نه لر
[1] صاحب امتياز من مؤلفدن كوردلشدر .

وان . دقت وترصدله ده ها نه لر كورورز .
بونلر كيتابله ، يالكنر سويله مكله اوكره دلز .
بو ، مکتب حياتنه اوكره ديلير . بوحيات يالكنر
مكتيبك داخلى حياتى ده دكلدر . معلم شاگردانه
يلى ايتيملى ، كرمك كيتيملى ، يوريجلى قوشملى ،
درلو درلو فرصتلردن بالاسفاده اخلاق تكويرن
ايتليدر .

* * *
معلملردن مکتب خارجنده بكارديكم وظيفه
ايسه بوراده كورديكيم بروظيفه دركه اوده اهالى به
قونفرانسور برك وظيفه سيدير . ويانهك (اورانيا)
مؤسسسه سندن بحث ايتيش ايدم . شمدى اونك كيمي
مكمل بر مؤسسسه ده وجوده كتير بيلور . بونلر
قونفرانس برلريدن . قونفرانس جيلار هب معلملر .
بورالرده موقع بيمه قونفرانس بر مسئله بوقدر . بزم
خلفمزمك معلوماتى تكويرن ايتيون قونفرانساره ،
مكتبلر قدر وحتى ده ازياده احتياج واردور . باشقه
درلو بز ، مملكتتمزى ايقاظ ايده بيمز ، نصله
ايتليرور .

معلملر سندن ، اورانيا مؤسسسه سندنه كى مكمالاتى
ايسته بيم . بوچوق ياره بيه توقف ايدر . فقط مثلا
(لوزان) شهرينك (اهالى نهوى) طرزنده كى
طام آلتدن بلكه ده ايسى بزده اوله بيلير .
معلملر جمعيتى ، قونفرانسولرينك موضوع وماهيتنى
قار آينه آيز ، مملكت ايتيون لزومى كه بويكى
مهاد حقدنه حياقي تمام ، تدريس ايدر . فقط
بونلرى مملكت سندنلرده ويرملى . يالكنر بونلرك
ايتان ممكن اولان بى قدر ساده اولانلى و مسئله لى ،

فنى اصطلاحلره بوغلاما ايدر . اصطلاحات سويله
بيله ايضاح ايدليدر .

معلملر جمعيتندن شمدى بلك ودرحال بكارديكم
خدمت وظيفه بودر . بوايزه بيه بوله محتاج دكلدر .
جلدى برسى ، قدسى بز حيتنه اوله بيلير . معلم
قونفرانسولرى استحضار ايتيون چاليشد بيمده كنديسى ده
معنا استفاده ايدر . (اورانيا) به اجرتله كيريلير . اما
اورانك مصارف عظيمه سي واردور . تشكيلات ،
مكمالات شايدان حيرت بر درجه به كلشدر . بوبله
بريشي بجانا يايق ممكن اوله ماز . بنده شمدى
اوقدر مكمالاتى ايسته ميورم . بر باشلانفج ، بر
فكر باشلانفج اولسون . يالكنر موضوعلرى
دايما كتابلره حصر ايتيوب بر آزدن قيات عمليه ده
دخى بولوناليدر . مثلا اقتصاد صنايعدن بحث
ايدبايركن بزم قارىقه لر بيمز حقدنه ده تفصيلات ايتليدر .

معلملر جمعيتى بو خدمتى درعه ده ايدر ايسته
حقيقه مموكم مظهر تجيلى اولور و مملكتك خلاصنه
خدمت ايدر . بزده نه كتبخانه لر ، نه غزته و مجموعه
لردن واسع خدمتلر بكنه من . چونكه اوقوبوب
يازان آزدور . عباره لر بيمزى بشون خلاق آكلاماز .
اما سوزك ايده چكلى خدمت بك بيوكدر . حتى
جمعه نمازلردن صوكره سلاطين جامعلرده بوبله
علمى ، حرفى مذاكره لرده بولونق بزمى اولدقجه
مقصوده ايفال ايدر . و احتياكله بوسايه ده جامعلره ده
زياده كنديلير . علم ايله دين برانكده كندر .

قونفرانس تشكيلاتى بالاخره معلملر ايتيون
بر واردات ده تايمين ايدلير . مترقى مملكتلرده
اولدغنى كيمي . ايتيون بو ، شمدى ايدن اولان .

معلمین جمعیتی

و پامدن : ۹۱

معلمین جمعیتی تشکیلی ایش ، برده مفصل
نظامنامه تنظیم ایشدر . بونظامنامه نك نجه تفرعاتی
طری اولماسنه بقیلیر ایسه جمعیت کندی تشبیه
پك زیاده اعتنا ایدرك هیچ برشیتی مسکوت هه
بر اقامه ایدر . دیک که هیئت معلمین ، مسلسکک
محافظه سنه عائد اولان مسائلی بحق تدقیق و تحری
ایله مشدر .

جمعیتک تشکیلی تبریک ایدر و موقیته نائل
اولماسنی تنی ایدرز .

بز مملکت مزده بومثللو جمعیتلرک تشکیلی طرف اولد
رک بزه بونی دائماده تشویق ایتدک . بوجعیتلرده
اک زیاده کوز تدیکمز ، افکار و منافع عمومی نقطه
نظرندن کوزله دیکمز شی یالکمز مسلسکک نشو
ونامی دکلدز ؛ بلکه هیئت اجتماعیه ایدله بیله چک
خدمتلردر . دیگر مملکتلرده بوجعیتلرک حکومته
چوق معاوتی اولور . مثلا معارف نظارتی تدریسات
خصوصنده برطاقم نقطه لری جمعینه تنویر ایتدیرر
و اونک فکرندن مستفید اولور . یالکمز باشنه
اومسئله لری حل ایده من .

ایسته معامین جمعیتی ده همان شمدیدن هیئت
اجتماعیه بی علاقه دار ایده چک مهم بر مسئله ایله
اشتغال باشلامشدر . او مسئله بوکون فرانسه بی
دخی اشغال ایدن دینی و اخلاقی تدریسات مسئله سیدر
معارف نظارتی ، غیر قابل انکار درکه ، او مسئله
ایله شمدی به قدر بحق اشتغال ایده مدی .

فقط بونی قولای برشی ظن ایتیم . تدریسات
دینیه دن مقصد ، یالکمز نماز ، اوروج کبی عباداتک
اوکان ظاهره سی دکلدز .- بوده لازم . اسکیدن
دینی تدریسات پک قیصه و محدود ایدی . اسکی
مکتبلرک تدریساتی علم حالردن ، نهایت دریکتا
تدریسندن عبارت ایدی . فقط بونکله برابر
چو چوقلرده فکری برتریه دینیه واردی . چو چوق
اونی اکثریا نه وندن ، محیطندن اوکره نیردی .
فقط عموم مکتبلرک سطحی بینلکری و دیگر
طرفدن عمومی ضعفه اوغرایان حسیات معنویه ایله
چو چوق نه وندن ، مکتبندن ، محیطندن ، کندیسنه
لازم اولان قوای معنویه بی استنباطدن محروم
قالدی . نهایت غایت فنا بروضعینه کیردک .

تدریسات اخلاقیه ده اک مهم مؤثر ، معلمک
کندی کیدیشی ، کورنیشی ، حرکتی ، افعال
شخصیه سیدر .

معلم برطرفدن مکتبده تدریساتده بولونورده
کندیسی قوای معنویه دن محروم اولور ایسه تدر.
یساتندن بکله نیلین خیر کلز . مثلا قمارک ، عشرتک
مخالف شریعت اولدیفنی تقریر ایدن معلم ایلك
اوکجه کندیسی بولردن تبری ایتلیر . یوقسه
شاگردان ، معلمک حرکات شخصیه سنی تدریساته
ضد کوررلر ایسه اخلاقیلری اسکینندن دها بریاد
اولور .

تدریسات دینیه دن مقصد ، قوای معنویه بی

تدریسات اخلاقیه ده اش مهم مؤثر ، معلم
کندی کیدیشی ، کورنیشی ، حرکتی ، انفعال
شخصیه سیدر .
معلم بر طرفدن مکتبه تدریساته بولونورده
کندیسی قوای معنویه دن محروم اولور ایسه تدر .
یساندن بکله نین خبر کلیر . مثلا قمارک ، عسرتک
مخالف شریعت اولدیغی تقریر ایدن معلم ایلك
اوکجه کندیسی بولردن تبری ایتلیر . یوقسه
شاگردان ، معلم حرکت شخصیه سنی تدریساته
ضد کورلر ایسه اخلاقری اسکیندن ده ابرباد
اولور .

تدریسات دینه دن مقصد ، قوای معنویه
تزییده خادم اوله جق تدریسات اخلاقیه در . بناء علیه
یوقله دیندیکمز کی ظواهر کفایت ایتیز . عاداتا
بر فلسفه حکمران اولق اقتضا ایدر . بو ، بالکن
دینی کتاب اوقوتله حاصل اولساز . تاریخ ،
جوغرافیا ، حفظ صحت ، حتی اقتصادیات ملیه ،
اقتصادیات اجتماعیه ، تدریسات مدینه درسلی
وسائر بر زمیندر . اسکی تدریساته بویه یایار
ایسه کچته ، شوبله یایارسه کچته کورسین
دینلیردی . شمدی بو قدرله اکتفا ایتمه ملی .
برطاقم حیاتی حقیقتلرکده دینه مظاهر ایتدیکی
کوسترمی . مثلا عیازک ، اسرافدن قاجمه ،
ایتام وارامله یاقه ، جاچارده طولانوب عبادت
ایتمه ، الهیک اسیرلندن اولنه برابر هیئت اجتماعیه ک
وفتک دینی توصیه ایتدیکی شیلردن اولدینی بلناسیه
آکادبله بیلیر .

ازدواج ، چوجق صاحب اولق دینچه امر
اولوندی قدر اسلام ملتیریک وعموم بشریریک
منفعلری ایتلیدن اولدینی بیلیریلیر . دینی دنیایه
تطبيق ایتک لازمدر .
قوای معنویه تزییده خادم اوله جق ضریرتاری
بالکن سوبله مک کفایت ایتیز . چوجو عتک حیاتده
بونق اوکا اوکرتلیردر . مثلا چوجوغه ، بالان
سوبله مسمکی ، برینک حقتله ال اوزاعامتی ، ارقداشلره
فتا سوز سوبله مسمکی ، اونلر حقتده سعایتده
بولونامنی وسائر دینی مکتبه کی انفعال و حرکات ایله
اوکرتلیردر . تیزلکدن بحث ایدلرکینده ، مکتبه
پس و ضرر دارکان چوجوغه نصیحت ایدوب ایتسی
کونی تیز کلکی آکا آکلاقالیدر . ملت آره سنده
انجاد کی اش قیمتی بر قوت ، امین اولک ، دها
ابتدائی مکتبتدن باشلار . بر چوجوق ارقداشلرینه
حسن معامله ایتکی اوکرتیر ایسه او چوجوق بیودیکینده
بتون افرادله اتحاد ایدر . بر چوجو عتک ایلورده
خرسز اولماسنی ایتیر ایسه کز دها کوچوک ایکن
اکا ارقداشلک علم و کادغیرته ال اوزاعامتی ، قومشونک
باغچه سنده کی میوه لری قویارامنی اوکرتک اقتضا
ایدر . بزم اسکی آدملر تیزه پت قیستده انسابلر
واردی . آقصر ایله آغا یوقسینده یعقوب آغا
مکتبه ده فیصلری محمد افندی نامنده بر خواجه من
[1] صاحب امتیاز طرفدن کورولشور .

واردی . به آدمک تیزه ک آدم اولدیغی شمدی
آکلاپورم . مکتبه باغچه سنده کی ایکی وشنه آغاجی
ایله بر بیوک انجیر آغاجک ، میوه لری طو پلاتیر
واونلری منساویا چوجوقلره تقسیم ایدر ، کندی
بو میوه لره ال سورمزدی . خواجه نک بو حرکتی فکر
عدالتی کوسته بر . دیگر بر مکتبه بر کون قافله مدن ،
تجربیده کی بریا کشفدن طولانی بر شدتلی اوقات
بیدم . صرحومک بکا ایتدیکی بو حتمسانی الاق
اونو تمام کندیسه بلناسیه رحمت اوقودجه اورمش
اولدینی قوفتله ایتدیکی حتمسانی بلا اختیار در خاطر
ایدرم .

معلملرک کز یازده دقت ایدمچی شیلور ایدر .
بزده نه کی فتا حاللر کوریلور ، نه کی اصلاحی
اقتضا ایدن مساوی واردر ، آراضده اش زیاده
تجربیات اجرا ایدن فنالقلر هانکسیدر ، بزم
کنجلیکی صارضان ندر ، بونلری در پیش ایدوب
نسل آتی به بوخته لفرک سربت ایتهمسی اسبابی
احضار ایتلیر .

کتابدن تدریسات قولایدر . فقط تدریسات
معنویه ، نفس تطبیق ایدن باشلا به جق ایچون کوچدر .
پشته ده ایکن ایشیتدم . اورایه تحصیل ایچون
کتیریلن ایتدیگی ، مکتب مدیری ، استانبولدن
کیدن بیامم نه مدیرینه عرض ایتش . بزم مدیر
افندی ، شاگردانک الاربی ضعیف اونلره
خاطر نوازق ایتهمش . بحارلی مکتب مدیری
بوکا حیرت ایتش و بزم مدیر ایتدیگ قواعد
معاشرتی بیامدیکی یته بزدن برینه سوبله مش .

چوجوقلر من ، تاریخ اسلامی هان هیچ
بیلمه یورلر . اله رحمت ایتسون قیودان باشا مکتب
رشد به سی معلم اولی قریبلی حسن افندی که علمای
بنامدن بردات ایدی ، بزه تاریخ اسلامی اوقدر
این تدریس ایتش ایدی که حیرتله تلق اولونسه
سزادر . یته او ذات بزه صرحوم حطی بکک
اثر نالیق اولان ازمنه قدیمه تاریخچی ده مکلا
تدریس ایتش ایدی . بو ، الی سنه اولکی
تدریسات ایدی !

چوجوقلره اسکال عباداتی ده فعلا کوسترک
واونلرک علاقه دار ایتلر ایدم . اوت ، مکتبه
نازده قیلینلیردر . چوجوقلره آبدست نصل آلینیر ،
تاز نصل قیلیر بولر مکلا اوکرتلیردر . جن

خرسستان چوجوقلری چوق کورمشه شدر .
ارکان عباداتدن بیلمدکاری یوقدر . آنالری بابالری
بونلری الاردن طو یوب یازا کونلری ، تیز و منتظم
کینمش اولدقلری حالده ، کلیسایه کتورلر . ذاتا
خرسستانقده بعض ارکان عبادت وازدر که خر .
ستیان اولق ایچون بهمه حال اونی یاقی مجبور ایدر .
بناء علیه چوجق ایستر ایسته من ارکان عباداتی
اوکرتیر . بزده کی کبی دکلدر .

موسیو لوشید ژورژک اخیرا بر ترجمه حالی
اوقودم . مشار الیه ک قوه فعاله سی فوق العاده ایش .
فقط حسیات دینه سی ده پک یوکسک بر درجه ده
ایش . بوکون دنیانک پولتیقه سنی انده طوتان
بو آدمک شو حالی شایان دقتدر .

بزده یا کاش بر بوله صابلمش ، دینک ترقیات
مدنییه مخالف اوله جق حقتده بعضا نتیجه بر ذهاب
حاصل اولشدر . بو ذهابی تولید ایدن دین دک ،
دینک بحق بیلمه سیدر . بشرک تاریخ تکمله ،
مدنی و فکری سرینه واقف اولمایان کیمسه لرک انده
دین ، احتمالک مانع ترقی اولق اوزره کورینور .

فقط دینک حکمایت و غایه سنه مطلع اولانلر بالکس
دینی ترقیه آلت ایدرلر . شمدی آوروپاده
بودیلک فوق العاده اهمیت ویریلور . چونکه
هندستانده برطاقم اسکی کتابلر تدقیق ایدلکدن
صوکره بودین ایله خرسستانق آره سنده بعض
مشابهلر کورلش اولدیغندن بودیلک حقتده کی
تدقیقاتک نه نتیجه یه واصل اولدیغی هر کس بیلمک
ایسته یور . دارالفنونلر ده بوکا دائر ویریلن
قوتله رانسلرده اوطوره جق بر قالمایور ایش . دینک که
آوروپانک ارباب علم و عرفانی مسائل دینه ایله
چوق علاقه دار اولورلر . یوزلرجه ملیون انسانلری
اداره ایدن مؤسسات و عقائد دینه بر طرفه
آنیله مار . بونلر ایله ائتلاف ایتک لازم کلیر .

شو قدر که چوجوقلره متعصبانه بر تزییه
برمه ایدر . بوندن ضرر کلیر . ایسته اوزمان
ترقیانک اوکرتسه کلیر . بزده احکام دینه
تدریس ایدلره ، علوم صائرده کده لوروی واردر ،
اونک ایچون بن ارزو ایدم که دین معلملری
دارالفنونه تدریس ایتسونلر . علمای دینه اجتماعی
عاملر و نون صائره پک لازمدر .

چوجوقلر اسکال عباداتی ده فعلا کوسترک
واونلرک علاقه دار ایتلر ایدم . اوت ، مکتبه
نازده قیلینلیردر . چوجوقلره آبدست نصل آلینیر ،
تاز نصل قیلیر بولر مکلا اوکرتلیردر . جن

مشاهده
و موعظه

چوچوق عالمی

محمدی
بعقب قریدی

زده، «علم تربیه» نامی و بردیکم به داغوجیا ایله مشغول اولانلر چوقدر، فقط اورته به هنوز تام معناسیله بر به داغوجیا منحصی چقامادی. انقلابی متعاقب آوروپاگ مختلف عرفان مرکز، قرینه تعصیبه کوندریان طلبه تک قسم اعظمی بوعلی اوکرتکه کتمشیدی، بونلر، مملکتنه عودتارندن صورکه اوکرتکاری اصولری وادوقو. دقلری نظریه لری هانکی مکتبلرده و نه صورتهده تطبیق ایتدیلر، هانکی کنجیلری بئشده بریدیلر بیلمیورلر. فقط هیسکه ده بو علمک فلسفی قسمته دائر بر جوق مقاله لر نشر ایتدیکنی و بعضی رساله لر چیهاردیفنی خاطر لایبورز. بو ذوات فرصت دوشدکجه بزه «به داغوجیا» دنیان علمک ویاخود صنعتک تاریخچه سنی یادیلر، ایلك دفعه گمک طرفدن احداث و تدوین ایدله یکنی اوکرتدیلر؛ «یسقولوجیا» و «فزیولوجیا» ایله اولان ماسیله لرندن بحث ایتدیلر. فقط بونلرک هیچ بری بو تون بو معلوماتی بزم مملکتیمز کوره برسیستم داخلنه قویوب تطبیقه امکان بولامادی. واما دارالفنون مدرسلرندن اماعیل حق بیک بو خصوصده خیل امک صرف ایتدیکنی وحق صوگ زمانلرده دارالفنونه بر تربیه موزه سی آچدیقنی واوراده اکثر «به داغوجیا» اصولری تجربه به باشلادیقنی بیلیورلر. فقط قایت فردی اولان بو تشبیک ناصل بر نتیجه و بردیکندن هنوز خبردار دکین. اساساً بو علمک تطبیق ایدله چکی بر دارالفنون دکلدن. تحصیل حیانتک پورده سته کان طلبه تک حمی ودمانی تربیه سی آرتق معر وصرنی تک ائنده اوله ماز. دارالفنون مدرسلری طلبه لرته آتجق بعضی اختصاص قاپولری آچیه بیلیر و بونلرک دماغنده موجود اولان معلوماتی انعام و تصنیف ایدر، اخلاق جهتلرله اصلا اوغراشاماز.

«علم تربیه» تک عمل تطبیق تحصیل حیانتک ابتدائی و تالی قسملریدر. صغری یکی بایشن انسانک دماغی و روحیه آتجق پودوره لده مشغول اوله بیلیر. یکریمی باشی آشمش و تحصیل طالی به باشلامش پرکنجک معنویاتی اوژورنده اجرائی نایم آتک اچیه کوچ بر ایشدر؛ یاکنز کوچ دکل فائده سز درده... بناء علیه، تربیه جیلر ایچین تک مثبت ساحجفالییت هر بردن اول ایتداتییه و اعداده لردر. حالبوکه «به داغوخ» لر مژک هیچ بری بو متواضع ایشله آل اوزاتق فدا کارلنده بولنه مادی و تربیه علمک فایده سیله اوغراشینی کندیسیمه اوغراشمه ترجیح ایتدی.

برقاج زماندن بری بویوک برعلاقه ایله تعقیب ایتدیکنم «بزم مجموعه» عنوانی چوچوق رساله. سنک صوگ چیقان نسخه سنی او قورکن فکری صتیق اشغال ایدن بو «تربیه اطفال» مسئله سی کوزمک اوکنده بردن بزمه دیکر بوتون مسئله لری اونوتدیرجق درجه ده بر اهمیتله جانلانیوردی. دوشوندم که مسئله لرندن بری سورن پواجتی و ملی قارغاشه لئ ایتنده دکزباده احکام ایتدیکنم وظیفه لرندن بری ده چوچوقلر مژک تربیه سیله مشغول اوانی وظیفه سیدن. بونلر، هر حوم فکر تک:

ای کیمه سز آوره چوچوقلر
... هله سزلر، هله سزلر

هیدیک کوندن بری حقیقاً وجدانسوز بر آواره تک ایتنده بولانلر. چوچوقلر من اسکیدن مکتب لریک نامین ایدمه دیک حسابیه و تربیه به عالمه اوجاقلانده مظهر اولورلردی، صوگ سته لرده بوتون اجتماعی و ملی مؤسسه لر مژله برابر عالمه مؤسسه سی ده تللرندن صارصیامشدر؛ اوراده آرتق آنادن و باپادن موروث اسکی تربیه اصوللرندن، عنعنوی اخلاق براسسیدیلرندن اثر قالمیشدر. اساساً تمدنکی تربیه نقلی لری و عصری حیانتک اجماعی اوکنده کیندکجه قیمتدن دوشن بو اصوللرله بو بره سیدیلرک بکیدن اجیاسی امکان خارچنده دور، بونلرک بوش بر اقدانی بری عصری حیاتی حاضر لایان مکتبلر من دولدیر ایتدیر. نه وقت؟

شمس دیک چوچوقلر من خدائی ثابت نسانلر کی ائک ابتدائی قید و اهماقن محروم کندی کندیلرینه بئشورلر. بئشورلر، دیبورز، فقط نه درجه به قدر و ناصل؛ بوراسی هیچ برین تمینه مقدر دکانز. چونکه هیچ برین نه آنا، نه باپا، نه صغری، نه معلم صغریه بوکوچوچک انسانلرک احوالیله لازم کلدیکنی قدر علاقه دار بولنیورلر.

«بزم مجموعه» عنوانی چوچوق موقوته سنی چیهارلر بو خصوصده کوزلر منی اورتن بر برده فی قالدیر منش اولیورلر؛ کوجوکاره عالمه بوتون او حکایه لر، اوبیلمه لر و او رسملر بزه حیات اجتماعی مژک برده چوچوق دنیان بر صغندن تشکیل ایتدیکنی خاطر لایبورز. اوصنف که «ایرین» تک بوتون فلاکت و سعادت خصله لرین سینه سنده طاقیور، بر بو سته به نه آکرسه ک اون ییجه چکر؟

شمس دیک اورایه اکتدیکنم شی هب کندی ایدیشه لرین، کندی کدرلر من، کندی قشواتر و کندی زهر مندر. بیچاره یاوروچقر بوسرت وایم هوا ایتنده ده ا قیلز و برکن قاپورولان فدائلر کی قورویوب قالیورلر، اطراف لرده نه ووجلریک، نه خبیه لرینک، نه سیه لرینک انکشافه یاردم ایدمه چک بر محیط موجود اولدیقنی ایچین بریاشه کلدیکدن صوکه آرتق بوموسس سز هرالندن قوروتوله لر نه امکان قالیور و بوسورنه بر جوق حیانتلر داها بئشیکده ایکن فانی واهی شیلرک قوفوسنی و بریور. زده چوچوق عالمی هرورلر ذوق و نشوه دن محروم هائله انکیز بر عالمه؛ بوراده کی او بونلر واکنجه لر بیهنی خراب ایشکدن و بوراده کی اوقومه لر اوکرتنه لر دماغی، روحی سقطلا ندرمقندن باشقه بر شیته یارامایور.

کچن کون اون ایکی یاشنده بر قیز چوچوغنی اسمی آغزیه آتقن تآدب ایتدیکنم بر رومانی کمال حر اولته او قورکن کورمشم. بویم بوتون حیانتده کوردیکنم قیجک لوحه لرک الک فقیجه لرندن بری ایدی. صوکه دوشوندم که بنده بوچوچوق یاشنده ایکن بوکا باقین رومانلر اوقوردم. ذرا یکی انکشافه باشلایان خبیه لر ایچین ماسال دیکلمک ویا حکایه اوقومق تک ضروری احتیاجلردن بریدر. سائر مملکتلرده بو احتیاج ششده نظر اعتباره آلتیش و چوچوق عالمه مخصوص متعدد کتابلر، رومانلر یازیلش، موقوته لر نشر ایدلمشدر. حتی ایوم اورته ده چوچوق ادبیاتی دبییه بر نوع ادبیات موجوددر و بزم بو نوع بر ادبیاتدن محرومیتن نقصانلر مژک تک کوچوکلرندن بری دکلدن.

تذکره نویسندگان و مترجمان

هرکون صباحلری نشر اونور ، سیاسی ، علمی ، اقتصادی تووک غزنه سیدر

عمل اداره سی : استانبول باب عالی جاده سنده « اقدام » بوردی - دائرة محصو

نمون نومروسی : استانبول ، ۱۷۹۷ - نغراف آدرسی : استانبول ، اقد

نسخه سی ♦ ♦ ۱ پاره در

نومرو ۸۹۱۱

یونان باش وکیلندک

اونک امیری آناطولی صربنک

غوناریسه کوره متفقار بوقاریشیق مس

نهایت بوکا موفق ده اولاجقلر

روما ۳ (۱. آ) — بر ملاقات ائناسننده یونا
« یونان رجال حکومتک شرقده صلحک تأسیسی ا
ضعف اوله رق تاقی واوندن بو صورتله استفاده به تش
دشمنه قارشی طورمغه حاضر اولدوغنی و آناطولیا
بولوندیغنی بالخاصه ذکر ایتشدن .

یونانستانک وضعیت مایه سندن بحث ایتدیکی
شمدیکی قدر ائی بروضعیتده بولونمادیغنی وانکتر
صوک تدبیرلرک ، حکومتک مایه سنی تقویه ایله برا
بیان ایله مشدر .

موسیو (غوناریس) یاقینده (پارس) ده
پک قاریشیق برمشله نی حل ایتدی لازم کله چکنی ،
اک نهایت بوکا موفق اوله چقلرینی سوبله مشدر .

آته ۳ (نئولوغوص) — یونان هیئتی ایله ایتا
مذا کره به هر ایکی طرفدن بری و بحری متخصصلر
ناظری موسیو دللاتوره تا آره سننده اون ایکی آطا
کوره ؟ هر ایکی دولتی علاقه دار ایدن بوتون مسأ
وضع ایدلشدن .

آته ۳ (تاخیدروموس) — افکار عمومی
محافل عسکریده ، قونفرانسک مقررانه رغماً ، ای
باشلا به جنی قناعتی موجوددر . حربیه نظارتی ، اردو
اکالی ایچون لازم اولان لوازمک لیسته لرینی تنظیم
تحت سلاحه جلی تخمین اولونمقده در . بکی حرکات
بالفعل اشتراک ایدن چکی تأمین اولونمقده در .

سوویه تار قومونیزمدن واز چکمه دیلر

پارس ۳ (ت. ه. ز.) — موسقوده ارباب
صنعتک برجامعنده (له نین) سوویه تارک سرمایه
صاحبی دولتارک معاونتی رد ائیجه چکارینی و بویاده
بووک فدا کارقلره آماده اولدقلرینی بیان ایلشدن .
مع هذا قومونیزمک نقاط اساسیه سندن فراغت
ایتمکله ...

آناطولی و مکتبلر

ویانه دن : [۲]

آناطولیده معارف ایچون شمیدین بیوک
ارزولره دوشولدیکی کوریورم . کویارده
مکتبلر بایله جق ایش ، اوتوز بیک معلمه احتیاج
کوریلیور ایش . بونلر بکنیله چک ، هر کئی .
ییده سوسنیدیره چک دیله کاردندر . فقط منتظم
ودوزنی بولنده اولان ملتدره هر هانکی ایشه
ال سوریه چکسه ایلك اوکجه کوز اوکته کتیریه .
چک شی ، پاره ، صوکرده ده اول پالمسی لازم
اولان ماده لردر .

آناطولی یاره سنی ، یعنی واردات و مصارفی
نه اوله جفنی ، احوال حاضره ایچنده کسدیره من .
بکافالیرسه بوکا شمیدیلک امکان یوقدر . چونکه
آناطولی طیبی بر حالده دکلدن . هنوز وطنی
مدافعه ایله مشغولدر . وبوکون اوندن دهها مهم
برمشله یوقدر . آناطولیده ملکی اداره به یارایه جق
تشکیلات بالاطبع ناقصدر . مثلا مکتبلرینی ناصل بر
عمل اوزرینه قوره جفنی بالضروره هنوز کسدیره مه .
مشدر . بونی کسدیرمک یعنی حقیقی بولیورمک
قولای ده دکلدن . دیگر شیلرده هان بویله در .
بالخصوص بزیک تجریله ، بکی کوزکولر ایله ایشه
ال اورمق ایسته بورز واسکیستی البته بکنه بورز .
فقط اسکینی بکنه یورایسه ک اول امرده واسکی نک
قصورلری نه ایش ؟ ایسته بونی ایکی ایله ایکی
درت ایدر کی میدانه قونالیدر .

آچدیغیز مکتبلر بزه مستحصل ایتشدیرمدی .
بزه عوامل اقتصادیه دن اوله جق معرفتی عضولر
یارتمادی . مکتب بر طرفدن ملتک پاره سنی
استیلاک ایتدی . اوبر طرفدن اومکتبلردن چیقائلرده
آیری مستهلک اولدیله . مثلا اتحاد وترقی زماننده کی
مأمور معاشی اسکینی زمانلره رحمت اوقوتدی .
مأموریتلرده ده برانقلاب تکامل کورلمدی . شو حالده
مکتبلرک انواعی و پروغراملرینی دکیشدیرمک
لازم کلپور . پک اعلاء بزه هانکی نوع مکتبلر ،
نه کی پروغراملر لازمدر . بونلری تعیین ایدن چکار ،
یاکنز اسکیدن بری مأموریت ایچنده ایتشدن
دکلدردر . اونلر بویشلرک ینکانه حاکمی اوله مازلر .
حسب المأموریه بوایشه ال سورده چکلره برطاقم
قیلمک ...

انکلیز - روس ائتلاف

لوندن ۳ (بوسفور) —
خارجیه نظارتی ، انکلیز - روس
موجبجه سبیر یاده مهم امتیا
شرکتلریله فعالیت تجاریه به بکاید
صنده سوویه تارک بکی تکلیفاتنه

یارامادی . مکتب برطرفدن ملتک پاره سنی استبلک ایتدی . او برطرفدن او مکتب لردن چقانلرده آیری مستملک اولدیله . مثلا اتحاد و ترقی زماننده کی مأمور معاشی اسکي زمانلره رحمت اوقوتدی . مأمورینلرده بر انقلاب تکامل کورلیدی . شو حالده مکتب لریک انوائنی و پروغرام لری دگیشد بر مک لازم کلور . بک اعلا ، بزه هانکی نوع مکتب لری ، نه کی پروغرام لازمدر . بونلری تعیین ایده چکلر ، یا انکی اسکیدن بری مأموریت اینده یئیشلر دکلدر . اونلر بواشلرک بگانه حاکمی اولمازلر . حسب المأموریه بوایشه ال سورده چکلره برطاقم فعلیات کورمیش استبلرکده الحاق لازمدر . کذلک بزه بکزه مه مکله برابر ممالک سائرده نه یایله یغنه ده فرقه و ارمالیدر . وقتیه (اقدام) ده بلغارستان ده معارفک تاریخچه دائر برقاچ مقاله انتشار ایتدی . بومقاله لریک منبیل بلغارستان معارف نظارتندن آلدیله برقاچ کتاب ایدی . مع التأسف اومقاله یاریده قادی .

استطراد — اقدام ه بک شایان دقت مقالهلر یازان ، صوفیه شرق قریب دارالفنونی تورکیه مدرسی غالبول افندیلن بزی بوخصوصه براز تور ایتسی رجا ایدرم . بز بلغار خلقنه چوق بکزه رز . اونلرک سلامت آتیله می نه ایسه بز می کده اولک عینیدر . کلمه ایکنجه بر مستثایه : ۱ - بن ظن ایدیبورم که معارفدن اول شمدی آناتولیده یایله چق دامهم شیلر وارددر . یاره نک ایلک اوکجه بونلره صرفی انقضا ایدر . برنجی ، بوقدر فدا کارلق ایدن آناتولی تک بیچاره فالان بر قسم اهالیسنک استحصال و سائیلی اکل ایدیله سه قدر اعاشه سنی تأمین ؛ ایکنجه ، صرفی و یا قزلری اورتلی ؛ اوچنجه ، یاریده چق نه اولر یایمالی ؛ دردنجه ، چفتجیلکله کینه چک خلایق ایله بلا مهال بکی آلات و ادوات ، تنم ، حیوان و یرملی در . بو ایتدائی احتیاجلرک تأمین و مملکتک اقتصادی انکشافی درجه سنده معارفده باشلار . ۲ - کوی مکتب لری یایلیر ایسه بوندن سائر مملکتلرده کی تیجه لر بزده ده حاصل اولوری اومازی ؛ آوروپایی برافکنز . مجارستان کبی ، بلغارستان کبی بزه بکزه بن مملکتلره بافکنز . بو مملکتلرده کولینتکده ، شهرلینکده قولایقاهه اوقویه چقی بر حرف واز . بیه بونلرک آنکادینی ملی بردیل واره . اویله ایسه ایتدا کولیمزک و شهرلیمزک اوکنسه طوغری اوقونه بیه چک اشارتلی حرفلر قومالی . (بونی یازیق کوچ دکل) . صوکره ملتک اصل اوزی اولان کولینتک دیلیملی تورکیه کتابلر یازمالی . بونلر کوی جو قورلینه اوقودیله چق بردانه چک کتابه بیه صاحب دکلر . اوکا نه دپانی ، نه صاعلفنی ، نه چفتی ، نه آلیش و برشتی آنکاده چق تورکیه کتابلر من یوقدر . کولینتک یازی بی اوکر تک ؛ اوکا نجبا نه اوقوده چفتی ؛ ایشته آناتولیده چقان غزتلر ایله دیکر یازیلر میداند ؛ مذاکره لر ، قابولر ، نظقلر هب بوراده کوردیکلر طرزده ، بونلر ایسه مملکتلرده معارفک تعمیمه یارایه چق برطرز دکلدر . وقتیه مجارستانده لایتیجه و آلمانیه حاکم ایکن خلق هرچ برشی اوکره نه مه مش ایدی . حتی دیبه چکمه استانبول آناتولیدن چوق ساده یازیور . برده اودیدیکلر مجارستان و بلغارستانه بافکنز . کولینتک غزتلری چاتیر چاتیر اوقورلر و آنکلر . چونکه دیل اونلرک دیلیدر .

بن صوفیه ده ایکن کوروش ایدم که سارشی به یازاره این کولینتک ، کولینتک کیری دوی ایکن [۲] صاحب امتیاز من طرفدن کورولیدر .

سوویه تار قومونیزمدن واز چکمه دیلر
پارس ۳ (ت . ه . ر) — موسقوده ارباب صنعتک براجاعنده (له نین) سوویه تارک سرمایه صاحبی دولت لریک معاوتاتی رد ایتیه چکلر بی وویایده بویوک فدا کارلره آماده اولدقارنی بیان ایلشدر . مع هذا قومونیزمک نقاط اساسیه سنندن فراغت ایتکندن ایسه اولک خبری اولدیغنی علاوه ایلشدر .

آوردیا و آمریکاده قومونیزمک قونفره سی
پارس ۳ (ت . ه . ر) — (هاواس) ک بر تلغرافنامه سننده آوروپا و آمریکاده بالعموم قومونیزمک شمائلریک شباط ایتداسنده موسقوده برقونفره عقد ایده چکلری بیلدیریلور .

برغزته ده برابر آیلر ایدی . و مشهور شاعر لر بیک وطن سوکیستی شایان شعر لری تماماً آنکلر لر ایدی . بونلر مستقل بر دولت اولان (چه قو - ساواک) جمهوری آنجق دیل ساینده بیلکته صاحب اولدی . آلمش بئش سنه اول اونلرده بزم عربی به ، فارسی به صابالاندیغیز کبی ، آلمانیه به یایشمش قالمشردی . الله اونلره برقاچ بویوک انسان یوللادی . ملت دپانی اوکر تدیلر ؛ بر طرفه آلمش ملی دیل قور تاردیلر . بن ، طوغری سنی سوویه نیم ؛ آناتولیده بویله برقیله ایش بکلوردم . اونی هنوز کورمه دیکمه نه قدر آجیندورم . بزم اوکر زده برقاچ دور وارددر . بز بودورلده هر هانکی برایشده نهدن موفق اولامادیغیزی آرتق آنکلر یایملی بز . بزده بیلمم نه کی بر درد واردر که بز آنکلر قعدن آلیقویور .

طب فاکولتسی

شمدی آناتولی کولینسینک یاشندن قاقوب استانبول دارالفنوننه کلیموم . طب منتسبلردن ایشیتدیکمه کوره بزم طب فاکولته سننده ده مطالعه ایدیله چک ، بکی تدقیقاتی حاوی کتابلر یوق ایش .

آوروپاده معاونک ، معلمک ، مدرسلک کبی یایلردن برته چیک ایچون مفیدر کتاب تألیف ایتک لازم کلر ایکن ، بزده نه تألیفه نه ده ترجمه دایر بر رحمت کورلور ایش . طبله تقریر لری ضبط ایدرلر و صوکره بونلرک نسیخه لری تکثیر ایله وقتلری غائب ایدرلر ایش . طبله اینده وقت وحالی مساعد اولمایانلر [ویا براجخی لسانه و قوفدن استفاده ایدمه ییلر بک کزیده قالیورلر ایش . شمدی بن کندی کزیده صوریورم : نجبا مدرسارک کتاب تألیفه وقتلری بی یوق ، یوقسه تألیف ویا ترجمه ایتدکلری کتابلری طبع ایتدیرم . بیله چک نقده سی صاحب دکلر ؛ بیه صوریورم : طب فاکولته سنه بویله تألیف و ترجمه قیلندن قاج اثر صونلشدر ؛ بونلردن قاج دانسه یازمه اوله رق کتبخانه به قولشدر ؛ طب منتسبلری دیورلر که اثر مطالعه به شایان اولورسنه اولدن هر نورک طبعی بردانه ایدیمکه بچوردر . بناء علیه کتاب ناصل اولته مصارف طبعیه سنی چقاریر . برده بومدرسارک اینده طبات ساینده لاری به کین یاره ایله بر کتاب طبع ایتدیرم بیه چکل یوق دکل ایش .

انگلینز - روس ائتلاف تجاریسی

لوندنه ۳ (بوسفور) — کین هفته آنکلر خارجییه نظارتی ، انگلینز - روس ائتلاف تجاریسی موجبنه سبیر ایده مهم امتیازلر آلان ایش . شرکتلرله فعالیت تجاریه بکدن باشلانی . صنده سوویه تارک بکی تکلیفاتنه مطلع اولدی .

لوندنه ۳ (ت . ه . ر) — ساحلارنده وقوع بولان شدتلی بر قورطنه خساراتی موجب اولشدر . قورطنه دن فرانسه تلغراف و تلفون بخاراتی منقطع اولشدر .

آته ۳ (ثلوثوغوس) — لوردغرا برینه انکتره نک آته سفارته تعیین ایدیلن بونلر بوریه مواصات ایله مکده در .

برشکات دها واز : قلیتک لره آوروپاده کی اصول صریح دکل ایش . معاونلر و سائره فعال یئیشدیرلر ایش . بونلر قوری برمشاهده ایله قالیورلر و لاری عملیاته صوفیه میورلر ایش . حالیکه مثلا ویانه ده پروفه سورلر تام ساعت سکزه قلیتکله کلورلر ، ایکی بیجه قدر جالیبشورلر ساعت درت بیجهده بیه کلرک آتی بیجه قدر مشغول اولورلر . بزده ایسه بویله مطرد برسی یوقش . مدرسارک آدم یئیشدیرمکدن زیاده کندی قازانچلری دوشونورلر ایش . معین ساعتلرده ایتاب وجود ایدلر ایش .

اگر بو بویله ایسه حقیقه یازیق . چونکه بوحاکم دوی طب فاکولته سنی عادی بر مکتب منزله سنه ایدیرر و بزده علم طبایی ده انقراضه سوق ایدر . حتی ایتکده ایش .

کرک فاکولته مدرسی ، کرک معارف نظارتی بومسکله ایله جدی برصورتده مشغول اولایدیلر . چونکه طلبه سنی اکل تحصیل ایچون آوروپا کوندر مملکتلرله یاره من مساعد دکلدر . مکتب لری مکتب لری کفریضه ذمتدر . اطراد و انتظام مساعی بختی قلیتک ایشلری ده آریجه تدقیقه شایاندر . بزده باخصوص علمدن بشقه برده وظائف اخلاقیه موضوع بخندر . معین اولان سساعتلرده کلک و معاونلر ایله مشغول اولیق بروظیفه اخلاقیه در . بوکاهر معلم بلا استثنا اعتنا ایتدیر . آوروپا مکتب لری اویله معلملر و ارکه ذاتی و شخصی قازانچلرله بیه مکتب و طلبه سنی علاقه دار ایدیلورلر . بونی یایلیرن ، علم و عرفان بختی ، وطن بختی در . بافکنز آنکلر ده کیلر نه قدر ایلری کیتشلر : « علم سالار » دستوریه ، درس ایچون اجرت بیه قبول ایتدیلورلر ایش . بز بوراده کیلردن اوقدر فدا کارلق ایسه میورز . وقتیه بوراده اویله لری واردی . مثلا حیرتلی اندی ، حیدر افندی ، منیب باشا و سائر معلملر یالکز آیده سکریوز ، بیک غروشه درس و برلردی . شمدی کیلردن بو درجه سنی بکل میورز . اونلردن یالکز انتظام مساعی ، آدم بشدیرمک ، تألیفات ایله علم خدمت ایتک کبی همیلر بکلورز . هم شوراه ییلملی که علی العموم بزم دارالفنون زده و برین معارف آوروپانک کیلردن اشاییه دکلدر . هاله بیه معلملرک بزم کورسیدیکلر ساحت آوروپا سنی شمشه بری واردر . بزده ویانه دک اوشه و معلملر بکلر بزم معاشی آلایک و بکلر بونی رولرلنده بیه کورمه مشلدر .

مکتب و مدرسه

سایه‌سند علی‌انفراد سلامت ادیبی و مجتمعا سعادت دنیوی بی تأمین ایدم .

بن مدرسه‌لردن خاطر اوله‌رق وجدانده حرمتله درینکده بر شمر کودت سانلا بورم و دها ایدیورم که بزم همان جهلمز اوستنده هر مدرسه بر جزیره ضیا اولسون و فضیلت منوره سی ایله ظلمت محیطی تیره سین . علم و حکمتله ارض بو عودی صورولدی آنده بتوق بارمازلرله منجراً مدرسه‌ی کوسترلم . و هیچ بر زمانه شیره وهم و غفلت بر مدرسه‌ی شمعنه آستانه تخیلی ایدمه‌سیل !

هیچ کیمسه طلبة علاوه بندن دها مشفق دکدر . درسکاری اوزون مهالکله یارلاش و اوزولش جبر ایچنده مدرسه اولورنده طوطولاناک او بورغون اسائیت بکا دائماً هر کسده زیاده شایان حب و حرمت کورونده . کتاب بوکندن اوموزلری چوکش ، وقلملری بتوق حریت و الاستیقتی غائب ایتمش ظن ایدر سکر . یوزلرنده سوره‌لرله قلمش بر حیات ایله انشام ضیاضنه چقه‌جق اولسه لر باشلری قالد برمازلر و حیایه بقازلر ؛ منطقی بر طوق آهن کبی کردلرنده دائماً : « دوشون ، دوشون ! » دیر . تراوی اونلره بر زاحفه مسفاخت کبی کوروتور ؛ و سوزقلر اونلری دائماً عینی متاعب دها شایه اعاده ایدمجه بر دمیر کورودر ! .. نه اولور ، مدرسه لر آرتق بو « فنا فی القیاسات » دورنده چیقسلر . . و ماده « معنی » ماشد لری مقدسی و سهل انضمام اولسه ! اوزمان کوز بیکلرنده کافی بر قوت اولوردی ، اوکلرنده کی صحیف لر قدرده نیلرنده که نیه کاشانی اوتورلردی ..... منطقی آوت ، اولسون ، فقط « تجربه » بانیوسدن یکیش جلبله کبی متین بر منطقی !

مدرسه لرمانیلرندن هیچ شایه بوق که نوبشدره فاسک جامع قرائینی ، یا خود مصرک جامع ازهری ایله بزم مدرسه محض یا خود مدرسه سلیمانیه آوه‌سند بر مقایسه اجراسی بو حقیقی ناقابل انکار بر صراحتله کوسترور . نقطه مضیدنی توپنی کفایت ایتر ، استقباله باغلامتی ده لایمدر و بوتکه ایچونده فتوئده دها مناسب بر ماده الصاق بولوتماز .

سلسله فتون بر صورت طالانده توزاع ایدله صورتله مدرسه‌ک بدیعی سنه‌سند طلبة علوم تربیه فیه‌سی اکیال ایدمیلر . علوم ریاضیه و طبیعی ایچون اوچر سنه و داوم اجتابیه ایچون بر سنه کافی در . تربیه فیه‌یه تخصص ایدله جله وقت تدریسات عربیه‌ک اصلاحی ایله قازالبیر . زرا بوکون بالنجربه تحقق ایتمش درک بریحی سنه‌سی صرفه ؛ ایکنجیسی نحوه ؛ اوچنجیسی تطبیقات و ترجمیه ، دردیجیسی ادبیات و تف ایدله و زره قدرت سنه درعربه اوکر نیلیور .

آره صره امتحانلرده بدی‌سنه هرجه اوتودندن صورتله بر تک ترکیب اضافی ایزادندن عاجز کنجلره تصادف ایتمضه شایه بوق که اصول تدریسه عطفی لازم کان بر تقیصه نیجه‌سی در . بوکا مقابل مکاتب فیه‌دده بر علم ادیان و بر علم اسلامیات سلسله دروسه الحاق ایدلی اوله نور و طنز اشرار وارکه اکت ابتدای مسائل علم حاله بی خبردرلر : مثلا « نیام بنسبه یا خود مخالفت له و ادوات نه در ؟ » دیس کز ظن ایدر لره درین بر علم کلام معنی آید بکز !

تربیه فیه‌یه‌ک باشقه چاره استکمالی بوق در . کیماده بعضاً ایکی عنصر نافعله ایتدندن برسم قائل و جوده کلیدی کورولور . عالم تفکرده بوقه نیجه‌لرله تورقولماز ؛ ایکی حقیقتدن بر فاطم دکل ، دها متین بر حقیقت چقار .

جناب شهاب‌الدین

چوق کره مطبوعه‌تیزه تنور افکار نیقی ایله بر باب مناظره آچار و بر هفته سوکره ایچمدن : « ینه بر حجت ایتدم ! » دیرم . ایام اخیرده مدرسین محترمانه مواضعاً اشتراک ایتدکاری مباحثه دینه بر مستثنی تشکیل ایتدی : اولده چقارکن تلبه‌کک حسن ندامت دکل ، بالمکس بک صبیعی بر عینیدی . زرا کال فخر ایله فید ایتدی بزرگه علمای دینز مناقشه‌ده فوق الامول بر مساعده نظر کوستردیلر . مترو . کینلرینه رغماً و ایله که مدرسه لرمنز ترقی ایتمش . چونکه ، مالمو ، مدینه‌کک صادق معیاری « حقیقت » در . سوک مدلوله افکارنده هر کسه برابر تسلیم ایتدله که جفا انعام ضابطلری تجلیل و تکفیر ایدم خواجه لر قالا . ش .

چوق شکر ، اعصار اسارتدن چیقدق . آرتق زنجیرلرمنز شایر دینه موسیقی نواهی دیبورز . بوکون بالکن « حقیقت » اوکنده محسوس‌الماغز ؛ و حقیقت اوغرنده بالکن سجودی دکل ، قیامده بیلیز . ولو دینی اولسون ، هر سوسه‌کک بر دور صباوتی واردر : مدرسه لرمنی اودوردن له‌الخر چیقش وسن کاله کیمش کوروروز . آفاق مدنیت آکلاش اولمالی درک بوکون بر مسام ده اشته بر فیلسوف کبی درین ، اوزون و عرض دوشونه بیلیز ؛ بوکون مدرسه لرمنز دوشونلردن دکل دوشونه بتلردن محنت در .

انکار ایدمه‌بزرگه یانین زمانلره قدر مکتب و مدرسه متقابلا بر بری « پوش » تاق ایدردی . ایکی طرفده آله‌انیوردی . بن اوزون مدت مکتبلرده اوتودینم بر تاج سنه مدرسه‌ده اوتودینم ایچوق بیلیم : مالم کبی مؤذنه طنناک بر « حقیقت » دره فن ایله دین آره‌سند کی اخون حسن ایجه‌یلره آجیالی بز .

برمدتن بری جهان علماضه متابله و قایمه بیلم نیچوق بر سکوت واقع حالنده ایدی . بو بلکه سلامت ملیه ایچوق بر وضع دها ایدی . بن کبار مدرسینمزی بوجه اسانله چقارنی ایستدم ؛ این ایدم که جمهور قارئین اونلری جاه تولای ایله دیکله ججه و محاروه من اونلرک هیچ بوجه ایله ضروری انتاج ایتدیکدی . . . . . نیجه فن ایدین آره‌سند بر مسائله بیونت و ندر . شو اوزون و مستکره قان بورطیسی ایچند چیقدیقمن صره‌ده ایستدم که مدرسه ایله مکتب آره‌سند بر اتفاق داغی منعقد اولسون . یوتسه بیلمجه کدر صافدرومی که نم نیلا : « تعدد زوجانی النسا ایدم ! » دهم اوزرینه عرف مناکر صده هیچ پر ذره قلدانه جق دکل در ؟ . . . . . فقط کیندیکه جماعتی سیرکشنه فی مسجد لرمن کبی کوردم که مدرسه لرمنده هر کون بر آرز دها تنه‌اشبور : « جلال » که چین سطرلری اوستنده ترلین جبه لر آرتق بارمانله تمداد اولنه بیله جله مقدره دوشودی . و مدرسالرک بوتاحام و استقلال لندی اکلادم که جیتن مستفید دکل ، مضرور اوله جق .

کوردم که مدرسه دیوارلری عزت و خلوتدن چانلاور و ایچرینسند دوتک مشله برینه بوکون تترک بر تبدیل قائم اولمش . کوکلدن : « اووخ ، بو بیقیله جق ، بک یازیق در ! » دیم ؛ و علمای کر ایزه توجهله ضمناً علاوه ایتدم : « ایتدیلر ؛ او سوسه‌لرک صکرز ثنائی سز لرسکرز . . . . . اولر بیقیله بزرگیلر تدرسکرز که دها فکیز آزله جک ! » هیچ شهیم بوق ، علمای دینز بزده زیاده دوسکاردرلرک مکتبتن بیبرک بر محفل اسلامیات و کوزل بر مسجده معرفت اولسون ؛ و عام و دین

ملى تربيه وتاريخ

خلق تربيه سنده مى تاريخك نه بويوك ونه جانلى
پر عامل اولديغى « جمهوريت » ك رمضان مسابقه سى
پر كره داها تاييد ايتيش اولدى : توركلرك علمى
ومدى انكشافنه خدمت ايدهن بويوك آداملر مى
طانيق ايجون عموميتله قارنلر طرفندن كوسته ريلن
علاقه دارلىق ، بويوك برمنونيتله سويله مى بركه ،
مأموك چوق فوئنده در . بو ترجمه حاللى يازمق
وظيفه سنى درعهده ايتديكم زمان ، علم وصنعت
ساحه سنده كى بويوك آداملر منحقنده عموى برفكر
وبرمه نك مى تربيه نقطه نظرندن بك مفيد اولاجقنه
قانع اولقله برابر ، محيطده بويوك برعلاقه دارلىق
اويانديره جفنى تخمين ايدهمه بوردم . حال بوكه نتيجه ،
اميدك چوق فوئنده چيقدى . كورونوبور كه
« مى بلك » نى ادراك ايدهن خاق ، اونى انكشاف
ايتديرمك ايجون « مى تاريخ » نك دلاننه محتاج
اولديغى و مى تربيه سنى آتجاق بوسورتله اكبال
ايده بيله جكى بك ابى آكلامشدر .

زده « تاريخ » شيمدى به قدر يالكز پادشاهلرك
اسملىرى وموقيتلىرى صبرالامقدين عبارت بر « سرى
شپنامه سى » حالنده قالدېنى ايجون ، اصل ملتك ، خلقك
تاريخى يازيلامش در . بك محدود متخصصار استئنا
ايديله جك اولورسه ، اك منور آداملر نك بيله
« مى تاريخ » حقنده كى بيلكلىرى مع الاسف
چوق ابتدائى واكتريا ياكليشدر . بعض
اوروپا مؤلفرلر نك توركلر حقنده ايلرى سورمش
اولدلىرى ياكليش نظريه لرك ، « مى اعتماد نفس » ي
قيراجق ماهيته فكرلرك ، منور صنف كواسنده
عادتا برقناعت حالنده ياشايدېغنه چوق دفعه تصادف
ايتدك . حال بوكه مى تاريخى بابانجيلرك كوزيله
كورهن برملت ، هنوز « معنوى وفكرى استقلال » دن
محروم ديكدر . عصرى و مى بر جمعيت ايجون
بونك نه قدر آغبر بر اسارت اولدېنى ايصاحدن
مستغنيدر . اسكى « قرون وسطائى » حياتك اليم
يادكارلرندن برى اولان بو « معنوى قاپتولاسيون » -
لردن قورتولنى ، بوكونكى جمهوريت چوجو فلر نك
باشليجه غايه لرندن برى تشكيل ايتيلدر . خلقمرك
شوصوك مسابقه مناسبتيه مى تاريخنه كوستردىكى
بويوك علاقه ، بزه بوخصوصده چوق بويوك اميدلر
برمشدر . بوتون عصرى و مى جمعيتلرك معارف
سيسته لرى كى ، « مى حرث » ه استناد ايدهن
جمهوريت معارفك بوساحه دهده آرز زمانده ساغلام
واميد بخش آدتلر آته جنى بك طيبعيدر .

معرفتك اك بوكسك درجه سى « كندى بيلمك » در .
اسكى يونان فيلسوفلرندن بوكونك متفكرلر نك قدر
بو حقيقى انكار ايدهن كيسه بو قدر . ايشته فردلر
ايجون بو قدر مهم اولان بو « كندى بيلمك »
مسئله سى ، معنوى وحدت لردنك اولان ملتلر ايجون ده
عين قوتله وبلكه داها اهميتلى اولارق موجوددر .
كندى سنى بيلمه ين بر ملتك ، مدنى وعصرى ملتلر
آره سنده برى بو قدر . بر بوزنده كى بوتون ملتلرك
اوياندينى ، وسائر ملتلرى علما ، اقتصادا ، خلاصه
هر واسطه ايله هضم وتيله ويا مادى معنوى حاكيتى
آلتنه آلمغه اوغراشدينى شو زمانده ، مى معرفت -
نفسدن محروم ملتلر محو و انحلاله محكومدرلر . حال بوكه
مى بلكنى شعورلى بر صورتده ادراكه موفق اولان
برملت ، نه قدر فنا شرائط آلتنده فاليرسه فالسين ،
نه قدر شدتلى زقابتلره اوغراسه اوغراسون ،
وارلىقى محافظه ايده بيلير . اورويانك اك قوتلى ايكى
عصرى . اولان جومرله اسلام لرك اورته سنده

سوسوك ساسبه ماسبييه مي تاريخه توسردي
 بوئوك علاقه ، بزه بوخصوصده چوق بوئوك اميدلر
 برمشدر . بوئون عصرى وملى جمعيتلك معارف
 سيسته ملرى كى ، «ملى حرث» ه استناد ايدن
 جمهوريت معارفك بوساحه ده ده آرزمانده صاغلام
 و اميد بخش آدملر آتە جنى بك طبيعيدر .
 معرفتكلك بو كسك درجه سى «كندىنى بيلمك» دره
 اسكى يونان فاسوفلر ندين بو كوك متفكرلر يته قدر
 بو حقيقتى انكار ايدن كيمسه بو قدر . ايشته فردلر
 اچون بو قدر مهم اولان بو «كندىنى بيلمك»
 مسئله سى ، معنوى وحدتلك اولان ملتلر اچون ده
 عين قوتله و بلكه داها اهميتلى اولارق موجوددر .
 كنديسى بيلمه ين بر ملتك ، مدنى وعصرى ملتلر
 آره سنده برى بو قدر . بر يوزنده كى بوئون ملتلر
 اوياندينى ، وسائر ملتلرى علمآ ، اقتصادآ ، خلاصه
 هر واسطه ايله هضم و تشبيله ويا مادى معنوى حاكيتى
 آلتنه آلمغه اوغراشدنى شو زمانده ، مى معرفت -
 نفسدن محروم ملتلر محروم و انحلاله محكومدرلر . حالبوكه
 مى بلكى شعورلى بر صورتده ادراكه موفق اولان
 بر ملت ، نه قدر فنا شرائط آلتنده قالمسه فاسين ،
 نه قدر شدتلى رقابتلره اوغراسه اوغراسون ،
 وارلقى محافظه ايدم بيلير . اورويانكلك قوتلى ايكي
 عصرى اولان جرمنلره اسلاولر ك اورته سنده
 ياشايان بر آووج ماجاز بزه بو حقيقتى بارلاق
 بر صورتده كوستر مكددر :

بوندن بر بچق عصر اول عادتآ آلمانلاشمش
 اولان ماجارلر ك بوكون مى تاريخلى ، مى ادبى نلرى ،
 مى عرفانلى ، بر كله ايله ، انكشاف ايتش بر مى
 وجدانلى وار . تورلو تورلو خارجى تضيقلره
 معروض قالدلى حالده ، تاريخ و اسانلر يته
 و بردكارى قيمت و اهميت سايه سنده ملت ينى دايما
 ذى حيات بولوندى و ان ماجارلر ك سحر موفقتى اصلا
 اونونامالى يز .

بومناسبتاه ، ماجارستانلك بو كسك علم وسياست
 آدملر ندين «قوت تهلكى» نك ، «كوروشى چوما»
 آدى شرق تدقيقاتى جمعيتك براجتماعنده ايراد
 ايتدىكى نطقك بعض پارچه لرى نقل ايتمى بك
 قائده لى بولدى . بوقيصه ، فقط ماهيتى اعتباريله درين
 معنار افاده ايدن سطرلرده ، بزم اچون عبرت
 آينه جق نه هم جهتلر وار ! «قوت تهلكى»
 دييور كه :

«ملى حياتى علاقه دار ايدن بوئون مسائل حقنده
 «ملتلكلك بو كسك علمى برسوبده دوشونه بيلمك
 «اقتدارى كوسته ريشى ، بين الملل حياتده اشغال
 ايدم جكى موقى تعين اچون بك مهم بر عاملدر . فى الحقيقه
 «كندى ماضيم زده كى مزينلر مزينى طابق و طابق ايله
 «بوئون بشرى اچون حالده واستقبالده ده ناصلى قيمتى
 «بر عصر وفائده لى بر قوت اولديغى كندى بزه
 «وجهان اشبات ايتش اولورز . جهان مدنيتنه
 «اشترلك اچون ، هيچ بر زمان ، غربى مائونجه
 «تقايد ايتمه من ايجاب ايتز . حقيقى مدنيت ، مى
 «عرفان سوبه سنى عصرى انسانلر ك واردىنى
 «سوبه كيتيرمك دنكدر . بوئوك اچون ، اول
 «ملت باشقا ملتلر دن آلدىنى مدنيت عصرلر ينى كندى
 «ملى سجره سلك سوزكچندن كيتيرمك صورتيله هضم

« و عيشل ايتمى ، ثانيا كندىنى ده بوكا ثنائى
 « ابدعى قيمتلر وجوده كيتيرمى ، ثانيا بولنده
 « بوئون انسانيت اچون دائىمى قيمتى حائز بر وصفده
 « بولوناليدر . ايشته ماجار شرق تدقيقاتكلك
 « علوى غايه سى ، بوملى عرفانك روحنى آرايوب
 « بولق ، و اونلكه غربدن آلاجه من عصرلرى
 « آشيلامقدر . بوفكرى كنجلكه يايقى و اونلرى
 « حركته كيتيرمك ايسه ، يلكز بويله بر جمعيتك
 « دكل ملتك بوئون منورلر نيك وظيفه سيدر .
 « قوت تهلكى » نك ماجار ماتى اچون درميان
 ايتدىكى بوده ين مطالعاتك ، بزده عين قوتله
 تطبيق ايديله بيله جكى قناعتمده م ؛ اساسآ عين فكرلرى
 اوزون سته لر دن برى مخلف و سسيه لرله ايشاحه

چاليدم و بوندى بويله ده چالشمه جنم . اوروياندينى
 يلكز شكل طرفدن كوروب اوكل «تشل» ي غايه
 اخاذ ايدنلر ، بومديتك ماهيتى ادراك سوبه سنه
 كله ، مى اولان فكر يوقسوللر يندر ؛ «ملى حرث» دن
 و «عصرى تفكر» دن محروم اولان بو كى انسانلره
 قارشى «قوت تهلكى» نك مطالعاتى نه بلبه بر جواب
 تشكيل ايديبور ! خلقمرك مى تاريخ وملى حرث
 مسئله لرى حقنده كى صمبى علاقه دارلغنه قارشى ،
 «جمهوريت» ك لطفلكار لغدن استفاده ايدمرك ،
 بوخصوصلرده كى دوشونجه لرى بزه بيله جكمندن
 دولابى بختيارم .
 كورسبى زاده محمد فراد

مکتبلی عزمك اصلاحی مناسبیتله

مکتبلی عزمك اصلاحی دینجه، بولغنی بایله آبی بر صورتده حس ایتدیگیز مصلحتله مسئلهسی، دهابلیك خطوه مجدده قازیشزه دیکیلن مشکلاتی بری، بلکه برنجیسی در . چونکه مشروطیت ده بری اصلاحات دیکله دوردی . اورویادی بر چوق پروگرامل کثیرتله مکتبلی عزمده تطبیق ایتکه، جالبشدق . فقط مع الاسف نتیجه میدانده بوقدر غربت واملره رغماً حالا یا تجزیده احتیاجات حقیقهضه جواب وبره جاک بر مکتب، موجود دکادر .

بوکره بنه بو اهمیتلی خصوصه دائر بر قومیسون شکل ایتدیگی خبر آبورز . قومیسون هیئت محترمه سناک بعض اساسات اوروزنه نظردقتی جلب ایتکه ایسته میورم . مکتبلی عزمك اصلاحی نقطه نظر اعتباره آئیلدر :

بری: عملی املاقی قیز مکتبلی اولملری، دیکری مسئله بشدر بر مکه مخصوص بر سناک مکتبی بولونالریدر ، بزده مسلک مکتبی اولارق دارالملمات واردر . بو مسلک مؤسسسه سینه ، بوتون قیز مکتبلی حقنده تطبیق ایتکه ایستیلان اصاحات اصلاحی تطبیق ایتکه اکثفا ایدیلر . اوعلیه بشدر بر مکه مخصوص مؤسسسه اولوق خصوصیتی حائزدر . نظر تأمله آنه حق تدابیر اصلا حیینه ک بو خصوصیته کوره ترتیب وتنظمی ایجاب ایدر .

عملی الاطلاق قیز مکتبلی نامل اصلاح ایدیلدر ؟

مکتبه احتیاجاتی لسان حالیه دیور، که - بوگون بی پشاهتیق ، دریلنه جاکه حقی اولادردن هرورم . اسکیرک فضائلی جامع فقط مسابرسندن مزه بی برهنصری، یکی قوتلره مجوز یکی بر تملی بکا هدیه ایدیلر . آنه لر ایسته میورم - سوکرا علاوه ایدیلر - بن ماله لر دن منسکل برکتله م . هت وقوم بو ماله لرک صحت و زندکیسه بیه قائمدر . ماله لرک منوی ومادی صحت و سلامتنده ارکک قدر حق ارککاردن زیاده قاذین مشولدر . ماله قاذینی، او قاذینی ایسته رم . موت نیجه - بلکه بو فکر شو عصر تر قیده بر آز کهنه ومحافظه کار تلقی ایدیلر - مملکتی قورناراجق ارکک درجه سنده ارکک کی تحصیل کورمش عالم ، فاضل قاذینلر دکل، مملکتته طالع، فاضلر هدیه ایدیلر . عاکلری مسهر دوختیار ایدیلر جه او قاذینلر در قیز مکتبلی نیکه تشکیلاتی، تربیه وتدربسانی اولری برر والده ، برر ماله قاذینی کی بشدر بر مکه مسئله سنه مطوف اولملدر .

هودت ایدیلر بکلر و طلفا آنه او قاذینی اولایقاردر . قیمت عملیه سی اولمایاق بو مکتبسیات یازماق ایله نسیانه بر دونه جاکه ویا خود غرب ایدیلندن، فنون حاضرهدن واقفانه بحث ایدر لکن چوجولرینی فوندا . لانی بجه میه جاک درجه ده اظهار عجز ایدیلر .

بزره و بریلن معلوماتک جانلی وحیات عملیه تطبیق ایتسی شرطله بر آز محدود اولیش بر تقصا دکل بر کالدر . چونکه اوکر نکده مقصد مستفید اولقدر .

قیز مکتبلی ایچون تنظیم ایدیلن پروگراملرک قاذینلق و آناتی ایچون لزونی اولایق معلوم و فنونی معنوی اولماسی شرطدر . مثلاً ریاضیه، طبیعیات وسائر کله دوسلر ارکک مکتبلی ایچون اولوغنی قدر ایز مکتبلی ایچونده لازمدر . آنجق هر ایکی درسک ، هر ایکی جنس ایچون تدربس ایدیلن، باحثنده آز چوق بر فرق واردر . ارکک مکتبلی عزمده او قوتیلاقی ریاضیه دوسلر اولورک ایستیلده بر مسلک آدمی اولاجقنی نظر اهمیته آیلر .

حالیوکه بر قاذین ایچون لازم اولان ریاضیه، ایلرده اقتصاد ، ادبیه، صحت اصول دنتری حفظ الصحه کی بعض معلوم احاطه ایدیلر سی ایچون لازم اولان درجه دن یوقاری چاقماز وجیقام ایدر . فقط دارالملمات و دارالفنونه طلبه بشدر بره جاک مکتبلی کورس پروگراملری بوراده بر استیقا تشکیل ایدر . دارالملماتک اوکا عمائل بر مسلک مکتبه پروغرامی احتوا ایدیلر کی علوم و فنونک کیت و کیفیت اعتبارله عالی ارکک مکتبلی نیکه پروگرامله متناسب و متوازن اولماسی مقضودر . بو نقطه نظرده مکتب کتابلری یازیلالی و بونک ایچون مسابله ترتیب ایدیلدر .

و بریلن معلوماتک جانلی وحیات دارالملماتی، تدربسناک ایکنجی شقی تشکیل ایدر .

مثلاً : قاذین چوق تحصیل کورمش اولاییلر . حفظ الصحه اطفال بیلیر ، اداره بینه بیلیر، اقتصاد بیلیر، حق یسقولوی و پداغوزی بده واقفدر . فقط بوتون بو وقوف نظریات درجه سن کی مکتبلی ایچون حیانتار دکادر . هب کتابدن ویا خواهجک تقریرندن اوکر نیلشدر . بر مباحثه اساسنده بوتون بونلر واقفانه بحث اوله بیلیر . فقط بوتون حیات خصوصیه ده مقامت محکومدر . چوق بیته آنلردن انتقال ایدیلر اصول ایله قوندا لایر . بیلک فریاد ایتسک، ارضاع اولورور . ماله ک بیته خصوصی برودجه سی

شویسه ایضا حادین سوکرا در سناکدن ماله اوجاغنه قدر چوجوقی محیط اولان احوال و اشیا ک اونک احوال روحیه و اخلاقیه سنه نه عمیق تأثیرات بر ایدیلر آ کلاشامش اولور .

محیطه، چوجوقک احوال اخلاقیه سی اورونده کی تأثیراتی نظر اهمیته آنه قری مکتبه بوتون اساسات و تفرقات اوکا کوره بر اهتتا ایله تنظیم وتنسيق ایدیلر مقضودر . بوراده محیطه معناسی غایت واجددر .

مثلاً : طعام سالونی و طرز طعام چوجوقلر ایچون بر محیط دیکدر . طعام سالونک انتظام و ترتیباتی چوجوقلرک صحت و سلامته خدمت ایدیلر کی بی نیکه آخلاقه لرینه ده اجراه تأثیرات ایله بوکی حاللرک ایتیلر حیات و افعال حرکاتده انتظام حسنک روحلرده بر وصف برقرافتنر حالده تقریرنه قابل اولور . رسم ، صنایع نقیه ، بالحصه مکتبه طرز اداره سی ، درس کتابلری ، اصول تدربس دهاا بر چوق تفرقات چوجق ایچون بر محیط دیک اولاجق ایچون اولورک، محیطه ماهیت و تأثیرات تربیه ویسی نقطه نظرندن ترتیب ، تنظیم و اصلاحی بر اسی اهمدر .

اصلاحات قدیمی و نواری بونلرک ابتدای تأیس وتنشکیلنده دوغردن دوغری به علاقه دار ایدیلر مکتبه محیط تربیتکامیسی ایله ادامه و اداره سی مدیره ومعلملره عائد اولاجق ایچون معلومه ومدبرلرک انتخابنده بزده کی بولقلرینه رغماً غایت مشکله سنه اولوقی لازم کلیر .

بواساسات ارفاق اولیایله مدبرو معلملر بزده بر چوق کوریلدیگی کی آخلاق و شخصیت قائل اولوبولور . بوراده اسم ذکر ایتکدن صرف نظر ایدیلورم . هر حالده ضروردن اجتناب ایتک بر فائدهدر . فنا صریلر ومدبرلره اداره اولوناق اونل مکتبندن اینی معلوم صریلره ماله بر مکتبه مالک اولوق هر حالده دهاا خیریلر زداها کالیدر . محیط مکتب وسائر کله کی یالکنز مادیاته منحصر اولوب اونک برده معنوی جهتی واردر .

بر صری اطوار و حرکاتیه، اصول اداره و اجر آیتله ده چوجوقلرک روح و آخلاقلری اورونده مؤثردر . افضالیه اقوالی تکذیب ایدن بر صری نیکه چوجقه هدیه ایدیلر کی مکتبوم بر حالک روحیه تلوق و هر جاکلک اولور . مدبره ومعلملرک یالکنز محیطه ترتیب وتنظیمندنکی معلومات و اقتدارلرک دکل برده اطوار و حرکات و منویات جهتندن حائز اولوقلری افضال ایله اولچولملری اقتضا ایدر .

علمی
مجله
اوروپا معارفك برنسیپلری
مجمرد صفوت

اینگده در . چونکه فرانسیز انقلابی حریت ، مساوات ، اخوت برنسیپلری اعلان ایتدیکی کبی صنایع انقلابی ده آنجق بو برنسیپلر آرقه سندن قوشمقله لوردلرک ودره بکدرک اساساتی آتاریق میدانه چیقایلدی . بو انقلاب لبرالیزم جریانک شدتله حکمران، اولسنی تأمین ایتدی . لبرال تریبه برنسیپ objective = آفاق تریبه در . بو تریبه ایله قنایی اولمقلرده اولموروب نظریه لر ازبرلمک ، مکتبلرده کتاب بوچکاری بئشدریمک اصولی انحطاطه اوغرادی . بوک برینه حیاته آتیلیمق ، تجربیه ایله حیاتی اوکرنمک اصولی افامه ایدلدی . بوکونکی اوروپا حیاتی وفلسفه سنده حکمران اولان بواصول ، بو طرز تفکر مدینتک ترقیسنه شاهراهلر آجدی ، تجربیه تجربیه بی دوغوردی بو تجربیه لر دن استخراج ایدیلن نتایج مختلف صورتلرله تحلیل و ترکیب ایدیلرک عمومی حیاته تطبیق ایدلمک باشلاندى . حیرت و بریحی فنك ترقیاتی هب بو اوزره تفتیق تفکر و مساعی طریزی اوزریبه مستنددر .

اون دو قوزنجی عصرده آمریقای جنوبی ذکر- لرنده جولانلر یاهر ق تدقیقات و تجربیه لر اوزریبه بی نظریه حیاتیه قوران داروبن بشری تفکری مه تافیزیق بر طرز دن بوستون قورنارمش اولدی . حیاتک بر مجادله ، باشابوب قوتلی اوله نك بر ظفر اولدیکی قوتلی دلایلله اثبات ایدلدی . بوذه بالظهر تریبه سیستمندکی اوزره تفتیق برنسیپ قات قات تقویه ایتدی . دیمک که اوزمانه قدری لیبون بر عایت ایدیلن معنویات هب انفس دوشونجه لک آلدادیجی نتایجی ایش ، داروبنی تمقیماً هر برت اسپنسر ، بیچ ، میل کی متفکر لر بئشیدی . بونلرده بوتون فلسفه لرخی حیاتک مادتی اوزریبه قوردیلر . حیات و کائناتده یالکز ماده و ماده نك تظاهراتی واردر . بناء علیه بوتون تریبه لر نیزی ماده جیلک حصر ایتلی بر نظریه سی اون طقوزنجی عصرک صوکلر ن دن اعتباراً بوتون قوتیه اوروپاده حکمران اولنه و علمی اساسلر داخلنده تحققی ایتک باشلادی . بوکی فلسفه ایله معنویات و الهیات برینه اجتماعیات و روحیات کی بی علملر قوت قازلادی . بوکی علملر ، تاریخی جریانلری و طبیعت بشریه بی تحلیل و تدقیق ایتدیلر و استحصال ایتدیکلری نتایج بزرگ کندی کندیسی آ کلامه سنده امانلر فواید تأمین ایتدی .

کوریلپورک صنایع انقلابی و اونی تمقیب ایدن دور ، اوروپایه ماد تجلیکی نفع ایتدی . بونکله بالطبع فرد تجلیک و تثبیت شخصیه کی تریبه اقنوملری رواج بولدی . مادامکه حیات بر مجادله در ، بوجادله ده موفق اولقی ایچون هر فرد بوتون قابلیت لری قوللانی و یالکز اونلر استاد ایتلی در . صنایع انقلابیک بو تریبه یی دستورلری اوصیره ده شدتله حکمران اولمه باشلایان ملیتیجیک جریانک اساسی عمده لر میانه بچدی . فردلر کندی منافع ، کندی حقوق و کندی شرف لری دوشورورلر سه بالطبع عینی فردلر دن متشکل اولان بر هیئت اجتماعیه ده اولمورده برنسیپلر قول ایدمک کندی . ملی منافع ، ملی حقوق ، ملی شرف مناسبات بین المللیه ده هر هیئتک فوقنده طوتیلاجیدی . بو صورتلرله تریبه به ملت روحیه کیرمش اولموردی .

ایشته بورایه قدر ایضاح ایدیلن بو اساسلر داخلنده شکل ایدن اوروپا معارفی حرب عمومیدن صوکره یکی بی بعض انکشافله مظهر اولدی . دیگر بر مقاله سزده ده بوکی انکشافلر دن قیصه جه بحث ایدمک

بوکونکی اوروپا معارفك استاد نقطه سی اوروپاده کی حیات فلسفه سیدر . تاریخک مختلف دورلر نده هر جمیتک تابع اولدی برنسیپلر ، قوانین ، اخلاقیات و بدیعیات او جمیتک تریبه سیستمنده دائماً اساس اولمدر . مختلف تاریخی جریانلرک تولید ایتدیکی فکرلرک محصله سی اولان معاصر اوروپا تریبه سنکده باشلیجه درت بو بوک منشای واردر : یونان قدیم ، خریستیانلق ، فرانسیز - صنایع انقلابی و ملیتیجیک .

اسکی یونانستان مدینتی بوکونکی آوروپا مدینتک تمیل طاشیدر . ایکی بیك بشوز سنه اول اسکی آتیه ده پارلایان بوکسک بر مدینتک شعاعلری ما که دوپا و روما عسکرلرک مفرلری اوچندن شرقه غربه هر طرفه بایلمش ، نورلری توزیع ایتدی . اسکی یونانستان سکته سی کندی حدودلری داخلنده آری آری شهرلر ده آری حکومتلر قوروب بر لر لیه مبادی جدال ایچنده یاشادقلر دن خارجه باقمه وقت بولامورلدی . فقط ما که دوپا قرائی فیلیپ و اوغلی اسکندر و واسع و عظمتلی بر ایمراطورلق قورمق هوسیه یونانستان استیلا ایتدیکلر ده اورادن آلدق لری عرفان شمه سی آناتولی به ، سوریه به ، مصره نقل ایتلردی . بو نهله نیتیق دورده بالخاصه اسکندر یه ده آجیلان بو بوک دارالفنون و مشهور کتبخانه بوکونکی علم معیاره یه یه حیثیت و تقدیر لرله فارشیلان بر عرفان مؤسسه سی ایدی . ما که دوپا لیلر دن صوکر را روما لیلر ده بر کره داها عینی شیئی تکرار ایتدیلر . بو دفته یالکز شرقه قالموب بالطبع غربه ده ، روما یه ده بو فکر جریانلری بو حیات اقنوملری کتیدیلر .

اسکی یونانلرک - شیمدیگیلر اونلر منسوب دکلدر - بو بوکسک مدینتی بر تریبه سیستمک محصولی ایدی . بو تریبه یه کوره دوغان هر جوجوق بر هیئت مخصوصه طرفدن معاینه ایدیلر . کوربوز و یاشامنه لایق کوروللری اویته عاده ایدیلر . جلیز و یاشامنه لایق اولمانلر ده بو هیئتک قرار یه اتلاف ایدیلدی . صاغ فالان جوجوقلریدی یاشنه کلدکلر نده دولک تریبه و حایه سنه ور یلیدی . دولک جوجوقلری بک مکمل بر تریبه ایله بئشدروردی . تریبه نامی آلتنده او قوبوب یازمانی اوکرنکدن صوکره ادیان و موسیقی دبه ایکی بو بوک سیستم واردی . ادیانلر وجودک کوربوز ، چویک و فعال اولسته ، موسیقی ده فکرک تکامل و انکشافنه خدمت ایدردی . و موسیقی نامی آلتنده ادبیات ، فلسفه و خطابت ده داخلدی .

اوزمانکی یونان فلسفه حیاتک برنسیپلری بوکون او مانیزم دیه طایلان حیاته اهمیت و بریمک ، حیاتک اذواتندن استفاده ایتک ، تهلسک باشامق ، حرب و جدال دن قورقماق ، شعره ، موسیقی به ، کوزلکک عاشق اولقی و هر شیئک فوقنده نامحدود بحرینته حر و مستقل اولقی کی برنسیپلردی . ایشته بو کونکی اوروپا فلسفه سنک اس اساسی ده بو تریبه سیستمندن مایمدر .

اوروپا تریبه سنده دیگر بر عامل خریستیانیتدر دیدک . فی الحقیقه خریستیانلق اوروپا ده بیک کسور سنه بوتون شدت و عظمتیه حکمران اولارق بشریتک حیاتی قابلیت لری صولدردی . خریستیانلک بو مدتش ضربه سی آلتنده قلاسیق مدینت ده سوکمه محکوم اولدی . خریستیان پاپاسلرکک حیات حقیقه به قیمت و برمه ن فلسفه لر یونانستانک بو دنیوی و حیاتی فلسفه سی آفوروز ایتدی . ایشته بو صورته اوروپا نك دامار لر نه آشیلان او سولوناق و نفاقک تأثیری ، خریستیانلق معنویاتک نفوذی بالطبع بوکونکی اوروپا حیاتندن تمامله سلنمش دکلدر . اونک ایچیندرکه اسکی یونانستانده هر همشیر لیر آراسنده معیوب کورولن قنارپوزلک ، بو بوک صرحت و شفقت حسلری بوکونکی اوروپا سیستمنده آرزوق جاری

صوكره ادمان و موسيقى ديه ايكي بويوك سيستم
واردى . ادمانلر وجودك كوربوز، چويك وفال
اولسته؛ موسيقى ده فكرك تكامل وانكشافنه خدمت
ايدردى . و موسيقى نامى آلتنده ادبيات ، فلسفه
و خطابت ده داخلدى .

اوزمانكي يونان فلسفه حياتك برتسييلرى بوكون
اومانيزم ديهه طائيلان حيايه اهميت ويرمك، حياتك
اذواقندن استفاده اتمك ، تهلكه باشماق ، حرب
و جدالدىن قورقماق ، شعره ، موسيقى به ، كوزلكه
عاشق اولقى و هر شيك فوئنده نامحدود بحريره
حر و مستقل اولقى كيمي برتسييلردى . ايسته بو
كونكى اوروپا فلسفه سنك اس اساسى ده بو تربيه
سيستمدين ماهيدر .

اوروپا تربيه سنده ديكر برعامل خريستيايتدر
ديدك . فى الحقيقه خريستيانلىق اوروپا ده بيك كسور
سته بوتون شدت و عظمتله حكمران اولارق
بهرينك حياى قابليتلىرى سولديردى . خريستيانلغك
بو مدهش ضربه سى آلتنده قلاسيق مدنيت ده
سوتكك محكوم اولدى . خريستيان باپاسلرنك
حيات حقيقه به قيمت ويرمدين فلسفهلرى يونان سنك
بو دنويى و حياى فلسفه سنى آفوروز ايتدى .
ايسته بو صورته اوروپاك دامارلر نه آشييلانان
او سولوناق و تحافك تاثيرى ، خريستيانلىق
معنوياتك نفوذى بالطبع بوكونكى اوروپا حيايتدن
تمامله سيلنمش دكلدر . اونك ايچيندركه
اسكى يونان سنده هر مظهرلر آراسينده معيوب
كورون ققرارورك ، بويوك مرحمت و شفقت
حصارى بوكونكى اوروپا سيستمده آرزوق جارى
اولقده در . بو خريستيان معنوياتك بقه نفوذندن
عبازتدر .

رهنه سانس دوريله خريستيانلغه قارىشى باشلايان
معاكس جريان اسكى يونان خزائى عرفانك اوزون
برغيوبتدن صوكره تكرر احيا سنك نتيجه سيدى .
(به تاريخ) ايتاليان رهنه سانس دنبلن بو علوى
انقلاب باپاسيدر . ايتاليان شهرلر نه بالخاصه
فلورانسك اسكى مكتبلر نه ، ير آلى محفلر نه ده
مناسترك توزلى راظر نه قنوب قلمش اولان
يونان ادبيات و فلسفه سنه عائد آثار تكرر اميدانه
چيقاريلور و ايتاليانجه به ترجمه ايديلوردي . اوصيره ده
استانبولك توركلر طرفدن اشغالى اوزر نه ايتاليان
هجرت ايدن روم علماسنك ده بيكي جريانك اوبا -
نديرلانسند خيلى تاثيرى اولشدر . بو زمانه
خريستيانلىق مناسترك حيايله ، ظلم و استبدادله چورومش
برحاله كلش اولديندن بويكي روحلى جريانه مقابله
ايدمك و ضميمه دكلدى . فضله اولارق باپلر ده
بو طائلى حياتك نشوره لر دن ذوق دويمقده بر محذور
كورمه مشردى . بو صورته رهنه سانس جريانى
بردن به پارلايوردى و اوروپاك ديكر كوشه لر نه ده
بالطبع انتشار ايتدى . بو قارنده بحث ايتديكمز
يونان حيات و فلسفه سنى رهنه سانس طرفيله
معاصر اوروپا به كيرمش اولدى . رهنه سانس
جريانك باشلاماسنده عامل اولانلر آراسينده
اوزمانكي اسلام مدنيتى و على الخصوص اندلسه كى
يونان قديم فلسفه سنه استناد ايدن عرفان جريانلر نه ده
ادخال اتمك لازمدر .

رهنه سانسدن صوكره اوروپا ده بيكي حياتك
باشلامه سنده باخود قلاسيق حياتك احيا سنده بويوك
برعامل اولارق فرانز انقلابى كيبور . « حریت »
« مساوات » « اخوت » برتسييلرى اوزر نه
قورولش اولان بو انقلابك سببى و حقوق ساحه ده
اولدني كيمي تربيه ساحه سنده ده واسع و شموللى تاثيرلر
يايه چنى بك طبيعى . معافيه بو انقلابله همان
عيني زمانه اولارق انكلتره ده ميدانه كلن بويوك
صنابع انقلابى ينى ماكنه نك احتياجات بشريه ينى
تامين ايچون استخدام ايديليشى ، اوروپا تربيه سنده
بك يوكسك بر موقم و تاثيره مالكدنر . اساسه بويوك
صنابع انقلابى فائز انقلابك تاثيراتى ده احتوا

نتايج بشرك كندى كنديسى آ كلامه سنده امثاليز
فواند تامين ايتدى .

كوربيلوركه صنابع انقلابى و اوفى تعقيب ايدن
دور ، اوروپا به ماديجيلكى نفخ ايتدى . بونكله
بالطبع فرديتچيك و تشبثات شخصه كيمي تربيه اقتصوملر
رواج بولدى . مادامك حيات بر مجادله در ، بو مجادله ده
موفق اولقى ايچون هر فرد بوتون قابليتلىرى
قوللانملى وياكلز اولنه استاد ايتلى در . صنابع
انقلابيك بو تربوي دستورلرى اوصيره ده شدته
حكمران اولمه باشلايان مليتچيلك جريانك اساسلى
عمده لرى ميبانه كچدى . فردلر كندى منافع ، كندى
حقوق و كندى شرفلر نه دوشورولر سه بالطبع عيني
فردلر دن متشككل اولان بر هيئت اجتماعه ده
اوپر زده برتسييلر قبول ايدمك كندى . مى منافع ،
ملى حقوق ، مى شرف مناسبات بين الملليه ده هر شيك
فوئنده طويلاجدى . بو صورته تربيه به مليت
روحى ده كيرمش اوليوردي .

ايسته بورابه قدر ايضاح ايديلن بو اساسلر
داخلنده تشكل ايدن اوروپا معارفى حرب عمومدين
صوكره بيكي بئى بعض انكشافره مظهر اولدى .
ديكر بر مقاله مزده ده بويكي انكشافلر دن قيصه جه
بشت ايدمك

محمد صفوت

اصول تربیه نك تنقیدی

ذوق : ۵۸ : [۲]

بیوک محرور دن بزات ، اخیراً پک مهم بر بند
بهر ایندی . بونک موضوعی چوچونلرک و کنجیلرک
تربیه سیدور . محرر انسانلرک فنالغی ، اخلاق
هرجه دن تجربیلری ، تربیه حاضره نك سببانه
حطف ایدیور . انسانلرک ، بربرلری آره سنده
حقوق متقابل کوزمه لری ، ملنلرک ، یکدیگره
عائد اولان ملک ومالی ، اراضی و ثروتی غصب
ایتمکدن نحاشی اتمه لری هپ تربیه نك نتایجی
اولقی اوزره کوسه تیور .

ایشنه بونک ایچون مکتب مملرینه لوجیه
خطیاب ایدیور . روحانی ، اخلاقی ، جسمانی
تربیه یی اله آلالرک اخوت و حقوق انسانیه یی
لابتی وجه ایله نظر دقنه آلهرق چوچونلرک صحیحاً
مدنی بر تربیه و بربرلری آرزو ایدیور .
چوچونلرک و کنجیلرک علی العموم هر برده ،
شعدیه یی تربیه ترضکارانه ملکه سنی اکتساب
اغش اولمزلدن طولای حکومتلری تحفظه ایدیور
و حکومتلرک بو ذهنیه خلق تشدیروب و حرب و ضرب
ایله حقوق بشریه یی تار و مار ایتمک لری ، افرادک
ایسه جماعاً فرداً آله قلی تربیه و کوردکاری امثال ایله
اخلاق و معنویانلری یوزیلرک و حق ناقصدن تقریبی
ایده یه رک غصب حقوقه منجر اولان مجازیه لری بر
وطن پرورلک عد ایتمک لری بیان ایله تاریخک دخی
صفیه لری ، غالب و فاتح لرک مدح و تشامیله طولدینه
او صحیفه لر بر غلبه دن بحث ایتمک لری زمان مغلوبک مدافعه
حقوقی بیطرفانه التزام ایتمک لری تشریح ایدیور
وطنندن دخی بحث ایتمک لری و وطن فیکرینک پاکش
آکلاشلش اولدینه ، برملکی تخریب ، برقوقی
اذا ایتمک و وطن پرورلک اولمه یه جفی کبی اولیه بر
برکده و وطن صابیله یه جفی آکلاشدن صوکره
اصل تربیه انسانیه یه کیور ، اخوت عمومه یه
اساسنه مستند بر تربیه یه عالمک محتاج اولدینه اثبات
ایدیور .

فی الواقع اول امرده افراده برکوزکن دیره لم ،
محکمه لره ، دعوا و کیلرینک مشغولیلرینه باقم لم .
صدقی ، مدعا علیه ، یاریتمدن زیاده سنک حقیق
اولدینه حقیق ایدر . بونلردن پک آزی حقیق
اولدینه وجداناً قائلدر . یعنی سوء نیت صاحبی
دکادر . فقط اکثریت حقیق اولدینه پک ایی بیلیور
حق بیه نك چاره سنی دوشور . بوحال ، البته بر
تربیه سز لک ، و یا خود پر فتنه تربیه نك نتیجه سیدور
ملکات اخلاقیه و معنویه چه ایی بر تربیه یه مظهر
اولانلردن بو کبی بر حال صدور ایدور . بو آدم لر
عائله لری اینجینده ، کیتیک لری مکبیلرده حقوقه
رعایت در صرلری آسه لر ، امثال کورسه لر نفسلری
حق به ذلندن وقایه ایدرلر ایدی . سنه لره
محکمه لره قوشه جق برده حق شناس بر ذاتک
حکم لکنی قبول اینسه لر ، بر قاج کون اینجه بر قرار
حق بروری به نائل اولورلر ایدی .

اسویچره ده برطاقم Office لر و اوزدر .
طرفینک اناداتی یا تخریراً و یا شفهاً دیکه یوب
رأیلری و بربرلر . جزئی بر مصرفه حق تظا هر
ایدر .
ثانیاً ملنلره جماعاً باقم . آله ده عین افراد
کیدورلره حقیق اوله رق بری دیکرینک ملکینی ،
طویراغنی غصب ایدر . چونکه غاصب ، مفسوب
تلبیدن دها قوتیدور . بونه مله نك ابراسنه ریاست
ایدن حکومت رجیله ده ، موفقیت حائنده و طیلرور
عد اولورور ، تجیل اییلیر و برکون اونک نامه
برده هیکل دیکیلیر .

بونلر هپ انسانینک کوردیه یی تربیه نك نتایجیندور
برکون کلیرده بو کبی انسانلر تجیل ایدله چک برده
مؤاخذه ایدیلیر و محب وطن دکل ، دشمن انسانیت
عد ایدیلیرلر ایسه ایسته اوزمان ایشلر دیکشیر .
محرر موی ایله اخیراً بر قوتلرده اجناع اینش
اولان معاملره خطاباً دییورکه : « شعدیه یی اصول
تدریسی مؤاخذه ده بنده سزکله بر ابرم . بو تدریس
[۲] اسویچره ده بولان صاحب امتیاز رفندن کونولمشدور .

حقیقه و اوتدریسی وضع ایدنلر ایچون سولدی بکنک
انسان سوزی مع التأسف طوغری دکادر .
بوتدریس ، مقصدینه حتی فضاه اوله رق وصول
بولشدر ! بز بونک نتایج غریبه سنی کورویورور .
بو کونکی آوروپا ذهنیتی هرملنک کندیته فاگده
چقارمسی ، یکدیگره عدم اعتماد ، ملنلر آره سنده ک
عاسدات ، قومونک فنالغنه کدی منفعتی آرایان
بو خود بر سنلک ، امانه و افا احترامی ، اینسته
اوتدریس ایله حاصل اولمشدر .

« دنیا نك مفکره سنی آینه آلان بو تدریس
تعمکی ، او درجه قونلی ایدی که بزم ایچمزه انک
سر بست فیکرلی اولانلر بیله بوندن بواش بواش
و کونجیکله کندیلری قورتاره بیلورلر . هر آزاده
طبیع اولانده بوکا ابره مدی . بر طرفنده کویا
مودت بشریه ، دیگر طرفنده انسانیت قیروب
کیچن قانلی رقابتلره در شمش ملکلرله محبت بر برله
نصل تالیف اولونه بیلیرکه ، بونی تألیفه چالیشانلر
کوریلوردی . هر کس وجدانی یوفلاسون .
بن کندی آکلادهم . بن یالکر بو عماره آسا .
سنده درکه تربیه نك بزده حاصل ایندیکی خطیه لری ،
طرفیکر لک لری و یالانلری پرده بیر تادی ده فرق
ایده بیلیم .

« هر شی وهر شی بکیدن کوریلدیر . تاریخ
اخلاق ، تدریسات مدنیه و خصوصاً تاریخ که
یالکر غالب بر ملنک ، غالب بر قومک ، غالب بر
بارتی نك حاکم احوالی اولوب دیکر لریشه غایب
اولانی یا بر منفعله ، یا بر افتخار ایله انکار و یا
قدراً نزیل ایدیور .

« یونانستان قدیمه دائر کین سنه نشر اولنان
کتابک مؤلفی ، اسکی یونان صاحب پرورلری حقیقه
تدقیقات اجرا اینجیه کورمیش که بشون تواریخ
قدیمه و آنلری تعقیب ایدن تواریخ جدیده بیلیرک
بیلیمه رک و وقعات جاری یی ساخته بر شکله صو قشیلر
و کندیلرینک اینسته کلین شیلری یا اورتمشیلر
و یا طی ایله مشلردر . بشون تاریخلر کنا کنا کوریلدیر
و مخصوص صلح و سلمه لر . ایسته بو بوزد بیدرک
زمان قدیمدن بری صلح و اخوت اقوام طرف قدرتی
اولانلرک سسلری بوشمشدور . تواریخ قدیمه نك
بوجرکتی خطا اولسون ، جنایت اولسون پک بیورک
نتایج تولید اینشدور . چونکه بزم غرب ملنلرینک بو
کونه کانه به قدر فکر غمز لری ، ایسته اوقرن قدیمک
بر اقدینی فلاسینک اثرلر چیخانه سیدور . عموماً مدینه بیلیرکه
ملولرک تاریخی مطرداً تواریخ جهانندن سینانمشدر ،
آنلرک احوالی امثال تاریخی دن چیقارلشدور .

« ملولره ثنا کار اولغله بعضاً دوچار تنقید
اولدم . بن آنلرک ثنا کاری دکلم . بلکه حقیق قوتلره
قارشی مدافعه آوروپا و امریقالک مدنیته حاضره سنی
قوای جهانندن یالکر بر نوع بر قونک غالبیتی تمیل
ایدر . بونوع قوت عمیق بر فائقیتک هلامتی اولدینه
ادعا ایتمک طوغری دکادر . اصل ، حقیق و فیض تا
غالبیت ، بشون قوای جهانک اتحادندن عبارتدور
بشون هر شیده مانلرک ، افکار غنلنه نك جم و ترکیبه
چالیشمق سر بست و واسع بر تدریسک و نلغه سیدور .
بو مقصد واصل اولقی ایچون (بین الملل مکتب
یکانه) تأسیسی لازم کایر . بو مکتبه انسانیتک
مختلف جریانلری ، عامل جسمانی و عقلی نك مختلف
استعدادلری بر بری بولور . انسانلر بر اختصاص
تدریسندن اول (اتحاد انسانی) نامی و برودیم
بو تربیه دن مساویاً حصه دار اولیلدیرلر .

فی الواقع تدریسانک تأثیراتی بیوکدر . دها
یکری اوتوز سنه اول بزه یانین بعض حکومتلرک
مکاتب ابتدائیه ده چوچسقلره نلر اوتوتدقلرینه
واقف اولمش ایدم . بونلر کچیلری بزه قارشی
حاضر لایورلر ایدی . بونلره برطاقم مأمورین
روحانیه ده یازدم ایدیورلردی . واقفا مقصدلرینه
نائل اولدیلر . قاز دو ککدن خوشلانیر برلسله
صاحب اولدیلر . بو تدریسات دوام ایدیور
و ایده چک ر .

CV ISAMI
Kutubhanesi Anjhi
No 26462